OLI. BRutus cōſul:Hæc hiſtoria ſuperius p tranſitū annotatū fuit nā cum pp Lucretiæ ſtuprum reges urbe
Bruti Brutus eieciſſet:illi primū fraude in patriam redire tentarunt ꝙ ubi obſtructum ſibi fraudis iter in/
caritas tellexerunt ad aperta uim & hetruſcorum auxilia cōfugerunt:quibus freti magno cum exercitu in fi/
erga nes Ro.irrupere.profectus eſt igit̃ obuiam brutus quē cum aruns regis filius cū cōſularibus fulgentē
patriā: inſignibus cōſpexiſſet acerrimo dolore & prepti regni memoria excitus & impulſus equo calcaribus adacto ruit
in conſulem:qđ ille aduertens non minori animo in hoſtē fert̃.tantoq̄ꝫ impetu & tā nulla ipſius protegendi:ſed
ſola hoſtis feriendi cogitatiōe concurſum eſt:
ut alternis confixi haſtis ambo pariter cōſter/
nerent̃:ſuperq̄ꝫ occiſum ſua manu Aruntem
iṗe mutuo uulnere brutus expirauit:& ut flo
ri utar uerbo q̄ſi cōſul adulteꝝ (ut ille ait)ſeu
uerius adulterii fratrem regno pulſum:uita
quoq̄ꝫ pelleret:& eū ad īferos ſeq̄ret̃: funus cō
ſuli rebus oībus p̄clarū:ſed nulla re magis q̄ ꝙ
eū matronæ oēs:ut parētē anno integro luxe/
rūt.⁋ Merito obi.iure īqt dixeri magno liber/
tatē ſibi cōſtitiſſe:qa auctorē libertatis amiſit.

OLI. CVm āt in.C.Genitio: &.L.Emilio
cōſu.foꝝ mediū ro.ſiue motu ter/
ræ ſeu q̄ ui alia dr̃ ſpecu uaſto in
immēſam altitudinē fuiſſe colla/
pſum:neq̄ꝫ eā uoraginē cōiectu terre cū pro ſe
quiſq; cogeret expleri potuiſſe prius q̄ deū mo/
nitu q̄ri ceptū quo plurimū Po.Ro.poſſet:id
uates canebāt ſi rēp.ro.ꝑpetuā eē uellēt: tū.M.
Curtii Curtiū iuuenū bello egregiū caſtigaſſe ferunt
pietas dubitātes:an ullū magis Romanū bonū eēt q̄
in pr̄iā arma uirtuſq̄ꝫ:ſilētio deīde facto: tēpla deorū
īmortaliū q̄ foro īminebāt capitoliūq̄ꝫ ītuētē:
& māus nūc in cœlū:nūc in patētes terræ hia/
t⁹ ad deos mānes porrigētē ſe deuouiſſe: equo
deīde q̄ poterat ornatiſſimo inſidētē armatū
ſe in ſpecū immiſiſſe:donaq̄ꝫ ac fruges ſup eū
a multitudīe cōgeſtas:lacūq̄ꝫ curtiū nō ab an/
tiquo illo.T.Tacii milite Curtio metio:ſed ab
hoc appellatū.⁋ Illud ꝓfundū:ī illā uoraginē.
⁋ Magna poſtea:Extollit hāc rē:multa inqt p̄
clara exēpla cōmemorari poſſent in foro ædi/
ta:nullū tamē cū Curtii facto cōferēdū.⁋ Mul
ta poſtea:multa p̄terea egregia facinora ī foro
ædita fuere:nullū tamē Genitii facto cōparā/
dū.⁋ Subſideret:inclinata eēt.⁋ Admotis: ap/
propinq̄tis & ſubditis calcaribus:de hoc Cur/
tio Petrar.Vnde ego uos moneo nobis uirtu/
te uel armis.Nil melius tribuiſſe deos: hæc
ſumma profecto.Hæc ueræ Romana bōa: &
ſi ſumma repoſcunt Arma uirumq̄ꝫ dabo: ſic
Curtiū loquētē īducit Petrarca Liuius quoq̄ꝫ
nullū magis Romanū bonū q̄ arma utriuſq̄ꝫ.

ictus exanimis proſterneretur merito obiecerim Pop.
Ro.libertatem ſuam magno ſtetiſſe.

De Curtio Romano.

CVm āt in mediā partē fori uaſto ac repētino
hiatu terra ſubſideret:reſpōſumq̄ꝫ eſſet ea re
tātū mō cōpleri poſſe q.P.R.plurimū uale/
ret.Curtius & aī & generis nobiliſſimus adoleſcēs iter
pretatus urbē noſtrā uirtute armiſq̄ꝫ p̄cipue excellere:
militaribus īſignibus ornatus equū cōſcēdit: eūq̄ꝫ ue/
hemēter admotis calcaribus p̄cipitē in illud ꝓfundū
egit ſup quē uniuerſi ciues honoris gr̃a certatī fruges
iniecerūt:cōtiuoq̄ꝫ terra priſtinū habitū recuꝑauit:ma
gna poſtea decora ī foro Ro.fulſerūt.Nullū tamē ho/
die pietate Curtii erga patriā clarius obſeruat̃ exēplū
cui prīcipatū gloriæ obtinēti cōſimile factū ſubnectā.

De Genitio Cippo prætore.

GEnitio Cippo p̄tori paludato portā egrediēti
noui & inaudati generis ꝓdigiū īcidit. Nāq̄ꝫ
ī capite ei⁹ ſubito ueluti cornua emerſerūt: re
ſpōſūq̄ꝫ ē eū regē fore ſi ī urbē reuertiſſet.Q đ ne acci/
deret uolūtariū ac ꝑpetuū ſibimet īdixit exiliū. dignā
pietatē:q̄ ꝙ ad ſolidā gloriā attiet ſeptē regib⁹ p̄ferat̃
cuius teſtādæ rei gr̃a capitis effigies ærea portæ q̄ ex/
ceſſerat īcluſa ē:dictaq̄ꝫ Rauduſculana qđ olī Rauda
æra dicebat̃.

De Elio prætore.

GEnitius hui⁹ laudis ſucceſſionē tradidit Elio
p̄tori:cui ius dicēti:quū in capite picus cōſe/
diſſe Aruſpexq̄ꝫ affirmaſſet cōſeruato eo forē
domus ipſius ſtatū fœliciſſimum reip.miſerrimū oc/
ciſo in cōtrarium utrūq̄ꝫ ceſſuꝝ:e ueſtigio picū morſu

OLI. GEnitio Cippo:Hoc exēplū p̄cedēti dicit eſſe conſimile:& probat:nam Cippus iſte cum per portā quæ
Cippi randuſcula dicit̃ egreſſurus eſſet in tranſeundo exorta ſunt cornua tātæ magnitudinis: ut egredi nō
pietas poſſet:cōſulto oraculo:cognouit ſe futuꝝ regē:ſi reuerteret̃ in urbē:maluit in exilium uoluntarium
erga proficiſci quā patriā ſuam libertate priuari.⁋ Veluti cornua:Bene ueluti cornua:quia nō re uera cor/
patriā nua fuerant:ſed propter demonū illuſiones cornua eſſe uidebant̃:de quibus Ouidius.Cornuaq̄ꝫ auratis miram
referentia formam:poſtibus inſculpunt longum manſura per æuum.⁋ Solidam.Veram & non adumbratam.

THE. ℭ Emerſerunt.Vetuſta exēplaria habent eruperūt aut erepſerunt.⁋ Rauduſculana &c.Cincius de uerbis priſcis
ait Aes infectū Ruduſculū appellari:ꝙ omnis materia non deformata rudis dicatur.inde Ruduſculana quodq̄ꝫ
idem eſt Rauduſculana porta ꝙ rudis & impolita ſit relicta:uel ꝙ raudo ſit.i.ære iuncta.lege Pompeium.

OLI. GEnitius laudis.Nec hoc paruum fuit erga pr̄iam pietatis indiciū cum Aelius p̄tor non modo ſuā ſed
uniuerſæ familiæ & generis incolumitatē patriæ ſaluti poſtpoſuit:q maluit picum qui ſibi ius dicēti
in uertice cōſcenderat eo fato ut capto & occiſo eius domus grauiſſimā perniciē.reſpu.uero nō paruā
Picus cōſecutura eēt felicitatē:necare cū exitio ſuo q̄ eū cōſeruare cū reip.detrimēto:picus ē ſpēs auis q̄ roſtro

arbores perforat. Frontinus. li. iiii. ca. v. Elius inqt ꝑtor Vrbanus cũ ei ius dicẽti picus in capite cõſediſſet & aruſpi/ces reſpõdiſſent: dimiſſa aue hoſtiũ uictoriã fore: necata Po. Ro. ſuperiorẽ auẽ occidit. q̄ noſtro exercitu uincente: ipſe cũ. xiiii. eliis ex eadẽ familia in ꝑlio occiſus ẽ: hũc qdẽ nõ elium: ſed leliũ fuiſſe: & lelios nõ elios periſſe credũt. ¶ Decẽ & ſeptẽ: Frontinus dicit tantummõ. xiiii. fuiſſe. ¶ Vtrunq̃. ſ. & ſibi male & reipu. bene ceſſurum. ¶ Reſpu. Quia Aphricãus poſtea carthaginẽ. Po. R. tributariam fecit. ¶ Sylla marius & cinna. Hi enim imperii auidi fue/runt: unde Cæſar cũ audiſſet Syllam depoſuiſſe dictaturã priuatus ut altũ dormiret. Sylla inqt neſciuit litteras.

ſuo i cõſpectu ſenatus necauit. x. & . vii. militũ familiã eximiæ fortitudinis uiros canẽſi ꝑlio amiſit reſpu. ꝓ/cedẽte tp̄e ad ſummũ iperii faſtigiũ exceſſit. Hæc ni/miꝝ exẽpla Sylla & Marius & cĩna tãq̄ ſtulta riſerũt.

De Publio Decio.

PVblius Decius q̄ cõſulatũ i familiã ſuã pri/mus intulit cũ latino bello romanã aciẽ icli/natã pene iã & proſtratã uideret: caput ſuũ pro ſalute reip. deuouit ac ꝓtinus cõcitato equo in me/diũ hoſtiũ agmẽ p̄riæ ſalutẽ ſibi mortẽ petẽs irrupit factaq; igẽti ſtrage plurimis telis obrutus ſupcorruit: ex cuius uulneribꝰ & ſanguie iſpata uictoria emerſit.

De filio Publii Decii.

VNicum talis imperatoris ſpecimen eſſet: niſi animo ſuo reſpondentem filium genuiſſet. Is nãq; in quarto cõſulatu patris exemplum ſecutus deuotione ſimili æque ſtrennua pugna cõſen/taneo exitu labãtes perditaſq; uires urbis noſtræ cor/rexit. itaq; dignoſci arduum eſt. Vtrum Romana ciui/tas decios utilius habuerit duces: an amiſerit. quoniã uita coꝝ ne uinceretur obſtitit mors fecit ut uinceret.

De Scipione Aphricano ſuperiore.

NOn ẽ extictus ꝓ rep. ſupior Scipio Aphrica/nus: ſed admirabili uirtute ne reſp. extigue/ret ꝓuidit: ſiqdẽ cũ afflicta canẽſi clad̄ urbs nr̄a nihil aliud q̄ p̄da uictoris eſſe Hãnibalis uideret.

PVbliꝰ De. Tres fuer̄ Decii q ꝓ rep. ſe deuouere: teſte Cice. ut ſupra di/xi in ca. de ſomniis pr̄ bello latino & gallico: filius bello hetruſco: ne/pos bello Pyrrhi qd̄ geſſit ꝓ tarentinis: ſed de p̄re tñ & filio Vale. mẽtionẽ facit. Cice. ãt lib. i. Tuſcu. q̄ſtio. dicit. n. ſi mors timeret̃ nõ cũ lati/nis pr̄ Decius decertãs: cũ hetruſcis filius: pyr/rho nepos ſe hoſtiũ telis obieciſſet. idẽ. li. ii. de finibus terre bonoꝝ & malorum pari ratiõe in lib. de natura deorum & diuinatione.

OLI. Decii pietas ꝓ ſalu/tis pa/triæ

VNicũ talis iperii ſpecimẽ: de p̄re hu/ius Decii in cap. de ſomniis dictũ ẽ. Nũc de filio q conſul cũ Qu. Fabio collega aduerſus gallos ſamniteſq; ꝓfecti cũ ad cluſiũ duxiſſẽt exercitũ: ibiq; diu icerto marte pugnatũ eẽt: eadẽ uia q̄ pr̄ uicto/riã Rõanis pepit. nã Fabi. dexteꝝ cornu aduer/ſus ſamnites. Decius ſiniſtrũ aduerſus gallos quoꝝ p̄ria ꝑlia plus q̄ uiroꝝ: poſtrema minꝰ q̄ fœminaꝝ erãt forte tenebãt: in id tp̄s igitur quo uinci ſolebat hoſtis q̄ integerrimas uires potuit militi ſuo Fabius ſeruauit. Decius ue/ro & ætate & uigore ai ferocior q̄tũcũq; uiriũ p̄rio certamie effudit: & qa lẽtior uidebat̃ pe/deſtris pugna eqtatũ i pugnã cõſciuit: & ip̄e iu/uenũ turmæ imixtus ꝓceres iuuẽtutis in ho/ſtẽ: ut ſecũ impetũ faciãt: cõciuit duplicẽ illoꝝ gloriã fore: ſi ab leuo cornu & ab eqte uictoria incipiat: bis auerterũt gallicũ eqtatũ: ſed nouũ pugnæ gẽus cõterruit Romãos: heſedis cari/niſq; ſupſtãs armatꝰ hoſtis: igẽti ſõitu equoꝝ rotarũq; uenit. iſolitꝰ eius tumultꝰ romãoꝝ terruit equos: ita uictorẽ eqtũ ueluti lĩphati/cꝰ pauor diſſipat. Decius ubi ſuos terga dãtes uidit p̄rio reuocare fruſtra cõnatus: deĩde ubi nulla rõne ꝑculſos ſuſtinere poſſe uidit: p̄rem deciũ noie cõpellãs qd ultra moror inqt familiare fatũ datũ nr̄o generi: ut luẽdis ꝑiculis publicis piacula ſimus: iã ego mecũ hoſtiũ legiões mactãdas telluri ac diis mãibus dabo: hæc locutus a ſacerdote ſolẽni deuotiõis impreca/tiõe facta in cõfertiſſimos hoſtes ſubditis calcaribus equo icurrit: ubi magna prius hoſtiũ cæde facta glorioſe cæ/ſus tãdẽ occubuit: cuius mors nõ ut aliis terrori: ſed audaciæ Romãis fuit q inſtaurata pugna pauloante uictores gallos inſecuti ad uigintiquinq; milia ceciderũt: & octo milia cæperunt. ¶ Aeq; ſtrennua: Eq̄liter forti. ¶ Itaq; di/gnoſci arduum: Siquis diligẽtius cogitare uoluerit: utrum mors an uita deciorum reipub. magis profuerit non facile dignoſci poterit: nam uiuentes decii nõ paſſi ſunt patriam ſuperari. morientes uero ſpecioſam uictoriã illi pepererunt. ¶ Vtilius: Quia multas ſunt cõſecuti uictorias. ¶ Amiſerit: qa patriã ſaluarunt ſe pro illa deuouendo.

OLI. Deciꝰ. P. De. filius ꝓ p̄ria ſe de/uouit

NOn ẽ extinctus. Poſt cãnẽſem cladẽ: cũ ad q̄ttuor milia hoium canuſiũ cõfugiſſent: ne oino errãtes ſi/ne duce forẽt imperii ſummũ ad. P. Scipionẽ admodũ adoleſcẽtẽ ſummo cõſenſu deferũt: cui de ſum/ma reꝝ iter paucos cõſultãti nũciat̃ ne qcq̄ illũ cõſultarẽ ꝑditã ſpẽ eẽ: deſpatã cõploratãq; rẽp. iuuenes quoſdã quoꝝ pricipẽ. L. Ceciliũ Metellũ: mare ac naues ſpectare: ut deſerta Italia ad regnũ aliqd̄ cõfu/giãt: qd̄ malũ p̄terq̄ qd̄ atrox ſup tot clades ẽt nouũ: cũ ſtupore ac miraculo turbidos defeciſſe & q aderãt conſiliũ aduocãdũ cẽſebãt: negat cõſilii rẽ eẽ Scipio iuuenis fatalis dux illius belli: audẽdũ atq; agẽdũ: nõ cõſultãdũ i tãto malo ait: irẽt ſecũ ex tẽplo armati q rẽp. ſaluã eẽ uelint: ꝑgit ire ſequẽtibus paucis ubi res agebat̃: & cũ iuuenũ de q/bus allatũ fuerat cõciliũ inueniſſet: ſtricto ſup eoꝝ capita gladio: ex mei ai ſnĩa inqt iuro ꝙ ego rẽp. nõ deſerã nec aliũ ciuẽ Romanũ deſerere patiar: ſi ſciens fallo: tũ me Iuppiter optimus maxius domũ: familiã remq; meam ut leo peſſimus afficiat: in hæc uerba iurẽt oẽs expoſtulo: qui nõ iurarit in ſe hunc gladium ſtrictum eſſe ſciat: haud ſecus pauidi q̄ ſi uictorem hannibalem cernerent iurant omnes: cuſtodiendoſq; ſemetipſos contra Hannibalem

OLI.

Scipioni tradunt. ¶ Auctore Qu. Metello. Qui dicebat fieri nō poſſe: ut e tantis malis emergeret oppreſſa patria. ¶ Abeuntē: Quia de republica & pr̄ia deſperabant & ideo omnis eius iuuādæ pietas ex eoꝝ pectoribus abierat.

OLI. A Ge ut a ſingulis ad uniuerſos: Dixímꝰ inq̄t de ſingulis dicamus de uniuerſis ciuibus: nā ſecūdo bello punico cū Hānibal multas & grauiſſimas clades alias Romāis ītuliſſet: ſic breui exhauſtū ē ærariū ut nō mō nō ſcribi exercitus: ſed ne fieri q̄dē diis īmortalibus ſacrificia poſſent. tū publicā pecūiā affatim erogaturos polliciti cēſores adierūt: hortātes nō aliter oīa locarēt q̄ ſi reip. pecuniæ ſupereſſent. Itē cū tot cladibus cōſumpta iuuētute cogerenť deficiētibus ciuibus ſeruos cōſcribere: Sempronius Gracchꝰ magnū cōſcripſit exercitū q̄ uolones dicti ſunt ꝙ uolūtaria & nō coacta ſtipēdia facerēt: quoꝝ opa uictoriā ex hoſtibus nō mediocrē cōſecutus ē: nā cū integrū annū operā ſuā repu. ſtrēnue fortiterq̄ nauaſſent libertatē tacite depoſcebant q̄ſi ſuoꝝ laboꝝ p̄miū: q̄d cū ſenſiſſet Gracchꝰ ſup ea re litteras ad ſenatū dedit: q̄ ſibi pmiſit facerē q̄d e rep. fore uidereť: hic aduocata ꝯciōe & lectis litteris eos oēs ſe libertatē donaturū pollicitus ē: quicunq̄ poſtero die ſignis collatis caput hoſtis ad ſe retuliſſet: q̄ res magis uictoriæ impedimēto fuit q̄ momēto: nā ut q̄ſq̄ hoſtem impigre occiderat primū caput egre inter turbā & tumultū abſcindēdo terebat tp̄s: deīde occupata dextera tenēdo caput fortiſſimus q̄ſq̄ pugnator eē deſierat: q̄d ubi tribūi militū Graccho nunciarūt: ſignū dari ꝓpere iuſſit capita abiicerēt: & hoſtē inuaderēt. quo fuſo libertatē oībus eē datuꝝ: quo audito reintegrata pugna: tāto ardore & aīs in hoſtes incurſum eſt: ut uim eoꝝ nō ſuſtinētes pœni oēs ferme uel cæſi uel capti fuerīt: nā ex trigīta milibus uix duo milia & minor ps eq̄tū cū ipſo duce euaſerūt: poſt tātā igiť uictoriā ſeruos oēs Sēpronius liberos eē iuſſit: rurſus in ea tp̄is difficultate: nulla ætas: nullus ſexus: nullus ordo: nec hoīum cōditio a pietatis officio uacarūt: ut infr̄a uidere poſſumꝰ. ¶ Aditos: Ad quos ultro iuerunt. ¶ Impendiū: Stipēdiū ab impendēdo dictū. ¶ Inſignia: p̄textā & bullā aureā q̄ ſignificabāt eos nobiles eē atq̄ patritios. ¶ Nō ignorabāt. n. Dicit eos ſumpſiſſe exēplū a maioribus ſuis: & pulchro utiť colore: nā cū dicit eos nō ignorare facta maioꝝ: pietatē maioꝝ cōmemorat: nā cū Camillus ueios obſideret decimā p̄dæ ſi urbe potireť uouit Apollini: ſed cū direpta urbe difficile foret a militibus p̄dā accipere uotū de publico ſoluēdū fuit: ad hāc igiť cōgerēdā pecuniā: cū exhauſtū eſſet erariū matrōæ ornamēta cōtulerūt: pari rōne in obſidiōe capitolii cū deſperato Camilli aliquāto ſpe ſua tardioris aduētu: & auxilio: cum gallis mille pondo auri ꝓ redēptione pepigerūt: q̄d cū in publico deeſſet auꝝ ex quo ſumma pactæ mercedis cōficereť a matronis collatū acceperunt: & ob eā cauſam illis honor additus eſt: ut earum ſicut uirorum poſt mortem ſolemnis laudatio foret. ¶ Itaq̄: Ergo ſecundi punici belli temporibus naturali & innata pietate homines præditi & exemplis his maiorum adducti omnia erogare & pati pro ſalute patriæ non dubitauerunt.

Volones cur dicti

Impēdium Stipēdium

Ideoq̄ reliquiæ proſtrati exercitus deſerendæ Italiæ: auctore. Q. Metello conſilium agitarēt: tribunus militum admodum iuuenis ſtricto gladio mortem unicuiq̄ minitando: iurare oēs nunq̄ ſe relicturos patriā coegit: pietatemq̄ nō ſolum ipſe pleniſſimā exhibuit: ſed etiam ex pectoribus aliorum abeūtem reuocauit.

De Publicanis.

A Ge ut a ſingulis ad uniuerſos trāſgrediar q̄to & q̄ æquali amore pr̄iæ tota ciuitas flagrauit: nā cū ſcđo punico bello exhauſtū ærariū ne deoꝝ quidē cultui ſufficeret: publicāi ultro aditos cenſores hortati ſunt: ut oīa ſic locarēt tanq̄ reſpublica pecunia abundaret: ſeq̄ præſtituros cūcta: nec ullum aſſem niſi bello confecto petituros polliciti ſunt.

De Dominis ſeruoꝝ: eq̄tibus & cēturioribus.

D Omini quoq̄ ſeruoꝝ quos Sēpronius Gracchus ob inſignē pugnā beneuēti manumiſerat p̄cia ab īperatore exigere ſupſederunt. In caſtris ēt nō eques: nō cēturio ſtipēdiū ſibi dari deſiderauit: uiri ac fœmine q̄cq̄d auri argentiue habuerunt: Itē pueri inſignia ingenuitatis ad ſuſtentandā tēporis difficultatem contulerunt: ac ne beneficio ſenatus qui muneribus his functos tributi onere liberauerat quiſquā uti uoluit: ſed inſuper id oēs prōptiſſimis animis præſtiterunt. Nō ignorabant enim captis Veiis cum decimaꝝ noīe quas Camillus uouerat aurum Apollini delphico mitti oportere: neq̄ emendi eius facultas eſſet: matronas ornamenta ſua ī ærarium retuliſſe. Similiterq̄ audierāt mille pondo auri: quæ gallis ꝓ obſidione capitolii ꝓmiſſa debebanť eaꝝ cultu expleta. Itaq̄ & proprio ingenio & exemplo uetuſtatis admoniti nulla ſibi in re ceſſandum exiſtimauerunt.

Externa de Codro rege Athenienſi.

A Ge externa eiuſdē ꝓpoſiti exempla attingā Rex Atheniēſium Codrus cum ingenti hoſtium exercitu Attica regio debellata ferro:

OLI. A Ge externa eiuſdē: Ad externa trāſit: & Codri regis atheniēſiū primū ꝓponit exēplū: Cū dorienſes cū atheniēſibus de finibus agroꝝ bella gererēt: p̄merenturq̄ atheniēſes: ut hoſtibus reſiſtere nō poſſent: ſuis uiribus diffidētes ad diuinā opē cōfugerūt: legatos ad cōſulēdū Apollinē delphicū miſerunt: q̄ reſpōſum rettulere: nō aliter bellū finiri & pr̄iā obſidiōe liberari poſſe: q̄ ſi Codrus occidereť ab hoſti/

bus:qđ oraculū ad hoſtes quoq; peruenit:itaq; a dorienſibus edictū eſt:ne qs Codrū regē uulneraret:ille uero ut fato ſuo p̃riæ ſuccurreret:ſumpto militari ſagulo & lignoꝝ faſce cū falce tāq̃ ſignatū ꝓfectus caſtra hoſtiū petiit: & quē primū obuiā habuit grauiter increpuit:orta deinde cōtentiōe multis illū cōuiciis onerās in ſui cædē ꝓuocauit:nā iratus miles illū ignarus qs nā eſſet occidit:quo facto paulopoſt doriēſes uicti ex attica regione ceſſerunt atq; ita atheniēſes uirtute ducis ꝓ ſalute patriæ morti ſe offerētis bello liberant̃. ¶ Diffidentia humani: Quia & ſuis uiribus diffidebāt & alioꝝ auxilia deſperabant. ¶ Attica. regio inter achaiā & macedoniā poſita eſt q̃ maxime

igniq; uaſtaret̃:diffidētia humāi auxilii ad Apollinis Delphici oraculum cōfugit:perq; legatos ſciſcitatus ē quo nā mō illud tā graue bellum diſcuti poſſet. Reſpōdit deus ita illi finem fore:ſi ipſe hoſtili manu occidiſſet. Quod quidē nō ſolum totis athenienſiū in caſtris:ſed etiā cōtrariis percrebuit. Eoq; factum eſt ut ediceret̃:ne quis Codri corpus uulneraret. Id poſtq̃ cognouit depoſitis inſignibus imperii familiarem cultum induit. Ac pabulantium hoſtium globo ſe obiecit:unūq; ex his falce percuſſum i cædem ſuam compulit cuius interitu ne athenæ occiderent effectum eſt.

AB eodē fonte pietatis Thraſybuli quoq; aīus manauit:is cū atheniēſium urbē triginta tyrānoꝝ teterrima dominatiōe liberare cuperet:paruaq; māu maxime rei molē aggrederet̃ & qdā e cōſciis dixiſſet quātas tandē tibi athenæ p te libertatē cōſecutæ gratias debebunt? Reſpōdit dii faciāt ut quātas ipſe illis debeo uidear rettuliſſe. Quem affectum inclytum deſtructæ tyrānidis opus laude cumulauit.

De Themiſtocle.

THemiſtocles autē quem uirtus ſua uictorem iniuria patriæ imperatorē perſaꝝ fecerat: ut ſe ab ea oppugnanda abſtineret:inſtituto ſacrificio exceptum patera tauri ſanguinē hauſit: & ante ipſam aram q̃ſi qdam pietatis clara uictima concidit:quo quidē tam memorabili eius exceſſu ne græciæ altero Themiſtocle opus eſſet:effectum eſt.

De duobus Philenis fratribus Carthaginēſibus.

SEquit̃ eiuſdē generis exēplū.cum inter Carthaginē & Cyrenas de margine agri ptinacissima cōtētio eēt:ad ultimū placuit utrinq;

græciæ nomē obtinet dicta primū ab Atti filia græci regis ſucceſſoris Cecropis a quo græci denominati ſunt. ¶ Cōtrariis:Scilicet doriēſibus. ¶ Perambulantiū:Hic Valerius diſſentit a Iuſtino. ¶ Globo:Multitudini:ē enī globus multitudo ī orbē collecta: globus quoq; dicitur ſpiſſitudo & aceruus: unde Virgilius flammarum globos:dicitur & lumen & rotunditas:unde globus lunaris. Globus quid:

AB eodē fonte:Quō Thraſybulus a triginta tyrānis patriā liberauerit ſupra oſtēdimus in ca. de moderatiōe:ubi eius pietatē pariter & moderationē cognoſcere potuimus:is uero nō ſolū in uindicanda patria pietatē oſtendit: uerū etiā his uerbis q̃ ſequunt̃: nā cū interrogatus eſſet q̃tum exiſtimaret athenas ſibi debere q̃ ſuo beneficio libertatē eſſent cōſecutæ. reſpōdit uere dii faxint ut quātas illi debeo uidear retuliſſe. ¶ Teterrima: Turpiſſima:nā tetrū dicimus nigrū obſcurū:horrēdū. Vir. lauit improba teter ora cruor. ¶ Cumulauit: Auxit:nā ſicut dicius mēſurā cumulatā q̃ fuerit ad ſummū uſq; plena:ſic & gratiā dicius cumulatā. OLI. Traſybuli reſpōſum

THemiſtocles aūt:Themiſtocles ab ingrata p̃ria pulſus ut in cap. de ingratitudine dixius ad hoſtes quos paucis ante annis ingēti ac ꝓpe incredibili uictoria ſupauerat:Xerſem. ſ. Perſaꝝ regē cōfugere coactus ē:nullo cōſeruatæ græciæ loco:excipere illū audēte:qđ edictū eſſet ſi qs eū ſuſcepiſſet:pari & ipſe mulctaret̃ exilio: cū igit̃ ad Xerſem ueniſſet:quē tanto artificio debellauerat ut ſe magis a Themiſtocle cōſeruatū q̃ ſuperatū fuiſſe crederet:petiit ſibi anni ſpaciū dari:quo perſicā linguā addiſceret:quo facto ſic perſice locutus ē:ut nō athenis: ſed in perſide natus uideret̃:hic deinde regi pollicitus eſt totā græciā eius adiectuꝝ imperio:q̃re illi rex q̄nq; uel ut alii dicūt ſeptē ciuitates dono dedit:magna inſuper illi ſtipēdia de publico dari iuſſit:poſtea uero cū ſoluendæ fidei tēpus appetiiſſet & rex iā ꝓmiſſa repeteret Themiſtocles nefas eſſe ducens ꝑdere patriā. cū uideret ſe nō aliter:& pariter fidē & patriā poſſe ſeruare mortem ipſe ſibi conſciuit:nā facto ſacrificio taurinū ſanguinē ueneno permixtū incunctāter exhauſit & ita periit ergo magna pietas fuit ut mori maluerit q̃ perdere patriam:aut illi bellum inferre. ¶ Victorē:Quia apud ſalamina perſarum regē ſuperauit. ¶ Imperatorē: Cū p̃ria pulſus ad regem confugit & ab eo conſtitutus eſt imperator. ¶ Altero Themiſtocle opus:Quia ſi ut regi promiſerat perſas duxiſſet in græciam:athenæ alterum optaſſent Themiſtoclem:qui rurſus deuinceret perſas. OLI. Themiſtoclis erga patriam pietas

SEquit̃ eiuſdē. Cū de finibus agroꝝ īter ſe carthaginēſes & Cirenēſes diu bella geſſiſſent:& utriq; multis cladibus afflicti eēnt:nouā dirimēdi belli rōnē inierūt:nā p inducias ſpōſionē faciūt:uti certo die legati domo ꝓficiſcerent̃:quo in loco inter ſe obuii fuiſſent:is cōis utriuſq; populi finis haberet̃: igitur Carthaginēſes duo fratres miſſi:qbus nomē Philenes erat maturauere iter ꝑgere: Cirenenſes tardius iere:id ſecordia ne an caſu acciderit parū cōſtat. cæteꝝ ſolet in illis locis tēpeſtas nō ſecus atq; in mari retinere homines:poſtq̃ Cirenēſes aliquāto poſteriores ſe eē uidēt & ob rē correptā domi pœnas metuūt:criminari carthaginēſes ante tp̃s domo digreſſos:cōturbare rē deniq; oīa malebāt q̃ uicti abirēt:ſed cū pœne aliā cōditionē æquā OLI.

quærerēt:Cireneſes optionē faciūt carthagineſib⁹ ut uel illi quo fines populo ſuo peterēt ibi uiui obruerent: uel eadē cōditionē ſeſe quē in locū uellēt ꝓceſſuros dimitterēt.phileni cōditiōe ꝓbata ſeq; uitāq; ſuā reip.cōdonaue
Phile/norū fratrū mors ꝓ pa/triæ pieta/te re:ita uiui obruti ſunt.Carthagineſes in eo loco philenis fratribus aras cōſecrauere:alioſq; illis honores domi cō/ſtituerūt.de qbus Str.in fine ultimi libri mētionē facit.☞ De margine.De finibus & extremitate agroꝝ.☞ Cōſilio nō reſpōdit.Quia cōſiliū fuit durā illis cōditionē īponere.ſ.mortis ſperātes illos nō accepturos:ſed res aliter eue/nit q̄ eoꝝ cōſiliū fuerat.nā ultro ſe ꝓ pr̄ia deuouerūt & obruēda corpa obtulerūt.☞ Vbi ſunt ſupbæ:Nūc p cōpa/rationē exaggerat hoꝝ iuuenū laudē: dicit.n. q̄uis magna quōdā.& p̄potens fuerit Cartha/go & copiis militū cæteras gētes excelleret:tñ illa oīa perierūt:hoꝝ āt florida ſtabilis & æter na pmanſit.☞ Inclyti portus.Glorioſi portus: qui pœnitus ſublatus & funditus euerſus eſt. ☞ Claſſis terribilis.Præſertim Sicilia & hiſpa/nia tota deleta ē.☞ Tot exercitus.Haſdrubalis Magonis Giſognis: Amilcharis & Hānibalis. ☞ Vbi in.Quaſi dicat oīa iſta euerſa & penitus deleta ſunt.☞ Duobus ſcipiōib⁹.Scilicet ſupio ri & īferiori.nā prior tributariā fecit poſterior funditus euertit carthaginē.☞ At philenorū. Nūc ſuā adaptat cōparationē.☞ Nihil eſt igit. Nihil eſt inqt qđ humano ingenio & opi cō/parari poſſit æternū & immortale niſi uirtus. ☞ Mortali oīa.Quātū ad ingeniū.☞ Ac manu. Quātū ad uires.☞ Quæri.Pro acquiri. De his Petrar.Tūc acres uixere uiri quos īter amorē inſignis pr̄iæ fratres Carthago philenos. Nūc colit extinctos numerumq; auxiſſe deorum eſtimat:ac gemini ueneratur numinis aras.hi patriæ uitæ cupidi ſi forte negaſſent: Plura cy reneo cecidiſſent milia campo.

OLI. ARiſtoteles uero.Ariſtoteles pr̄ia iā euerſa:a Philippo ut qdā dicūt: ut alii ab Alexādro:ut īſtauraret ob/tinuit:legeſq; & formā reip.īpe de ſcripſit:q̄ poſtmodū ea ciuitas uſa ē: fuit ergo pius erga patriā:& cū eēt athēis & iā ætate cō/fectus abſens tamē diligētiſſimā pr̄iæ curā ſu/ſcepit:q nō prius deſtitit q̄ a rege ut inſtaura/ret prudētia ſua obtinuit:q̄re illum ciues ob hæc merita tāto in honore habuere: ut feſtos dies & ludos quotannis eo uiuēte faciēdos pu
Ariſto telici ludi blice dedicarūt.feſta āt Ariſtotelia nuncupata fuere.Quod uero nōnulli dn̄t uſum hoc ua/framēto fuiſſe:ut iurāti Alexādro ſe illi oīa ne gaturū.q̄cūq; ꝓ pr̄ia petiſſet poſtulaſſe:ut pa/triā pderet:& Alexādrū coactū fuiſſe illā cōſer uare:qa ſaluo iureiurādo aliter nō poſſet:id fe cit Anaximenes lāpſacus ꝓ lampſaco pr̄ia & nō Ariſtoteles.ut dicturus ē Valerius in ca.de uafre dictis & factis.☞ Pro ſalute patriæ.Quæ ſtagyra dicebat.☞ Ita urbs non.i.magis noſcit reſtitutā ab Ariſtote.q̄ab Alexādro euerſam. ut alii dn̄t a Philippo:ergo plus laudis & glo/riæ meruit Ariſtoteles in reſtituēda pr̄ia:q̄ Alexāder in euertēda.ordo igit ē urbs ꝓſtrata & euerſa nō tā notum opus Alexādri q̄ reſtituta notū eſt opus Ariſtotelis.Plutar.in uita Alexādri de hac euerſiōe & reſtitutiōe ſic infit. Philippus accerſit:cūctoꝝ illuſtriſſimū & clariſſimū atq; doctiſſimū philoſophoꝝ Ariſtotelē ad eruditionē Ale xandri:pulchra qdē illi ꝓ ipſius dignitate diſciplinæ prætia cōſtituēs:euerſa.n.a ſe Ariſtot.urbē Stagyrā exædifi/cauit:ciueſq; cū diſſipatos tū ſeruos reſtituit.Laertius uero in uita Ariſtotelis:hūc inqt tradūt in Macedōia apud Philippū uixiſſe:atq; ab eō Alexandrū filiū erudiendum accepiſſe:petiſſeq; inſtaurari ſolum primum a Philippo euerſum:id ubi impetraſſe dediſſe eis leges.Pli.naturalis hiſtoriæ lib.vii.cum Thedas raperet Ariſtotelis philo/ſophi patriam condidit:tantæq; rerum claritatis tam benignum teſtimonium miſcuit.

THE. ☙ Subſcripſerit ubertas.antiqui codi.habent clara mundo ſubſcripta teſtantur.

eodēq; tpe iuuenes mitti & locū in quē hi cōueniſſent finē ambobus haberi populis:ueꝝ hoc pactū duo fratres Carthagineſes nomine Phileni pfidia p̄currerunt citra cōſtitutā horā maturato greſſu in longius ꝓmotis terminis qđ cū itellexiſſent Cyreneſiū iuuenes diu de fallacia eoꝝ quæſti: poſtremo acerbitate cōditionis iniuriā diſcutere conati ſunt dixerūt nāq; ſic eum finē ratū fore: ſi Phileni uiuos ſe ibi obrui paſſi eēnt: ſed cōſilio euentus nō reſpondit. Illi.n.nulla interpoſita mora corpora ſua his terra operienda tradiderūt: q quoniā pr̄iæ q̄ uitæ ſuæ lōgiores terminos eſſe maluerunt: bene iacent māibus & oſſibus ſuis dilatato punico imperio. Vbi ſunt ſuperbæ Carthaginis alta mœnia? ubi maritima gloria inclyti portus? ubi cunctis littoribus terribilis claſſis? ubi tot exercitus? ubi tantus eqtatus? ubi immenſo Aphricæ ſpacio nō cōtenti ſpiritus? omnia iſta duobus Scipiōibus fortūa partita eſt. At Philenorum egregii facti memoriam ne patriæ quidē interitus extinxit. nihil eſt igitur excepta uirtute: quod mortali animo ac manu immortale quæri poſſit.

De Ariſtotele.

IVuenili ardore plena hæc pietas. Ariſtoteles uero ſupremæ uitæ reliquias ſenilibus ac rugoſis membris in ſummo litterarū ocio uix cuſtodiens: adeo ualenter pro ſalute patriæ incubuit: ut eam ab hoſtibus armis ſolo æquatā: in lectulo atheniēſi iacens equitum macedonum manibus quibus obiecta erat eriperet. Ita urbs non tam ſtrata atq; euerſa Alexādri q̄ reſtituta Ariſtotelis notum eſt opus. patet ergo q̄ benignæ quāq; profuſæ pietatis erga patriā omnium ordinum: omnis ætatis homines extiterint. Sanctiſſimiſq; naturæ legibus mirificorum etiā exēplorum: clara mundo ſubſcripſerit ubertas.

DEt nũc uela. Poſtq̃ de pietate erga patriã dixit: Nũc de parẽtũ indulgẽtia dicturus pulchra utif tráſlatiõe a nautis ſumpta. primũ ãt exẽplũ ẽ Fabii Rutiliani: cũ Fabius gurges cõſul aduerſus ſamnites male pugnaſſet & ſenatus de remouẽdo illo ab exercitu cogitaret. Fabius Rutilianus eius pr̃ deꝑcatus eſt hãc filii ignominiã & eo maxĩe ſenatũ mouit ꝙ ituꝝ ſe filio legatũ pollicitus ẽ: idqʒ ꝑſtitit eius cõſilio & opa. filius cõſ. adiutus cæſis ſamnitibus triũphauit. ☞ Vela. Tráſlatio ut dixi a nautis ſumpta. ☞ Gratã dotẽ. Munus gratioſum. ☞ Aura. Fauore. ☞ Quinqʒ cõſulatibus. Rẽ magis auget: nã quo pr̃e honoratiorẽ fuiſſe oſtẽdit: eo clemẽtiorẽ demõſtrat: ꝙ ſe filii ĩperio ſubmittere: & militiæ laboribus dedere nõ dubitauerit. quo tpe qetẽ eius uita depoſcebat. ☞ Quẽ ipſe paruulum. Diximus ꝙ ĩſtitutũ fuit apud maiores ne quis inter cõſulem & proximum lictorem incederet præter paruulum filium.

OLI. Rutilianus ad filiũ legatus

NOn tã ſpecioſa. Ceſetus eques Ro. tres filios habuit: quorũ unus cũ eſſet tri. plæ. Cæſarẽ iniuria laceſſiuerat. Nã eũ ludi celebrarenf. M. Antonius perſonam accepit ut quidam tradunt & inter ſaltationem coronam capiti Cæſaris impoſuit cui rei pauci admodum qui ad ipſum uenerant applauſerunt: reliqui mœſti conticuere omnes quod ubi ſenſit Cæſar id. ſ. diſplicuiſſe populo coronam abiecit: & populus lætatus eſt: tunc Cæſar dixiſſe fertur cupere ſe mori: ꝙ tantam populo inuidiam contraxiſſet: peractis deinde ludis ceſetus & Marulus tri. plæ. Cæſarem affectati regni poſtularunt: Cæſar igitur iam rerum potitus ceſetum iuſſit exhæredare filiũ ſibi admodum ĩuiſum reliquos ſe multis honoribus & bonis affecturum pollicitus: Cui ceſetus ſe prius oẽs amiſſurum q̃ unum ex his abdicatuꝝ reſpõdit qua indulgentia ſe pariter & filium ſeruauit: nã Cæſar ut clementiſſimus erat affectioni paternæ facile ceſſit. ☞ Nõ tã ſpecioſa. Quia Fabius. uir patricius fuit: hic equeſtris ordinis. ☞ Abdicare. Patrimonio priuare & a bõis repellere. eſt enim abdicare: filium a bõis expellere dũ uiuit pater: exheredare uero poſt mortem. ☞ Diuini principis: Non ſine adulatione hoc dicit: q̃uis inquit Cæſar clementia & benignitate præſtaret: ut hunc hominem ita reſpondentem facile tulerit: ceſetus tamen exiſtimandus eſt rem maiorem auſum fuiſſe q̃ humano ingenio conueniret: cui enim totus terrarum orbis parebat ipſe nõ ceſſit: tantum ualuit paterna indulgentia.

OLI.

Abdicare

Exheredare

SEd neſcio an Octauius. patet hiſtoria p ſe. fuit ãt hoc cõfecto bello ciuili: qd̃ cõtra brutũ & Caſſiũ cæſaris ĩterfectores geſtũ ẽ: cũ debellatis reip. paſſibus Octauianus: Antonius: & Lepidus Romanũ ĩter ſe ĩperiũ ſortiti ſuos qſqʒ inimicos ſcripſerunt hic Balbus ꝓſcriptus cũ ab inimicoꝝ manibus p poſticũ eſſet elapſus: audita uicinorum uoce filii eius fortunam deplorantium exiſtimans iam filium ab inimicis interceptum cogi fugiẽtis pœnas dare parẽtis: rediit in tectum ubi ante oculos filii quẽ preter ſpẽ oſtendit incolumen crudeliter trucidatus eſt. ☞ Poſtico poſteriore parte domus: unde Satyrus poſtico falce clientem. ☞ Pluris illud momentum. Ac ſi diceret pater magis lætatus eſt in incolumitate filii q̃ ſi euaſiſſet.

OLI.

Balbꝰ ſalutẽ filii ſuæ ꝑpoſuit

De parentum amore & indulgentia in liberos. Cap. VII.

DEt nũc uela pii & placidi affectus parẽtũ erga liberos indulgẽtia: ſalubriqʒ aura ꝓuecta gratã ſuauitatis ſecũ dotem afferat. Fabius Rutilianus qnqʒ cõſulatibus ſumma cũ gloria peractis: oibuſqʒ uirtutibus & uitæ meritis ſtipẽdiis: legatus ire Fabio Gurgiti filio ad bellum difficile & periculoſum conficiendum grauatus non eſt: pene ipſo per ſe dumtaxat animo: ſine corpore militaturus: utpote pp ultimam ſenectutem lectuli ocio quã labori prelioꝝ habilior: Idem triumphantis currũ equo inſidens ſequi: quẽ ipe paruulũ triumphis ſuis geſtauerat: in maxima uoluptate poſuit: nec acceſſor glorioſæ illius pompæ: ſed auctor ſpectatus eſt.

De Ceſeto Romano.

NOn tã Ceſeti ſpecioſa eqtis Romãi ſors pria ſed pari ĩdulgẽtia: q a Cæſare oĩum iã externorũ & domeſticoꝝ hoſtiũ uictore cũ abdicare filiũ ſuũ iuberef: ꝙ is Tr. plæ. cũ Marullo collega inuidiã ei tanq̃ regnũ affectãti fecerat: in hũc modũ reſpondendo ſuſtinuit. Celerius tu mihi cæſar oẽs filios meos eripies q̃ ex his ego unũ nota pellam mea. Habebat ãt duos ꝑterea optime ĩdolis filios: qbus Cæſar ſe incremẽta benignæ dignitatis datuꝝ pollicebaf. Hũc patrẽ tã & ſi ſumma diuini principis clæmẽtia tutũ ꝑſtitit: Quis tamẽ nõ humão ingenio maius auſum putetꝭ ꝙ cui totus orbis terrarum ſuccubuerat: non ceſſit.

De Octauio Balbo.

SEd neſcio an Octauius Balbus concitatioris & ardẽtioris erga filiũ beniuolẽtiæ fuerit. ꝓſcriptus a triumuiris cum domo poſtico clã eſſet egreſſus iãqʒ fugæ expeditũ initiũ haberet: poſtq̃ intus filiũ trucidari falſo clamore uiciniæ accepit. ei ſe neci q̃ euaſerat obtulit: occidẽdũqʒ militibus tradidit. Pluris nimiꝝ illud momentum quo illi ꝑter ſpẽ uidere filiũ incolumen cõtigerat q̃ ſalutẽ ſuã æſtimãs. miſeroſqʒ adoleſcentis oculos qbus amantiſſimum ſui patrem ipſius opera ſic expirantem intueri neceſſe fuit.

OLI. Caeterũ ut ad iocũdiora. Seleucus ſupinduxit Antiocho filio ſtratonicē nouercā uirginē formoſiſſimā & ætatis flore integerrimā: cuius amore filius captus, cũ impiũ pectoris uulnus ingenuo illa deterrēte pudore indicare nõ auderet: inualeſcēte indies magis atq; magis flāmati pectoris igne qui quo magis tegit̃ tectus magis æſtuat in grauiſſimā ualitudinē incidit quā ſine dubio nõ euaſiſſet: ſic.n. indies ad ultimā tabē redigebat̃ eius corpus, niſi leptini mathematici, uel ut Appiãus dicit eraſiſtrati medici ꝓuidētia fuiſſet huius morbi cã dep̃henſa. Cũ.n. iuxta adoleſcentē grauiter laborātē ſederet medicus & curioſius oẽs illius geſtus uultus & totius corp̃is diligētiſſime ſeruaret, tādē cognouit: ꝙ intrāte ſtratonice thalamũ mutabat̃ eius uult⁹ totuſq; rubore ſuffundebat̃: ſpũs uegetior fiebat: diſcedēte uero illa pallidior lãguidiorq; reddebat̃: ex quo facile medicus intellexit latētē morbi cãm: q cũ indicaſſet prĩ: hac ĩ filiũ de cuius ſalute deſperabat indulgētia uſus ẽ: ut cõmoda ſua incolumitati filii poſtponeret: uxorẽq; ſtratonicē: q̃ incredibiliter amabat filio ĩ matrimoniũ traderet. ¶ Improbis faſcibus. Nefando amore aut iſatiabili. ¶ Impiũ. Qđ erat ad iniuriā prĩs ¶ Proſtratus. Ad terrā deiectus afflictus. ¶ Magis funebris q̃ regius. Quia regius uultus hilaris eẽ cõſueuit. ¶ Leptini mathematici. Mathematicus dr̃ q diſciplinarum peritus ẽ geometriæ aritmetricæ muſicæ: & aſtrologiæ: q̃ oẽs ĩ demõſtratiõe cõſiſtũt, nã ĩ p̃ceptis & arte uerſant̃ reliq̃.ſ. grãmatica rhetorica dialetica. Vel ut qdã Nã Pluta. eraſiſtratũ fuiſſe dicit Antiochũ iacētē. ¶ Vt. poſtq̃. ¶ Increbreſcere. Dēſiorē fieri. ¶ Excitatiorē. Liberiorem. ¶ Mõ uegetiore. Quia ĩcrebreſcebat. ¶ Protinus. Secũdũ Plutarchũ nec poſt ſpaciũ qdē triũ dieꝝ id aperuit prĩ timēs ne regi faceret ĩiuriã: ex quo dr̃ hac arte uſus: ut nõ reginæ: ſed ſuæ ipſius fingeret uxoris amor̃ correptũ adoleſcētē: ut inde ſenſim regis p̃ciperet animũ. nã cũ dixiſſet illũ nouo morbo ĩplicitũ ui nimia.ſ. amoris. quo niſi expleret̃ ſanari nõ poſſe & eius qdem mulieris amore correptũ eſſe quã cõſeq haud potuiſſet: admiratus ſeleucus. dixiſſe fert̃: nõne uniuerſæ ĩpetito aſiæ & ꝓ ſupſtite filio dare oĩa poſſum, ſolũ q̃ mulier hæc eẽt efflagitabat. cui eraſiſtratus. meã inqt uxorē deperit. tũ rex miris pollicitatiõibus rogabat ut illã in cõiugiũ filio daret. cui tãtũ regnũ debebat̃. cui reſpondēs eraſiſtratus: an tu inqt q̃q̃ eius parēs: ſi uxorē tuã cuperet Antiochus illã ultro daturus eſſes? tũ ſeleucus teſtãs deos oẽs ſine cõctatione ſe daturũ læte reſpõdit: qđ cũ nõ ficte regē effari eraſiſtratus cognouiſſet: paſſionē filii & rē oẽm prĩ aperuit, quēadmodũ id dep̃hendiſſet declarauit: ſeleucus gaudio elatus unicũ opus ſupereſſe ſibi arbitratus ē, quo pacto id filio p̃ſuadendũ eſſet: quo pacto & uxori: tandem exercitu conuocato rem aperiens cariſſimã uxorem filio ẽt inuito coniugē dedit qđ magnificũ & regale ab oĩbus exiſtimatũ fuit ac magnificētius quiddam & ſapientius adoleſcentis amor: atq; ad amorem eius iſignis moderatio. ¶ Fortunæ acceptũ referens. i. fortunæ attribui debere. ¶ Senex rex: Qui naturam Zelotipus eſſe conſueuit.

De Seleuco rege.

Caeterũ ut ad iocundiora cognitu ueniamus Seleuci regis filius Antiochus nouercæ Stratõices ĩfinito amore correptus mēor q̃ ĩprobis facibus arderet impiũ pectoris uulnus pia diſſimulatiõe cõtegebat. Itaq; diuerſi affectus iiſdē uiſceribus ac medullis ĩcluſi: ſumma cupiditas & maxĩa uerecũdia: ad ultimã tabē corpus eius redegerũt. Iacebat ipſe in lectulo moribũdo ſimilis: lamētabãt̃ neceſſarii: pr̃ mœrore ꝓſtratus de obitu unici filii deq; ſua miſerrima orbitate cogitabat totius domus funebris magis q̃ regius erat uultus. Sed hãc triſtitiæ nubē Leptinii mathematici: uel ut qdã tradũt Eraſiſtrati medici ꝓuidētia diſcuſſit: iuxta.n. Antiochũ ſedēs ut eũ ad introitũ Stratonices rubore perfundi & ſpiritu increbreſcere: eaq; egrediēte pallere & excitatiorē anhelitũ ſubinde recuperare aĩaduertit: curioſa obſeruatione ad ipſam ueritatē penetrauit. Intrãte.n. Stratõice & rurſus abeũte brachiũ adoleſcentis diſſimulãter app̃hendēdo mõ uegetiore: mõ lãguidiore pulſu uenaꝝ comperit cuius morbi æger eẽt. Protinuſq; id Seleuco expoſuit. Qui cariſſimã cõiugē filio ſuo cædere non dubitauit: ꝙ in amorē ĩcidiſſet fortũæ acceptũ referens: ꝙ diſſimulare eũ ad mortē uſq; paratus eſſet ipſius pudori imputãs. Subiiciat̃ aĩs ſenex rex amans: iam iam patebit q̃ multa q̃q; difficilia paterni affectus indulgētia ſuperauit.

De Ariobarzane rege Cappadociæ.

ET Seleucus qdē uxore: Ariobarzanes ãt filio ſuo cappadociæ regno ceſſit in cõſpectu Cn. Põpe. cuius cũ ipſe tribunal cõſcendiſſet inuitatuſq; ab eo in curruli ſella ſederet: poſtq̃ filiũ in cornu ſcribæ humiliorē fortuna ſua locũ obtinentem cõſpexit: nõ ſuſtinuit infra ſe collocatũ intueri: ſed ꝓ tri

THE. OLI. ¶ Excitatiorem. Scribe exercitatiorem ex antiquis exemplaribus, ideſt magis fatigatum.

Et Seleucus quidem uxore: Plutarchus in uita Pompeii: deuicto Mithridate apud Euphratem ſpoliatoq; caſtris prouincias compoſuit: munera diſtribuit: cũ multi ad eũ principes & rerũ domini regeſq; barbari. xii. ueniſſent Ariobarzanes Cappadociæ. Nicomedes Bithiniæ regno a Mithridate ponti rege pulſi fuerant: hos primũ Lelius Cornelius Sylla in ſuum quẽq; regnum reduxerat: quibus iterum ab eodem rege pulſis Pompeius eum Mithridatem mori tandem coegiſſet Ariobarzanem reſtitutum regem

appellari iuſſit: qui regnũ filio ceſſit preſente Pompeio. ¶ In cornu ſcribæ. in parte ubi erat ſcriba intelligimus illic exercitum fuiſſe qui ſtruebatur in cornua. ¶ Humiliorem. Viliorem q̃ deceret filium regis. ¶ Corruit. ad terram decidit. ¶ Comicæ. Iocunde & urbanæ. ¶ Tragicæ. Seuere & rigide: & eſt continuatio: color rhetoricus.

¶ Cornu ſcribæ. Inter commentarienſes & Cornicularios: quos alio nomine dictos accẽſos auctor eſt Aſconius: eorum qui Corniculo merebant ſubſellium cornu uocabatur. THE.

nus ſella deſcendit & diadema in caput eius trãſtulit: hortariq; cœpit ut eo trãſiret unde ipſe ſurrexerat: exciderunt lachrymæ iuueni: corruit corpus: & delapſum diadema eſt nec quo iuſſus erat progredi potuit: qꝙ pene fidem ueritatis excedit: lætus erat qui regnũ deponebat: triſtis cui dabatur nec ullum finem tã ægregium certamen habuiſſet: niſi patriæ uoluntati auctoritas Pompei affuiſſet: filium enim & regem appellauit: & diadema ſumere iuſſit: & in curruli ſella conſidere coegit: Comicæ lenitatis hi patres de quibus dictũ eſt. Tragicæ aſperitatis illi de quibus dicendum.

De parentũ ſeueritate aduerſus liberos.

De Lucio Bruto. Cap. VIII.

BRutus par gloria Romulo: qa ille urbẽ hic libertatẽ Romanã cõdidit filios ſuos Tarqni dominationẽ a ſe expulſam reducẽtes ſummũ ĩperiũ obtinẽs. cõprehẽſos proq; tribunali uirgis cæſos & ad palum religatos ſecuri percuti iuſſit. Exuit patrem: ut conſulem ageret: orbuſq; uiuere: q̃ publicæ uindictæ deeſſe maluit.

De Caſſio.

EVius æmulatus exẽplũ Caſſius filiũ q Tri. plæ. Agrariã legem primus tulerat: multiſq; aliis rebus populariter animos hoĩum amore ſui deuinctos tenebat. poſtq̃ illã poteſtatẽ depoſuit: adhibito propinquorum & amicorum cõſilio affectati regni crimine domi dãnauit. Verberibuſq; affectũ necari iuſſit: & Peculium eius Cereri conſecrauit.

BRutus gloria par Romulo. De ſeueritate parẽtũ ca. viii. cuius exẽplũ primũ eſt Iunii bruti q filios duos uirgis cædi & ſecuri ꝑcuti iuſſit: qꝙ cũ illis ſenſerant q Tarqnios reges ab ipo paucis ante diebus exactos ĩ regnũ reſtituere parabant: nã paulopoſt libertatẽ a populo partã: id qꝙ minime timebaꝛ ꝑ dolũ & ꝓditionẽ ẽ ꝓpe modũ amiſſa. aliquot. n. adoleſcẽtes nobili genere nati quoꝝ ĩ regno libido ſolutior fuerat aſſueti more regio uiuere grauiter ferẽtes æq̃to iuꝛ oĩum libertatẽ & alioꝝ ĩ ſuã uertiſſe ſeruitutẽ: de reſtituẽdis regibꝰ ꝯſilia q̃rebãt: iterea legati a regibꝰ ſupueniũt ſine mẽtiõe reditus: bõa tñ repetẽtes. cũ qbus de recipiẽdis clã nocte regibus ĩ urbẽ colloquunꝛ hi adoleſcẽtes uitelliis aqliiſq; frĩbꝰ prio cõmiſſa res fuit uitellioꝝ ſoror conſuli nupta bruto erat: iãq; ex eo mr̃imonio adoleſcẽtes erãt liberi Titus Tiberiuſq;: eoſq; in ſocietatẽ conſilii auunculi aſſumũt litteræ de re tãta legatis danꝛ ad reges fidei pignus q̃ mãifeſtũ facinus fecerũt: nã indicata re ꝑ uitellioꝝ ſeruũ q exceperat eoꝝ cõſilia cõprehẽſis legatis litteraꝝ cura in primis habita ẽ ne interciderent: ꝓditores capti: ſũptũq; ſuppliciũ cõſpectiꝰ: qꝙ pœnæ capiũdæ miniſteriũ pr̃i de liberis cõſulatus ĩpoſuit: & q ſpectator erat amouẽdus. eũ ipm fortũa exactorẽ ſupplicii dedit. ſtabãt ad palũ deligati nobiliſſimi iuuenes. ſed a cæteris uelut ab ignotis capitibus cõſulis liberi oĩum in ſe cõuerterũt oculos: miſerebatq; nõ pœne magis hoĩes q̃ ſceleris: quo pænã meriti eẽnt: illos eo potiſſimũ anno quo patriã liberatã patrẽ liberatorẽ. cõſulatũ ortũ ex domo iunia. pr̃es plebẽq; qcqd hoĩum deorũq; Ro. eẽt ĩduxiſſe aĩu; ut ſupbo quõdã regi tũ ĩfeſto exuli ꝓderẽt: itaq; miſſi lictores ad ſumendũ ſuppliciũ nudatos uirgis cædũt: ſecuriq; feriũt: cũ inter oẽ tp̃s pr̃ uultuſq; & os eius ſpectaculo eſſet eminente primo animo inter publicæ pœnæ miniſterio ſecundũ pænã nocentiũ: ut in utrãq; partẽ arcendis ſceleribus exẽplũ nobile eſſet. ¶ Filios ſuos. Titũ & liberiũ. ¶ Reducẽtes. Reducere uolẽtes. Vir. Quos ego ſum totiens iã dedignata maritos: Nõ q eſſent mariti ſed q eſſe uolebãt. ¶ Exuit patrẽ: depoſuit amorẽ & affectũ paternũ. ¶ Vt cõſulẽ ageret: Quia cõſulatus adminiſtratio exigebat ut ſuppliciũ de his ſumeret q libertatem opprimere uoluerant. OLI. Bruti rigor cõtra filios

EVius æmulatus: Spurius Caſſius ĩ agraria largitiõe ambitioſus ĩ ſocios fuerat. unã ipſo cõſule cũ ꝓculo uirginio lex agraria primũ ꝓmulgata fuit: nunq̃ deinde ſine maximis moribus exagitata ager hernicus adẽptus hoc auctore ĩter latios plebẽq; diuiſus: adiectũq; huic mũeri aliquãtũ agri qa pr̃ibꝰ poſſidebaꝛ hac largitiõe ſuſpectus iã ſenatui populoq; cœpit eẽ: qꝙ ꝑnicioſas libertati opes ſtrueret & iõ ciuibus iã uilior factus: ut alio munere ſibi recõciliaret ciuiũ aĩos iubere ꝓ ſiculo frumẽto pecuniã acceptã retribui populo. Id uero nõ ſecus q̃ pſentẽ mercedẽ regni aſpernata plebs eſt: hunc ergo ubi magiſtratu abiit dãnatũ necatũq; cõſtat: ſunt q patrem auctorẽ eius ſupplicii ferãt cũ cognita domi cã uerberaſſe ac necaſſe: peculiumq; filii cereri cõſecraſſe ſignũ inde factũ eſſe & inſcriptũ: ex Caſſia familiæ datũ Inuenio apud quoſdã auctores: idq; ꝓpius fidei eſt a q̃ſtoribus Ceſone Fabio: & L. Valerio diẽ dictã ꝑduellionis dãnatum populi iudicio: direptas publicæ ædes quã ſententiã ſequiꝛ Diony. Alicarnaſeus: qa dicit: qꝙ ſi pr̃ iudex fuiſſet & punitor: neq; domus dirupta: neq; bona publicata: qa Romani nihil eſſet poſſeſſoꝝ ꝓprium pr̃ibus uiuentibus: & id pecuniæ & corpora filioꝝ: cũ de eis uolunt diſponere traduntꝛ patribus. Addidit p̃terea agitatum ẽt fuiſſe de interficiendis filiis Caſſii ſed crudelem nimis uiſam eã ſententiam. ¶ Peculium. ſ. caſtrenſe. quod alienari poterat quia ad patrem non pertinebat. OLI.

OLI. Itus āt Manlius: Cū macedonum legati Romā cōquæſtū ueniſſent: de Iulio ſillano ꝑtore q̄ acceptis pecuniis ꝓuīciā ſpoliaſſet & ſenatus de q̄relis eoꝵ uellet cognoſcere, T. Mālius torquatus ſillani pater petiit impetrauitq; ut ſibi huiuſmodi cognitio mandaret: & domi cognita cā filiū dānauit abdicauitq;: ac ut funeri quidē eius: cū ſuſpēdio uitā finiiſſet uoluit intereſſe: ſedenſq; domi poteſtatē cōſultantibus ex inſtituto fecit. hāc hiſtoriā Cice. per tranſitum tāgit lib. iii. de finibus bonoꝵ & malorū. ꝑ Raræ digni. q̄ raris hoībus cōtigit ut oībus reipu. muneribus perfunctus eſſet. ꝑ Ampliſſimi ordinis: ſenatorii peregerat Torquatus. ꝑ Exagerat. hāc ſeueritatē Valerius: ſatis inqt fuerat damnaſſe filiū: & abdicatū a ſe coegiſſe laqueo uitā finire ſeueritas. hæc magna. ſed illa maior: q̄ nec funeri q̄dem uoluerit intereſſe. omnibuſq; illū eo die cōſultantibus uacauerit. ꝑ Illius imperioſi torquati. Quia ut diximus in ca. de diſciplina militari filiū q̄ cōtra eius ꝑceptum cū hoſte conflixerat & uictoriā ex illo reportauerat uirgis cædi & ſecuri percuti iuſſit. Imago poſita. In atriis ſolebant ueteres maioꝵ ſuorum: q̄ gloria & rebus geſtis claruiſſent imagines collocare. Iuuenalis. Tota licet ueteres exornēt undiq; ceræ. Atria nobilitas ſola ē atq; unica uirtus: maiorum igitur ſuorum imaginibus ſæpe ad uirtutes & rerum gerendarum gloriam incendebantur. ut illorum imitatione clariores fierent.

Torquati ſeueritas contra filium

OLI. Cimbri. Arcus uero Scaurus. Cimbri germanoꝵ populi: q̄ lingua gallica latrones dicunt̄ teſte feſto: nūc uero non flamingos dicimus. cū in Italiam ſuperatis alpibus deſcendere tentarent. Qu. Catulū proconſ. q̄ fauces alpiū obſederat & pulſus ad flumen atheſim caſtellū editum inſederat reliqueratq;. ab alpibus ſuderūt atq; fugarunt & explicata uirtute ſua fugientē ꝓconſulem exercitumq; perſecuti in Italiā trajecerunt iūctis deinde Catuli. &. C. Marii exercitibus prælio uicti ſunt ab eis. in quo prælio cæſa traduntur hominū centū quadraginta milia capta. lx. in ea igitur pugna. q̄ apud atheſim: cum cimbris commiſſa fuit equites Romani cimbroꝵ impetu pulſi. Catulum proconſulem deſeruerūt: & urbē pauidi repetierunt. Inter fugientes erat & filius Marci Scauri. qui ubi accepit fugientē aduentare illi obuiam miſit q̄ nunciaret ſe libentius occurſuꝵ oſſibus eius in acie cæſi. q̄ ipm̄ tā turpiter fugientem admiſſuꝵ quo audito filius ꝑdolore ſibi mortem cōſciuit. ꝑ Conſternationis: perturbationis: & formidinis. ꝑ Aut habendus. Si probus. ꝑ Aut ſpernendus. Si uilis.

OLI. Ec minus animoſe: Saluſtius bello Catilinario fuere inquit compures qui ad Catilinam ab initio profecti ſunt: in his erat fuluius ſenatorii hominis filius quē retractum ex itine-

De Manlio Torquato.

Itus āt Mālius torquatus ꝑter egregia multa raræ dignitatis: iuris quoq; ciuilis & ſacroꝵ pōtificaliū periti ſſimus: i cōſimili facto: nec cōſilio quidem neceſſarioꝵ indigere ſe credidit. Nam cū ad ſenatū Macedonia de filio eius Decimo ſyllano: qui eam prouinciā obtinuerat quærelas ꝑ legatos retuliſſet a. P. C. periit: ne quid ante de ea re ſtatuerēt: q̄ ipſe macedonū filiiq; ſui cām inſpexiſſet: ſummo deinde tum ampliſſimi ordinis: tum etiā eoꝵ qui queſtum uenerant conſenſu: cognitione ſuſcepta domi cōſedit. Soluſq; utriq; parti per totum biduū uacauit ac tertio pleniſſime die diligētiſſimeq; auditis teſtibus ita pronunciauit: cum Syllanū filium meum pecunias accepiſſe a ſociis probatū ſit mihi: & rep. eū & domo mea indignum iudico: protinuſq; e conſpectu meo abire iubeo. tā triſtis patris ſentētia percuſſus Syllanus lucē ulterius intueri nō ſuſtinuit: ſuſpēdioq; ſe ꝓxima nocte cōſumpſit. Peregerat iā torq̄tus ſeueri & religioſi iudicis partes. ſatiſfactum erat reipu. habebat ultionē Macedonia: potuit tā uerecundo obitu filii patris inflecti rigor. At ille neq; exequiis adoleſcentis interfuit & cum maxime funus eius duceretur: conſulere ſe uolentibus uacuas aures accomodauit. Videbat. n. ſe in illo atrio conſediſſe: in quo illius imperioſi torquati ſeueritate conſpicua imago poſita erat. Prudētiſſimoq; uiro ſuccurrebat effigies maioꝵ ſuoꝵ cum titulis ſuis iccirco in prima parte ædiū poni ſolere ut eoꝵ uirtutes poſteri nō ſolum legerent: ſed etiam immitarent.

De Marco Scauro.

Arcus uero Scaurus lumen ac decus patriæ: cū apud atheſim flumen impetu cimbrorū Romani equites pulſi deſerto cōſule Catulo pauidi urbē repeterent conſternationis eorū participi filio ſuo miſit: q̄ dicerent ſe libentius in acie eius interfecti oſſibus occurſurū: q̄ ipſum tā deformis fugæ reū uiſurū. Itaq; ſiqd modo reliquū in pectore uerecūdiæ ſupereſſet conſpectum degenerati patris uitaturū. recordatione. n. iuuentæ ſuæ qualis. M. Scauro aut habēdus aut ſpernendus eſſet filius admonebat̄: quo nuncio accepto iuuenis coactus ē fortius aduerſus ſemetipſum gladio uti: q̄ aduerſus hoſtes uſus fuerat.

De. A. Fuluio.

Ec minus animoſe. A. Fuluius uir ſenatorii ordinis euntem filiū in acie retraxit q̄ Scaurus e prelio fugientem increpauit. Nam iu-

re parens necari iuſſit. ¶ Ingenio & litteris forma. Significat illum & animi & corporis dotibus a natura fuiſſe donatum: quibus patri carior eſſe potuerit. ¶ Licuit donec. potuiſſet pater filium in carcere incluſum retinere dum Catilinę furor extingueretur: quod ſi feciſſet non ſeueri ſed cauti nomen fuiſſet aſſecutus. ¶ Sed. ut hanc patrum inquit ſæueritas dura nimis & aſpera eſt aliqua moderatione lenienda eorum qui mites fuerunt. & ita ad capitulo de moderatione patrum hac breui prefatione tranſit. ¶ Clementiæ mixtura. Tranſlatio ſumpta ab aqua quæ ualidiori infuſa uino illud mitius reddit.

uenē īgenio & litteris & forma iter æq̄les nitētē prauo cōſilio amicitiā Catilinæ ſecutū inq; caſtra ei⁹ temerario īpetu ruētē ī medio itineꝛ abſtractū ſupplicio mortis affecit. ꝓfatus nō ſe Catilinæ illū aduerſus p̄riā: ſed p̄rię aduerſus Catilinā gēuiſſe licuiſſet dōec ciuilis belli rabies p̄teriret īcluſū arcere. Veꝝ illud cauti p̄ris narrareꝛ opus: hoc ſeueri referꝛ. Sed ut hāc īcitatā & aſperā ſeueritatē mitiores relatu patꝝ mores clemētiæ ſuæ mixtura tēperent: exacte pœnæ cōceſſa uenia iungaꝛ.

De parētū moderatiōe aduerſus ſuſceptos liberos.

De Lucio Gelio. Cap. IX.

LVcius Gelius oībus honoribus ad cēſurā uſq; defunct⁹ cū crimina grauiſſima de filio ī nouercā cōmiſſum ſtuprū & pricidiū cogitatū ꝓpemodū explorata hēret: nō tamē ad uīdictā ꝓcurrit cōtinuo. Sed pene uniuerſo ſenatu adhibito ī cōſiliū expoſitis ſuſpitiōibus defendēdi ſe adoleſcēti ptātē fecit. Inſpectaq; diligentiſſime cā abſoluit cū tū cōſilii: tū ēt ſnia ſua q; ſi īpetu iræ abſtractus ſæuire feſtinaſſet: admiſiſſet magis ſcelus q̄ uīdicaſſet.

De. L. Hortenſio.

QVinti āt Hortēſii q ſuis tpibus ornamētū romanæ eloquētiæ fuit admirabilis in filio patiētia extitit. Cū. n. couſq; impietatē eius ſuſpectā & nequitiā inuiſam hēret: ut Meſſalā ſuæ ſororis filiū hæredē habiturus: ambitus reū defendens iudicibus diceret: ſi illū dānaſſent nil ſibi p̄ter oſculū nepotū in qbus acquieſceret ſupꝑfuturū. hac. ſ. ſnia q̄ etiā editæ orationi inſeruit filiū potius in tormento aī q̄ in uoluptatibus reponens: tamē ne naturæ ordinē cōfunderet: non nepotes ſed filiū hæredem reliq̄t: moderate uſus affectibus ſuis: qa & uiuus moribus eius ucrū teſtimōiū: & mortuus ſanguini honorē debitū reddidit.

De Fuluio.

IDem fecit clari generis magnæq; dignitatis uir Fuluius ſed in filio aliq̄to tetriore. Nā cū auxiliū ſenatus imploraſſet. ut ſuſpectus in parricidio: & ob id latens: ꝑ triumuirū conquireretꝛ: ac iuſſu patrum. C. cōprehenſus eſſet: nō ſolū eū nō notauit: ſed ēt decedēs dominū oīum eſſe uoluit: quem genuerat hæredem inſtituens nō quem fuerat expertus.

LVcius Gelius oībus nominibus. Gelius cū ꝓ explorato haberet filium rem habuiſſe cum nouerca & cū ea de cæde p̄ris conſilia tractaſſe: nō ad ſumēdū de filio ſuppliciū ſtatim ita percitus cucurrit: ſed cōſulto ſenatu filio dicendæ cauſæ poteſtatē fecit: q purgatis q̄ ſibi obiciebanꝛ & cognita diligētiſſime cā tāq̄ innocens abſolutus eſt: nā hūc Cice. defendit cuius adhuc extat oro. ¶ Ad cenſurā defunctus: tot honores & magiſtratus habuerat ut ad cēſurā uenire potuerit. ¶ Inſpecta cā: conſiderata exanimata cā. ¶ Qđ ſi īpetu. Laudat huius patris maturitatē: q noluerit temere ī filiū aīaduertere ſed cām prius diligēter cognoſcere: nā ſi nimia ira ꝑcitus filiū occidiſſet ſcelus potius commiſiſſet quā ſuam iniuriam uindicaſſet.

OLI. Gelii moderatio ī filium aīaduertentis

QVinti āt hortēſii. De hoc dixīus in ca. de his q a p̄ribus degenerarunt cū filiū & impietatis noīe ſuſpectū qppe q de p̄ris nece cogitaſſe dicereꝛ. & neq̄tia ꝑdituū hēret: ut illū merito īuiſum odio ꝓſequereꝛ adeo ut cū Meſſala ſororis filius ambitus reus factus eēt illū defendēs hortēſius diceret ſi illū dānaſſent iudices: non habiturū p̄ter oſculū: nepotū in qbus cōquieſceret: qbus uerbis innuebat ſe nō aliū filiū habere p̄ter meſſalā: quē hæredē ſuū fore iā aīo cōſtituerat hac tamē in filiū moderatiōe uſus eſt: ut moriens ei bōa reliq̄rit. ¶ Reū. Meſſalā. ¶ Tormentis. moleſtiis & ſollicitudinibus cū nullā filii faceret mētionē in cōſolatiōe ī his q̄ ſibi moleſta erāt eū reponebat. ¶ Quā in uoluptatibus. Quia nullā de filio habiturus eēt uoluptatem: pp eius turpiſſimā uitam. ¶ Naturæ. ordinem confunderet. ¶ Exheredando. filium & ſubſtituendo nepotes heredes.

OLI.

Hortēſii patiētia cōtra filium

IDem fecit. Fuluius flaccus primus oīum trāſalpinos ligures bello domuit miſſus in auxiliū maſſiliēſibus aduerſus ſallanios Gallos: qui populabanꝛ fines maſſilienſiū cū diu multūq; clauderēt ſaltus deciates. mox ubi: euburiates: incognitas tandē latebras eoꝝ ignibus ſepſit fuluius: in plana Bebius deduxit: poſtumius ita exarmauit: ut uix reliquerit ferrū: quo terra colereꝛ: hic igiꝛ fuluius q ligures domuit. Ambrachiā deuicit: cephaloniā & Iacinthū ſubegit: filiū habuit tātæ impietatis atq; neq̄tiæ ut cædē ſibi machinari nō dubitauerit: quod ubi ītellexit fuluius: ſenatus auxiliū īplorauit ſenatus filiū cōprehēdi & ꝑ triumuiros inquiſitioni adhiberi iuſſit: quē in crimine deprehenſum ī p̄ris poteſtatē q de illo meritas pœnas exigeret tradi uoluit: pater ea moderatiōe uſus eſt: ut nō modo filiū nō notauerit: ſed il

OLI.

lum ẽt decedens hæredẽ reliquerit.☞ Per triumuirũ:Triũuiri præerãt rebus capitalibus.☞ Tetriore: Crudeliore.

OLI.

Magnoꝝ uiroꝝ:poſt illuſtriũ uiroꝝ exẽpla dicit ſe de pr̃e quodã dictuꝝũ:cuius nomẽ pp ignobilitatẽ ad poſteros nõ puenit q nimia & ꝓpe icredibili mãſuetudine & moderatiõe in filiũ uſus fuiſſe uidet̃. cũ.n.ſatis exploratũ haberet parari ſibi necis iſidias a filio nullo mõ ſibi pſuadere poterat tñ ſceleris & impietatis in ueꝝ filiũ cadere poſſe.Itaq̃ uxorẽ in ſecretũ adducit eã ſuppliciter orat ne ſe tãto tpe ce/let qđ ſuſpicabat̃.aperiat nũc demũ:ex ſe filiũ hũc cõcepit an ex alio ſubditiuũ habeat q cũ iureiurãdo affirmaſſe ex eo uere natũ eẽ.tũ filiũ i deſertũ locũ addu/xit:gladiũ quẽ ſecũ attulerat nudatũ tradidit: iugulũ ꝑbuit dicẽs:nõ tibi ueneno:nõ latrõe: nõ alia ui ad meã necẽ opus eſt:en tibi iugulũ aperioſi pluſq̃ uelles tibi ſupereſſe uideor qb⁹ uerbis correptus filius uĩ magnã paternæ pie tatis pectore cõcepit:ut q antea pr̃is mortẽ q̃/reret:eius poſtea uitã incredibiliter deſidera/ret ab eoq̃ excogitati parricidii ueniã peteret ac precaret̃:ne ſuus amor in illũ uilior eſſe ui/deret̃ q̃ a penitẽtia ortus eſſet.☞ Ignoti pr̃is:ꝑ ignobilis pr̃is cuius nomẽ ignorat̃.☞ Induce/re animũ:ſibi pſuadere.☞ Veꝝ ſanguinẽ:Filiũ ex ſuo ſanguine natũ.☞ Aſſeueratiõe: pſeuera/ti affirmatiõe.☞ Seductã uxorem: Aliquo mõ deceptã uxorẽ.☞ Subieciſſet:ſi filius ſibi ſub/ditiuus eẽt q̃les multæ ſteriles habere cõſue/uerãt.☞ Nõ paulatim:ſed magno impetu.Ma gna admiratio:q̃ q pricidiũ cogitabat tã ſubi to aĩ motu oẽm exuerit crudelitatẽ.☞ Exupa me:iterfice me o pr̃.☞ Solitudĩe ſanguine me/liorẽ:Oſtẽdit rẽ admonitiõe dignã: ut quẽ nõ ſanguis nõ pœnates:nõ alimenta a parricidio deterrere potuerãt:ſolitudo ſyluæ ferrũ ſubi to reuocarũt.☞ Solitudinẽ. Dixerim meliorẽ hoc eſt loca deſerta in quæ filium deduxerat. ☞ Penatibus:domeſticis ædibus.

Patris clemẽtia er/ga impium filium

De quodã patre ignoto.

Magnoꝝ uiroꝝ clemẽtibus actis ignoti patris nouæ atq̃ iuſitatæ rõnis cõſiliũ adiiciã.q cũ a filio necti ſibi iſidias cõperiſſet nec iducere in aĩum poſſet:ut ueꝝ ſanguinẽ ad hoc ſceleris ꝑgreſſum crederet:Seductã uxorẽ ſuſpicãs ſuppliciter rogauit ne ſe ulterius celaret:ſiue illũ adoleſcẽtẽ ſubieciſſet: ſiue ex illo cõcepiſſet.aſſeueratiõe deĩde ei⁹ & iureiurãdo ſe nil tale debere ſuſpicari pſuaſus in locũ deſertũ filio pducto.gladiũ quẽ ſecũ occultũ attulerat tradidit: ac iugulũ feriẽdũ ꝑbuit nec ueneno nec latrõe ei ad pagẽdũ parricidiũ op⁹ eẽ affirmãs.quo facto nõ paulatĩ ſed magno ĩpetu recta cogitatio pectus iuuẽis occupauit.Cõtinuoq̃ abiecto gladio tu inqt pr̃ uiue & ſi tam obſequens es ut hoc precari filio permittas me quoq̃ exupera.Sed tamen q̃ſo ne meus erga te amor eo ſit uilior qđ a penitẽtia orit̃ ſolitudinẽ ſanguine meliorẽ pacatioreſq̃ penatibus ſyluas & alimentis blãdius ferrũ ac mortis oblatæ quã datæ uitæ felicius beneficiũ. Cõmemoratis pr̃ibus q iniurias filioꝝ patienter exceperunt referamus eos q mortes æquo animo tolerarunt.

De Horatio Puluillo. Cap. X.

Horatius puluillus cũ i capitolio Ioui optimo maxĩo ædẽ põtifex dedicaret iterq̃ nuncupatiõe ſolẽniũ uerboꝝ poſtẽ tenens mortuũ eẽſſe filiũ ſuũ audiſſet: neq̃ manũ a poſte remouit:ne tãti tẽpli dedicatiõe iterrũperet:neq̃ uultũ a publ.religiõe ad priuatũ dolorẽ flexit:ne patris magiſq̃ põtificis partes egiſſe uideretur.

De Aemilio Paulo.

Clarũ exẽplũ:nec minus tamẽ illuſtre:qđ ſeqtur. Aemilius Pauli nũc fœliciſſimi:nũc miſerrimi pr̃is clariſſima repſentatio:ex q̃ttuor

OLI.

Horatius puluillus:Orõ puluillo & Vale.publicola cõſulibus dedicata erat in capitolio Iouis ædes ſortiti ſunt inter ſe cõſulũ uter dedicaret. Orõ forte euenit Vale.ad ueiẽtẽ bellũ ꝓfectus ægrius q̃ dignũ erat tulerũt Valerii neceſſarii dedicationẽ tã inclyti tẽpli Orõ dari.Id oĩbus modis ĩpedire conati poſtq̃ alia fruſtra tẽtata erãt:poſtẽ iã tenẽti cõſuli fœdũ inter ꝑcationẽ deũ nũciũ incutiũt mortuũ eius filiũ eẽ fune/ſtãq̃ familiã:dedicare eũ tẽplũ nõ poſſe nõ crediderit factũ an tm̃ roboris aĩo fuerit: nec tra/dit̃ certũ nec facilis ẽ iterptatio nihil aliud ad eũ nũciũ a ꝓpoſito uerſus:q̃ ut cadauer effer/ri iuberet:tenẽs poſtẽ ꝑcatiõe peragit & dedicat tẽplũ.☞ Inter nũ.ſo.ue.Verbis noiati expri/mẽdis:nã ab initio ſuæ deductiõis demões illi & hũani gñis ꝑuaricatores hãc opinionẽ idu/xerãt:ut ſe deos facerẽt.☞ Mortuũ eẽ filiũ:Hãc uocẽ ab amicis publicolæ iactatã ferũt:ut Oratiũ a dedicãdo tẽplo auerteret q̃ ægre ferebat ſorte obtigiſſe dedicãdi.☞ Dedicationẽ interrũperet:Hoc quoq̃ ſeruat nr̃a religio ut ſi orationẽ intermiſeris nõ ualet & ꝑcipue dũ formalia dicunt̃:ut uerbi gratia:in Baptiſmate ſi dixeris ego te extingue candellã illã & poſtea Baptizo nihil ualet.

Oratii cõſtã/tia in mõte filii

OLI.

Aemilius Paulus.L.æmilius Paulus eius Pauli filiũ qui apud cãnas cecidit.primo conſulatu quẽ ut in/quit Plinius de uiris illu.poſt tres repulſas adeptus erat de liguribus triumphauit.Iterum cõſul pſem Philippi filiũ & macedoniæ regẽ apud Samotracas cœpit:& uictũ fleuit:& ſibi aſſidere iuſſit ac demũ in triumphũ duxit:hic igitur cum filioꝝ prole fœlix eſſe uideret̃:qppe qui egregiæ indolis eximiæq̃ uirtutis quattuor haberet:cũ duos in alienas familias per adoptionẽ trãſtuliſſet:alterum.ſ.in corneliam:qui Sci/pio æmilianus dictus eſt:alterum in fabiã:reliquoꝝ orbitate paulopoſt uiſus eſt miſer & infœlix:nam intra pau/cos dies amiſit utrunq̃.alterum uidelicet quarto die ante triumphum macedonicũ:alteꝝ tertio poſt triumphũ:

quoꝝ iactura tã æquo aĩo tuliſſe ferẽ:ut ꝓgreſſus ad populũ in cõciõe fortũæ gr̃as egerit:deoſq; ꝑcatus fuerit:ut ſi qd diri reipu.imineret ſua eẽt calamitate deciſum:uel ut alii tradũt:hãc pcatiõe fecit ãteq̃ ad bellũ ꝓficiſceret: q; ſi diis populi Ro.fœlicitas nimia eẽ uideret:quapp aduerſi aliqd iſtaret reipu.ſuæ:id totũ in ſe ſuãq; familiã cõ uerteret:prior ſibi publica q̃ priuata caritas fuit.¶ Nũc fœliciſſimi turba filioꝝ diẽ:quos q̃ttuor habebat.¶ Nũc miſerrimi:Illoꝝ orbitate quos itra breuiſſimũ tp̃s amiſit.¶ Poſt tertiũ diẽ:Tertio die poſt triũphũ.¶ Hãc adiiciẽ do clauſulã:Claudẽdo orationẽ ſuã his uerbis:nã clauſula eſt finis oratiõis.¶ Maximo ꝓuentu:Maximo ſucceſſu:

filiis formæ iſignis:egregiæq; idolis:duos iure adoptio nis in corneliã:fabiãq; gẽtẽ trãſlatos ſibi ipſe denega uit:duos ei fortũa abſtulit. Quoꝝ alter triũphũ pr̃is funere ſuo q̃rtũ ante diẽ ꝑceſſit: alter i triũphali curru cõſpectus poſt diẽ tertiũ expirauit.Itaq; q ad donãdos uſq; liberos abũdauerat:in orbitate ſubito deſtitutꝰ ẽ. Quẽ caſum:quo robore aĩ ſuſtinuerit:orõne q̃ de re bus a ſe geſtis apud populũ habuit:hãc adiiciẽdo clau ſulã nulli ãbiguũ reliqt.Cũ i maxio ꝓuẽtu fœlicitatis nr̃æ q̃rites:timerẽ ne qd mali fortũa moliret: Iouẽ op timũ maximũ Iunonẽq; reginã & Mineruã præcatus ſum:ut ſi aduerſi qd Po.Ro.imineret totũ in meã do mũ cõuerteret. Quapp bene habet ſe res:ãnuẽdo.n. uotis meis id egerũt:ut uos potius meũ caſum doleatis quã ego ur̃o igemiſcerẽ uno ẽt nũc domeſtico exẽplo adiecto in alienis luctibus orõni meæ uagari ꝑmittã.

De Quinto Martio Rege.

Quintus Martius rex ſupioris Catõis in cõſu latu collega:filiũ ſũmæ pietatis magnæ ſpei & quæ nõ parua calamitatis acceſſio fuit:unicũ amiſit cũq; ſe obitu eiꝰ obrutũ & euerſum uideret.Ita dolorẽ altitudie cõſilii cohercuit:ut a rogo iuuenis ꝓtinus cu riã peteret:ſenatũq; quẽ eo die lege habere oportebat euocaret:q niſi fortiter mœrorẽ ferre ſciſſet:unius diei lucẽ iter calamitoſum patrẽ & ſtrẽnuũ cõſulẽ neutra i parte ceſſante officio partiri potuiſſet.

De Pericle prin. Athenienſiũ.Externa.

Princeps atheniẽſiũ Pericles itra q̃triduũ duo bus mirificis adoleſcẽtibꝰ filiis ſpoliatus his ipſis diebus & uultu priſtinũ habitũ retinẽte & orõne nulla ex parte infractiore concionatus. Ille uero caput quoq; ſolito more coronatũ gerere ſuſtiuit: ut nihil ex ueteri ritu pp dõeſticũ uulnꝰ detraheret:nõ ſine cã igiẽ tanti roboris aĩus ad olympii Iouis cognomẽ aſcẽdit.

nam ꝓuinciã totã macedoniã cõſilio & armis ſubegerat regẽ perſam cœpat & in triũphũ du xerat.¶ Iouem optimũ:Optimũ Iouẽ dicebãt antiqui:qa bonorum datorem eſſe uolebant.¶ Annuendo: Conſentiẽdo.¶ In alienis luctu: In funeribus externis.

Quintus Martius rex:Hic rex appel labatur: quia ſacrificioꝝ rex eſſet: nam poſt exactos reges:cum qdã publica ſacra ꝑ ipſos reges factitata fuiſſent:nec ubi deſiderium regnum eẽt regẽ ſacrificulum creãt:at ſacerdotium põtifici ſubi cere ne additus nomini honos aliqd libertati: cuius tũc prima erat cura officeret:& ne ſacra illa deſererent:q̃ a regibus fieri cõſueuerant:& ut regii nõis qd romanis fuit ſemp iuiſum le niret aſperitas uiſq; pariter minueret: ſacrifi culũ hoc eſt regulũ ſacroꝝ appellarũt:hic ergo uix unicũ filiũ ad ſepulturã comitatus fuerat cũ redit in ſenatũ ad ea pagenda q̃ reip. neceſſa ria forẽt.Quin niſi fortiter mœrorẽ:nõ potuiſ ſet inqt unũ diẽ & filio reipu. cõmunicare niſi didiciſſet fortiter ferrẽ dolorẽ.¶ Calamitoſum parentẽ:ꝓſeqndo funus filii.¶ Strẽnuũ cõſulẽ: Vocando ſenatũ in curia poſſent & alia multa romanoꝝ exẽpla q filioꝝ mortẽ fortiter ſapiẽ terq; tulerũt in mediũ ꝓferri:niſi multũ uide ret domeſticis exẽplis imorari.Nã Fabius ma. & Cato nõ fuerũt huius laudis expertes: quos Cice.li.iiii.epiſtola laudãdo cõmemorat.Cor nelia quoq; gracchoꝝ mater filioꝝ cædẽ non fœmineo & ipaciẽti dolore:ſed ſupra q̃ de fœ mina credi poſſit fortiter tuliſſe dicit.

Princeps atheniẽſiũ pericles corona tus icedebat:& Iuppiter olympius appellabat:tãtũ licẽtiæ habuit uir ille:tantũ apud populũ gratiæ:nec miꝝ:nã lacedæmonii agroꝝ populationibus fracti:qs Periclis & Sophoclis ductu paſſi fue rant:in annos.xxx.pacẽ pepigerũt:rupto deide intra.xv.annos fœdere cũ contẽptu deoꝝ ho minũq; fines atticos populant:& ne ꝑdam po tiuſq; pugnã expetiſſe uiderent hoſtes ad ꝑliũ ꝓuocãt:ſed atheniẽſes cõſilio Periclis ducis ſa piẽtiſſimi:populatiõis iniuriã differũt i tẽpus ultionis ſupuacuãq; pugnã exiſtimãtes cũ ul ciſci hoſtẽ ſine piculo poſſent: deide iteriectis diebus naues cõſcẽdũt & nihil ſentiẽtibus la cedæmoniis totam ſpartẽ depredãt: multoq; plura auferunt q̃ amiſerant prorſus ut in comparatione damnorum longe plus fuerit ultio q̃ iniuria:clara qdem hæc Periclis expeditio habita:ſed multo clarior priuatio patrimonii:qua contentus fuit: huius.n.agros in popu latione intactos reliquerat hoſtes ſperãtes ſe illi acquirere poſſe aut piculum ex inuidia: aut ꝓditionis ſuſpitione infamiam:q; ante ꝓſpiciẽs Pericles & futuꝝ populo ꝑdixerat:& ad iuidiæ ipetũ declinandum agros ipſos dono reipu.dederat atq; ita unde periculum quæſitum fuerat:ibi maximã gloriam iuenit:nõ minorem uero ex iactu ra filioꝝ duoꝝ quos diebus quattuor amiſit quoꝝ deſiderium tam fortiter tulit ut coronatus more ſolito ad po pulum conſtanti uoce concitatus fuerit.¶ Olympii Iouis cognomen:Nam uirtute ſua meruit appellari Iuppiter olympius:res.n.maximas geſſit:& humanos caſus uirtute inferiores duxit.

OLI.

Martius nati obitũ fortiter tolerauit

OLI. Periclis fortitudo i tolerãda filioꝝ morte

OLI. Enophõtis āt:xenophō phus & dux īſignis fuit grylli athenieſis fili⁹ hō uerecūdus & ſpecioſus ſupra q̄ dici poſſit moratuſq; & ꝓbus:atq; oīb⁹ gratus:Socratis diſcipul⁹ & Plato æmul⁹ teſte Geli.q li.viii.ca.iii.dicit q; xenophō & Plato ſocraticæ amēitatis lumina certari æmularīq; iter ſe exiſtiati ſūt:hic prius oīum phoꝝ ſcripſit hiſtoriā: fuit.n.ut dixius dux ſtrenuus:ex ultīs babylōiæ finib; exercitū rduxit icolumē aſpis & difficilimis itieribus p īfeſtiſſimas gētes & barbaras:huic igir ſacrificāti cū nūciatū eēt:alteꝝ ex filiis maiorē natu in acie cecidiſſe nihil motus ſacrificar pſeuerauerit:coronā tm̄ depoſuit:q̄ cognito mortis generē:q; ſ.fōtiter pugnādo filius occubuiſſet:capiti rpoſuit plus ex uirtute filii delectatōis q̄ ex morte doloris cōcepiſ ſe ſignificās. ¶ Proxius a Pla.ſecūd⁹ a Platōe:cōſtat.n.ī ſocratica diſciplīa primū laudis locū obtiuiſſe platonē:ſecūdū uero Xenophōtē:Plato eloq̄ntia ſupior: Xenophō grauitate melior:q & ipe multa ſermōis ſuauitate polluit:tāta īter ſe æmulatōe certarūt:ut cū uterq; multa ſcripſerit:neuter tñ alterius mētionē faciat ī opibus ſuis pceptorē tñ ī dialogis diſputātē ītroducūt ¶ Apud mā. Nota ē hiſto.quō auxiliātib; atheniēſibus thebāi duce epaminōda bellū īdixere lacedæmōiis:& apud leutras & mātineā ī ca.de fōtitudīe dixius fœliciter pugnatū ē attn̄ uictoria apd mātineā parta nō oīo fuit icrueta: multi ex uictorib; cecider īter quos dux ipe epaminōdas & xenophōtis filius de quo nūc dixius.

Xenophōtis cōſtantia in morte filii

THE. ¶ Fœlicis ac beatæ facūdiæ. Vetuſta exēplaria ſtatim habēt gradus:ut ſit ꝓximus fœlicis ac beatæ facundiæ gradus.

OLI. NEc Anaxagoras: Hic Glazominius fuit egiſibulo prē natus anaximēis auditor phūs ſuo tpe iclytus:nā gl'a opib;:& aīo clariſſimus q prīmōiū oē ſuis ſpōte cōceſſit:& ſe ad reꝝ naturā ſpeculādā cōferēs rē oēm priuatā & publicā neglexerat:eratq;.xx.ānō.a trāſitu xerſis: uixitq;.lxxii. hic cuidā dicēti:q; n̄ priæ ſibi cura eēt:imo īqt ſūma mihi priæ cura ē: & digitū extēdebat in cælū ut illā uerā patriā eē oñderet:itē alteri filii mortē nūciāti rñdit:ſciebā illū ex me natū eē mortalē:pari rōne Cice.ī qōnib⁹ tuſculāis hūc dicit cuidā īterrogāti an uellet āte obitū ī priā reportari:rñdiſſe id nō eē neceſſe q; undiq; ad īferos tātūdē uiæ eēt hic accuſat⁹ q; ſolē cādētē laminā eē diceret q̄ſi falſos deos colerēt ab atheniēſibus ī carcere ueneno necatus ē. ¶ Supprimēd⁹:tacēdus. ¶ Has uo.laudat hāc aī cōſtātiā & fortitudinē cū ī aliis tū in phis cognita: q̄ optimis pceptis ībuti ſapienter oēs caſus ferebāt ſapiētius rñdebat de filioꝝ morte q̄ſiti qa ītelligerēt a nā uitæ ſimul & īterit⁹ lege eē datā.

Anaxagoræ fortitudo ī obitu nati

OLI. VNde te:Liber ſextus cuius capitulum primum eſt de pudicitia q̄ laudando facit auditores attentos:ordo autem eſt: o pudicitia unde in uocē &c. ¶ Firmamentū:quia pudicitia con/

De Xenophonte.

XEnophon āt qd ad ſocraticā diſciplinā attīet ꝓximus a Platōe fœlicis ac beate facūdiæ: cū ſolēne ſacrificiū pageret e duob⁹ filiis maiorē natu nomine Gryllū apud Mātineā ī ꝑlio cecidiſſe cognouit: nec iō īſtitutū deoꝝ cultū omittēdū putauit. Sed tātūmō coronā depōer cōtētus fuit:q ipſā pcūctatus quonāmō occidiſſēt:ut audiuit fortiſſime pugnātē īteriiſſe capiti repoſuit:numia qbus ſacrificabat teſtatus:maiorē ſe ex uirtute filii uoluptatē q̄ ex morte amaritudinē ſentir. Alius remouiſſet hoſtiā abieciſſet altaria:lachrymis reſpſa thura deieciſſet. Xenophōtis cor pia rligiōe imobile ſtetit & aīus ī ɔſilio prudētiæ ſtabilis māſit:ac dolori ſuccūbere ipa clade q̄ nūciata erat triſti⁹ duxit.

De Anaxagora.

NEc Anaxagoras qdē ſupprimēdus ē. Audita nāq; morte filii nihil īqt mihi īexpectatū:aut nouū nūcias. Ego.n.illū ex me natū ſciebā eē mortalē: has uoces utiliſſimis pceptis ībuta uirtus mittit: q̄s ſi qs efficaciter auribus recepit non ignorabit ita liberos eē ꝓcreādos:ut mēinerit iis a reꝝ natura & accipiendi ſpūs:& reddēdi eodē momēto tpis legem dici: atq; ut mori neminē ſolere q nō uixerit:ita nec uiuere aliquē quidem poſſe:qui non ſit moriturus.

Explicit Liber Quintus.

Valerii Maximi Liber. VI. De Pudicitia. Ca .I.

VNde te uiroꝝ pariter ac fœminaꝝ pcipuū firmamētū pudicitia īuocē:tu.n. priſca religiōe cōſecratos ueſtæ focos icolis tu capitolinæ Iunōis puluinaribus icubas: tu palatii columen auguſtos pœnates ſanctiſ/

firmat decus uirorum & fœminarꝝ. ¶ Priſca religione: qa ab Aſcanio morem ſeruandi ignis æterni accepere Ro. nam ueſtales ꝑpetuā uirginitatē ſeruabāt. ¶ Tu capitoliæ .i. mrĩmoniū ſeruas īcolumē: nā Iuno dicebať pesse cōiugiis. Vir. Iunōi āte oēs cui uincla iugalia curæ rurſus & ꝓnuba Iuno. ¶ Tu palatii co. Hic apta nimis utiť adulatiōe cū Iuliā dicat fuiſſe pudicā: q̄ īpudiciſſimā fuiſſe cōſtat: adeo ut cū ſimiles pr̄i filios ꝓcrearet: oēſq; admirareť q̄rētibus ex ea multis qd ita filios pr̄i ſimiles ꝓduceret: cū ſe multis ſubiicere reſpōderet ſolitā dicūt: nauis ſum niſi plena uectorē nō admitto: de hac Iuue. cū tot abortiuis fœcūdā iulia uuluā ſolueret: & patruo ſimiles effūderet offas

ſimūq; Iuliæ genialem thorū aſſidua ſtatiōe celebras. Tuo ꝑſidio puerilis ætatis īſignia munita ſunt. Tui numinis reſpectu ſincerus iuuētæ flos ꝑmāet: te cuſtode matronalis ſtola cēſeť. Ades igitur & cognoſce q̄ fieri ipſa uoluiſti.

De Lucretia.

Dux romanæ pudicitiæ Lucretia cuius uirilis aius maligno errore fortūæ muliebre corpus ſortitus ē: a Sexto tarqni regis ſupbi filio ꝑ uim ſtupꝝ pati coacta cū grauiſſimis uerbis īiuriā ſuā ī cōcilio neceſſarioꝝ deploraſſet: ferro ſe qđ ueſte tectū atulerat īteremit: cāmq; tā aīoſo īteritu īpiū cōſulare ꝓ regio ꝑmutādi. P. R. ꝓbuit: atq; hāc illatā iniuriā nō tulit.

De Virginio uiro Plæbeio.

Virginius plebæi generis ſed pr̄icii uir ſpūs: ne ꝓbro cōtamiareť dom⁹ ſua ꝓprio ſāguini nō pepcit: nā cū Appius clau. decē uir filiæ eius uirgis ſtu

fuit āt Iulia auguſti cæſa. filia: & uxor Tyberii. ¶ Auguſtos: cæſariāos. ¶ Tui nu. re. flos: re uera ita ē: nā ſi duo iuuenes æq̄lis formæ fuerīt: quoꝝ alter pudic⁹ alter īpudic⁹ extiterit: pudicus ille pulchritudīs florē diutius ſeruabit: īpudicus uero prīo quoq; tpe dēigreſcet: qa libido corpus eneruat: & defectū reddit atq; đforme. ¶ Matrōalis ſtola: mr̄iſfamilias ueſtis: nā matrōa dicit pricipis & ſenatorii hoīs uxor: nō āt plebæia. ¶ Stola: Veſtis quæ cōuenit fœminis: ſicut toga uiris. Igiť quādoqdē es adeo ꝑcioſa. — Iuliā pudicam ſimulat

Dux romāæ: Orta ī caſtris īter potentes adoleſcētes cōtētiōe q̄dā de uxorum pudicitia: cū ſuā qſq; laudaret Collatius q cum his erat: nō uerbis opus ēē dixit: id breui ſciri poſſe q̄lis unaq̄q; foret: ſi ſūptis eqs iuiſerēt eas: id demū ſpectatiſſimū unicuiq; foret qđ inopiato uiri aduētū occurrit ꝓbato cōſilio citatis eqs oēs aduolāt romā: īde collatiā: ubi lucretiā haud q̄q̄ ut regias nurus: q̄s ī cōuiuio luxuq; cū æq̄libus uiderāt tp̄s terētes: ſed deditā lanæ īter lugubrātes ācillas ī medio ædiū ſedētē īueniūt: muliebris certamīs laus pœnes lucretiā fuit. Inuitatis comitib⁹ oībus a marito: Sextū tarq. mala libido lucretiæ ſtuprādæ capit: tū forma: tū ſpectata caſtitas īcitat: paucis diebus īteriectis poſtq̄ redierūt ī caſtra ſextus tarqnius īſcio collatino cū comite uno collatiā uenit: ubi exceptus benigne ab ignaris cōſilii: cū poſt cænā ī hoſpitale cubiculum ductus eēt amore ardēs poſtq̄ ſatis tuta circa ſoſpitiq; oēs uidebāť: ſtricto gladio ad dormiētē lucretiā uenit ſiniſtraq; manu mulieris pectore oppſſo: tace lucretia inqt Sextus tarq. ſum: ferrū ī manu eſt: morieris ſi emiſeris uocē cū pauida e ſōno mulier ꝓpe mortē īminētē uideret: tū tarqnius fateri amorē orare: miſcere ꝓcibus minas: uerſare in oēs partes muliebrē aīum: ubi obſtinatā uidebat: & ne mortis qdē metu īclinari addidit ad metū dedecus: cum mortua iugulatū ſeruū nudū poſituꝝ ait: ut ī ſordido adulterio necata dicať: quo terroř cum uiciſſet obſtinatā pudicitiā uelut uictrix libido ꝓfectuſq; īde tarqnius ferox expugnato decore muliebrī eēt. Lucretia mœſta tāto malo acciꝰtis q̄primū pr̄e uiroq;: q cum ſingulis amicis ueniā in cubiculo ſedēs lachrymabunda: q̄renti uiro ſatin ſaluæ res eēnt minime inqt: qd. n. ſalui mulieri eē pōt amiſſa pudicitia ueſtigia uiri alieni: collatinæ in lecto ſunt tuo: ceteꝝ corpus eſt tm̄ uiolatū: aīus īſons: mors teſtis: ſed date dexteras fideq; haud īpune adultero fore. Sextus ē tarqnius: q hoſtis ꝓ hoſpite priori nocte armatus mihi ſibiq;: ſi uos uiri eſtis peſtiferꝝ hic abſtulit gaudium: dant ordie oēs fidem: cōſolanť ægrā animi: auertēdo noxā a coacta ī auctorem delicti mētem peccare nō corpus: & unde cōſiliū abfuerit: culpā abeſſe: uos inqt uideritis: qd illi debeať: ego me & ſi peccato abſoluo: ſupplicio non libero: nec ulla deinde īpudica lucretiæ exemplo uiuet cultrum quē ſub ueſte abditū habebat in corde defigit: ꝓlapſaq; ī uulnus moribunda cecidit. Dionyſius in hac hiſtoria multum diſſentit a Liuio: nō. n. cōtentionem de uxoribus inter potentes in caſtris adoleſcentes ortā: nec ſextū tarquinium ad id ipſum ſtuprādæ lucretiæ gr̄a collatiā ueniſſe: ueluti furioſa q̄dam libidine agitatum: ut tradit Liuius: ſed a patre collatiā miſſum ad q̄dā illic regia negocia pagenda: hoſpitio deīde a lucretia benigne ſuſceptum: qppe regis filium: & uiri cognatum: erat aūt ex gēte tarquinia collatinus: īgreſſum nocte cubiculum extorſiſſe ab obſtiata lucretia ſtupri neceſſitatem: q̄ ne īfamis moreref. Corpus eius libidini ſubiecit: orta deinde luce: cum ille abiiſſet: lucretiā dicit ſumpto uehiculo romā ad patrē ꝓperaſſe: & ad eius genua ꝓuolutā ſuppliciter rogaſſe: ut quoſcūq; poſſet amicos & cognatos q̄primū euocaret qbus accitis rem oēm expoſuiſſe ſibi deinde mortem ītuliſſe quo facto Valerium in caſtra miſſum nūcium ad collatinum: q re audita cum Iunio bruto romā ueniſſe: & de eiciendis regibus cōſilium iniiſſe dicif. ¶ Errore fortunæ: Videtur erraſſe fortuna q̄ tā uirilē aīum fœmineo corpe īcluſerit: ac ſi diceret: ſi ei forte uirile corpus cōtigiſſet multo maiora facturus fuiſſet: in cōcilio neceſſarioꝝ: uiri collatini patris tricipitini: publii Valerii: & Iunii bruti. ¶ Cauſam ꝑmutādi īperium: Quia pp huius ſtuprum exacti ſunt reges: annui mḡratus & cōſulare īperium factum: mutatuſq; eſt reipublicæ ſtatus. De lucretia beatus Auguſtinus: ſi adultera: cur laudať: ſi pudica: cur occiditur. — OLI. Lucretiæ pudicitia

Virgini⁹ plebei: Fuit poſt aliquot ānos par ī urbe nefas a libidīe ortū: haud mīus fœdo euētu: q̄ q ꝑ ſtupꝝ cædēq; Lucretiæ urbe regnoq; tarqnios expulerat: cū. n. a cōſulib⁹ a. x. uiros trāſlatū eēt īpiū & decēuiris unū Appiū clau. plebeiæ uirgīs ſtuprādæ libido uelut rabies q̄dā īceſſit: hæc lucii cuiuſdā uirginii filia: & licinio tribūitio uiro deſpōſata erat q̄ appius amore īſaniēs: ꝓcio ac ꝓce ſpeq; pollicere adortus: — OLI.

poſtq̄ oīa pudore ſepta īuenit:ad crudelē ſupbiāq; uim aīum cōuertit.M.Claudio cliēti negociū dedit:ut uirginē ī ſeruitutē aſſereret:neq; cederet:ſecūdū libertatē poſcētib9 uīdicias:hic ergo uirgini ī foꝝ ad lr̄aꝝ ludū ueniēti manū iniecit:ſuā ſeruā e ſerua natā appellās:cōcurſu amicoꝝ ad clamorē nutricis q̄ritiū fidē iplorātis facto liberat̄:in ius tn̄ rapit̄:ad appiiq; tribūal ꝑducit̄:q ex eo cōpoſito puellā merito claudio poſcēti & ſeruā aſſerēti ſuā adiudicauit:īterea.P.numitorius puellæ auus & ſpōſus licinius īteruenīūt:puellā a ui magiſq̄ a iudicio tuēt̄:iāq; graui ſeditiōe orta certamē īſtare uidebāt̄:tū appius libertatis uīdicias iudiciūq; puellæ ī ſeq̄ntē diē datis ſpōſorib9 ꝓnūciat. Interea pr̄ p ꝓpere accit̄ e caſtris q audito filiæ ꝑiculo acceptoq; cōmeatu ad urbē ꝓperat: filiæ ad tp̄s adeſt:nā cū Appius ſeq̄nti die ī tribunal aſcēdiſſet:puellæq; uindicias ſecūdū ſeruitutē decreuiſſet:tāta q̄dē uis amētiæ uerius q̄ amoris eius mētē ꝑuenerat:tū Virginius ī Appiū manus ītētas Licinio inq̄t appi nō tibi filiā deſpōdi & ad nuptias nō ad explēdā tui corpis libidinē educaui:placet ne pecudū ferarūq; ritu ꝓmiſcue ī cōcubinis ruere:nō paſſuros hoc ciues romāos ſpero cūq; iā ui ageret̄ in puellā: iāq; decē uiri potētiæ reſiſti nō poſſent Virginius ubi nihil uſq̄ uidit auxilii penitētiā ſimulās q̄ſo inq̄t appi:primū ignoſce patrio dolori: ſiq̄d iclemētius ī te ſum īuect9:deīde ſinas hic corā uirgīe nutricē ꝑcōctari q̄d hoc rei ſit:ut ſi falſo dictus pr̄ ſum egori hinc aīo diſcedā data uenia:ſeducit filiā ac nutricē ꝓpe clocinā ad tabernas:q̄bus tunc nouis erat nomē atq; ibi ab ianio cultro arte ꝑ hoc te inq̄t uno quo poſſū

Virginius filiā iteremit filia ī libertatē uēdico:pectus deīde puellæ trāſfixit:& ſpectās ad tribunal.Te inq̄t appii tuūq; caput hoc ſanguīe cōſecro:deīde ſe in caſtra ꝓripuit:hinc ſeditiōe factaq; plæbis ſeceſſiōe prībus.Coacti ſunt decē uiri ſe abdicare mḡratu: creataq; ē tribūītia ptās:& reddita plæbi ſumptū quoq; eſt de decē uiris ſuppliciū ꝑ tribūos plæbis:hoc āt factū fuit āno.lx.poſt libertatē īceptā:teſte Cic.li. de fi.bo.& mal.¶ Probro:ſtupro atq; flagitio. De hac uirginia a patre cæſa Seneca ī tragœdia q̄ dicit̄ Octauia ſic breuiter tradit:ultiq; tuos ſūt bene manes uirgo dextera cæſa parentis:ut ſeruitium paterere graue: & improba ferret præmia uictrix dira libido.

OLI. NEc alio robore:Faunus ſaturninus pontii pedagogus eius filiam ꝑ dolum uitiauerat:Pontius id ubi cognouit & pedagogum & filiā pari pœna mulctauit:nā utrūq; necauit:maluitq; acerbū filiæ funus proſequi q̄ turpes eius nuptias celebrare.¶ Sceleratum ſeruum: Perfidū pedagogum qui filiæ uitium intulerat.

prū ptātis uirib9 fretus ꝑtīacius expeteret deductā ī forū puellā occidit:pudicæq; ītereptor q̄ corruptæ pr̄ eē maluit.

De Pontio Aufidiano.

NEc alio robor̄ aī ꝓditus fuit Pōtius aufidian9 æques romāus:q poſtq̄ cōperit filiæ ſuæ uirgitatē a pedagogo ꝓditā Faunio ſaturnino: nō cōtētus ſceleratū ſeruū affeciſſe ſupplicio ēt ipſā puellā necauit:ita ne turpes eius nuptias celebraret acerbas exequias duxit.

De Publ.Menio.

QVid. P. Meniuſq; ſeuerꝫ pudicitiæ cuſtodē egit:in libertū nāq; gratū admodū ſibi aīaduertit:q̄a eū nubilis iā ætatis filiæ ſuæ oſculū dediſſe cognouerat:cū ꝑſerti nō libidine ſed errore lapſus uideri poſſet. Cæterꝫ amaritudine pœnæ teneris adhuc puellæ ſenſibus caſtitatis diſciplinā ingenerari magni æſtiauit.Eiq; tā triſti exēplo ꝑcepit: ut nō ſolū uirgitatē illibatā:ſed ēt oſcula ad uirꝫ ſincera pferret.

De Q uin.Fa.Maxi.Ser.

QVintus uero Fabius Maxi.ſeruilianus: honoribus quos ſplēdidiſſime geſſerat cēſuræ grauitate cōſumatis:exegit pœnas a filio dubiæ caſtitatis & pūnito pepēdit:uolūtario ſeceſſu cōſpectū pr̄iæ uitando.

De Publio Attilio Philiſco.

DIcerē cenſoriū uirꝫ nimis acerbū extitiſſe: niſi P.Attiliū philiſcū ī pueritia corpe q̄ſtū ab domio facere coactū:tā ſeuerū poſtea pr̄em cernerē.Filiā.n.ſuā eo q̄d ſtupri ſe crie coinq̄nauerat iteremit.Quā ſanctā igit̄ in ciuitate nr̄a pudicitiā fuiſſe extimare debemus:in qua ēt inſtitores libidinis tam ſeueros eius uindices euaſiſſe animaduertimus.

OLI. Menii crudelitas ꝑ filiæ pudor̄ QVid.P.Menius: Menius acer pudicitiæ cuſtos:liberꝫ quē unice diligebat pp allatū uel errore uel malitia filiæ iā nubili oſculū:nulla erroris habita rōne occidit.Voluit ut ī ea ætate diſceret filia tā rigido exēplo caſtitatē eē ſeruādā:adeo ut nō ſolum corpus intactum:ſed oſcula quoq; illibata pferret ad uirum.¶ Errore ductus: Quod in teneris annis eā oſculari fortaſſe ſolitus fuiſſet:ea nūc cōſuetudīe deceptus ſimplex oſculum puellæ dediſſet.¶ Illibatā:Virginitatem intactā & inuiolatā:uidelicet integram.

OLI. QVintus Fabius ſeruiliāus:Hic oībus honoribus emeritis in cēſura ſeueriſſimus:hic cū ſuſpectā haberet filii pudicitiā illū occidit:deīde rubore quodā cōfuſus q̄d tā flagitioſum filium habuiſſet:ex urbe diſcedēs uolūtariū ſibi exiliū īduxit:ita ut poſt hoc factum amicoꝫ cōſpectu fugiēs in urbē redire noluerit.¶ Splēdidiſſime:Cū ſūma laude & gloria.¶ Cōſumatis:Emeritis:nā oībus honoribus pfūctus fuerat.

OLI. DIcerē cēſorium:Attilius faliſcus a pueritia ſeruus ab hero coactus eſt fieri meritorius: & facere ī tenera ætate es corpe q̄ſtum:poſtea uero in libertatē aſſertus cum uxorē duxiſſet & ex ea filiā ſuſcepiſſet:ubi primū cognouit ſtuprū admiſiſſe:eā occidit:mirꝫ ꝑfecto q; q fuiſſet turpitudini ſemp aſſuetus turpitudinē ī filia nō pateret̄.¶ Quā ſanctā igit̄:Intendit argumētū ſi miniſtri libidinis inq̄t:tā ſeueri uiolatæ pudicitiæ extiterūt q̄les cæteros fuiſſe exiſtiam9.¶ Inſtitores li.Viles libidīs negociatores:q̄lis fuerat phyliſc9.

De.M.Claudio Marcello ædile Curuli & filio ſuo.

SEquit̃ excellẽtis nois ac mẽorabilis facti exẽplũ.M.Clau.Mar.Aedilis curulis.Cn. Scantinio capitolio tri.pl.diẽ ad populũ dixit ꝙ filiũ ſuũ de ſtupro appellaſſet:eoqꝫ aſſeuerante ſe cogi nõ poſſe:ut adeſſent:qa ſacroſãctã ptãtẽ haberet:& ob id tribunitiũ auxiliũ iplorãte:totũ collegiũ tribunoꝝ negauit ſe itercedere quo minus pudicitiæ qſtio pageret:citatus itaqꝫ Scãtinius reus uno teſte q tẽtatus erat dãnat⁹ ẽ:cõſtat iuuenẽ ꝓductũ i roſtra:defixo i terrã uultu pſeuerãter tacuiſſe:uerecũdoqꝫ ſilẽtio plurimũ i ultionẽ ſuã ualuiſſe.

De Metello Celere.

MEtellus quoqꝫ celer ſtuproſæ mẽtis acer punitor extitit.Cn.Sergio ſyllo ꝓmiſſoꝝ mři familiæ nummoꝝ grã:diẽ ad populũ dicendo eumqꝫ hoc uno crimie dãnãdo:nõ.n. factum tunc:ſed animus in quæſtione deductus eſt.pluſqꝫ uoluiſſe peccare eo uuit:quam non peccaſſe profuit.

De Tito Veturio filio Veturii.

COnciõis hæc illa curiæ grauitas.T. Veturius filius eius Veturii q i cõſulatu ſuo ſãnitibus ob turpiter ictũ fœdus deditus fuerat:quũ pp domeſticã ruinã & graue æs alienũ.C.Plocio nexũ ſe dare adoleſcẽtulus admodũ coactus eẽt:ſeruilibus ab eo uerberibus:qa ſtuprũ pati noluerat affectus:q̃relã ad cõſules detulit:qbus ac de re certior factus ſenatus Plocium in carcerẽ duci iuſſit:in q̃licunqꝫ.n.ſtatu poſitã romano ſanguini pudicitiã eẽ tutam uoluit.Et quid mirum ſi hoc uniuerſi.P.C.Cenſuerunt.

OLI. SEquit̃ excellẽtis nois.M.Claudi⁹ Marcellus hic ille marcellus ẽ q cæſo uiridomaro galloꝝ duce optiã ſpolia reportauit:q prius Hãnibalẽ apud Nolã uici poſſe docuit:q ſyracuſas i ſicilia mũitiſſimã urbẽ expugnauit:q multa atqꝫ p̃clara ꝓ rep.geſſit:cũ igit̃ cõpiſſet.Cn.Scãtiniũ capitolinũ tri.plæ.de ſtupro cõpellaſſe filiũ ſuũ adoleſcẽtulũ ægregia forma:ſed pudicitia atqꝫ modeſtia magis igenuũ:diẽ illi dixit ad populũ:nã puer uni reſiſtẽdo ſcelerato tribũo nihil ꝓficere poſſe uideret:rẽ ad patrẽ detulit.Accuſatus igit̃ tribunus beneficio magiſtratus ſe primũ tueri cõatus ẽ:cũ diceret cogi nõ poſſe ꝙ tribunitiã ptãtẽ haberet:tribunorũqꝫ auxiliũ iplorauit:quoꝝ nullo itercedẽte dãnatus in illo iudicio nullus eſt teſtis adhibitus p̃ter ipm adoleſentem q ꝓductus & a iudicibus iterrogatus cum igenuo pudore deterritus nõ auderet obſceniſſimã rem idicare uultum in terra defixũ tacitus pſeuerãter tenuit:qd ubi uiderũt iudices nihil ulterius ingrẽdũ eẽ exiſtimãtes Scantiniũ dãnauerunt. ¶ Sacroſanctã ptãtem:tribunitiã ptãtem q̃ ſacroſancta iõ dicebat̃:qa lex erat q tribunũ uiolaſſet eius caput ſacrũ foret. ¶ Vno te.Puero ipo marcelli filio. ¶ In ultionẽ ſuã:in tribuni dãnationem. Scantinii dãnatio

OLI. MEtellus quoqꝫ Cn.Sergius nũmos mři familias ꝓmiſerat tentãs illi⁹ aium p̃cio ne mota ſibi morẽ gereret:matrona rem detulit ad magiſtratũ ille Sergiũ ꝙ pecuniã ꝓmiſiſſet fœmina corrupturus iudicio dãnauit:nõ.n.factum ſed uolũtas punita ẽ:nã q ſemel aio ſuo mechatus fuerit peccauit. ¶ Stuproſæ mẽtis:Libidinoſæ uolũtatis. ¶ Sed aius:uidebãt.n.illi nõ defuiſſe uolũtatẽ:ſed facultatẽ:reũ igit̃ fecit illũ uoluntas:nõ peccatũ:pluſqꝫ illi nocuit uoluiſſe peccare:q̃ ꝓfuit nõ peccaſſe:uel nõ potuiſſe.

OLI. COnciõis hæc illa curiæ.T.ueturius filius eius:Cũ ꝓpter lõgũ & difficile bellũ ſamnitiũ ſæpius tributũ ciuitati eẽt iperatũ:exhauſta tãdẽ ciuitas æra fœneratoribus ſumere cogebat̃:q uero grauiori ære aſtricti fœnus ſoluere nõ poterãt nexi fœneratoribus dabant̃:qbus tãto tpe ſeruirẽt:donec debitũ oẽ pſoluiſſent.Inter hos igit̃ datus eſt Veturius nobilis adoleſcens cõſularis uiri filius quẽ Caius Plocius fœnerator cui nexus datus fuerat cũ ui ſtuprare uoluiſſet:ac ille ptinaciſſime recuſaſſet eũ uerberibus mulctauit:ſceleratus homo ꝙ eius libidini obtẽperare noluiſſet:hic igit̃ adoleſcẽs uere nobilis in foꝝ ꝓripuit Plociũ accuſauit:quem ſenatus dãnatũ in carcerẽ conici iuſſit.In hac hiſtoria Vale.Diſſentit a Liuio:nõ.n.Veturiũ:ſed Publiũ quẽdã nexũ datũ:nec.C.Plocio:ſed.L.Papyrio fœneratori fuiſſe dicit.Idqꝫ factũ eẽ ante deditionẽ caudinã.Mutatũ.n.dicit eẽ ius ob unius fœneratoris libidinẽ & crudelitatẽ iſignẽ.L.Papyrius is fuit:cui cũ ſenat⁹ cõſulto publius ob æs alienũ přnũ nexus datus eẽt q̃ forma ætaſqꝫ miſericordiã elicere poterãt ad libidinẽ & contumeliã aium accẽderũt:ut florẽ ætatis eius fructũ aduẽticiũ crederet datũ:prio pellicere adoleſcẽtẽ ſermone iceſto eſt conatus:deide poſtq̃ aſpnabant̃ flagitiũ aures:minis territare atqꝫ idẽptidẽ admonere fortunæ ſuæ poſtremo cũ igenuitatis magis q̃ pſentis cõditionis memorẽ uideret:nudari iubet uerberaqꝫ afferri:qbus laceratus iuuenis cũ ſe in publicũ ꝓripuiſſet:libidinẽ crudelitatẽqꝫ cõquerẽs fœneratoris igens uis hoium cũ ætatis miſeratiõe atqꝫ idignitate iniuriæ accẽſa ſuæ cõditiõis liberũqꝫ ſuoꝝ reſpectu i foꝝ atqꝫ ide agmine facto ad curiã cõcurrit.Et cũ cõſules tumultu repẽtino coacti ſenatũ uocarẽt.Introeũtibus i curiã p̄ribus laceratũ uirgis tergũ ꝓcũbẽtis ad ſinguloꝝ pedes oſtẽdebãt.Victũ eo die ob ipotentẽ iniuriã unius igens uinculum fidei iuſſiqꝫ cõſules ferre ad populum:nequis niſi qui noxiam meruiſſet:donec pœnam lueret:in compedibus:aut in neruo teneretur pecuniæ creditæ bona debitoris non corpus obnoxium eſſe.Itaqꝫ nexu ſoluti cautumqꝫ in poſterum ne necterentur. ¶ Ob turpiter ictum fœdus:Nota eſt hiſtoria quomodo apud furculas claudinas clauſi & obſeſſi fuere Ro.a Samnitibus.T.Veturio:Caluino:& Spurio Poſthumio conſulibus:& ſub iugum miſſi icto fœdere cum hoſtibus quod populus Romanus non probauit nec accepit;Sed auctores fœderis turpis deditionis dedendos hoſtibus cenſuit:

Veturius in eũ q ſe de ſtupro interpellauerat

ut populus religiōe ſolueret.⁋ Domeſticam ruinā: Quia res familiaris perierat pater grandi ære alieno aſtrictus erat q̄d cū ſoluere nō poſſet filius fœneratori in ſeruitutē dari paſſus eſt: q̄diu debitum ſeruitute pſolueret.

OLI. Cornelii mors ꝓ uiolato adoleſcentis pudoř

CAius Feſcenninus: Feſcenninus triūuir Corneliū ſtrēnuū militē q multa ꝓ rep. fortiter geſſerat in uícula cōiecerat: ꝗ cū īgenuo adoleſcēte ſtuprū cōmiſiſſet: ille factū nō negabat: ſed facti excuſationē afferebat: ꝗ ille adoleſcens publice q̄ſtum ex corpe facere cōſueuiſſet: idq; datis ſpōſoribus ſe ꝓbaturꝝ affirmabat: & ꝓpterea nō id ſibi fraudi eē debere. Imploratoq; fruſtra tribunoꝝ auxilio qa nemo itercedere uoluit i carcerē mori coactus ē.⁋ Triūuiri: Triūuiri prio libris tātū ſybillinis pſuerūt: poſtea creati ſunt in deducēdis colonis: poſtremo in ſumēdo ſuppliciis de dānatis & tātū dicebanť triūuiri reꝝ capitaliū.⁋ Cōmertiū: Cōſuetudinē ꝓprie cōmertiū dř cōmutatio mercis: poniť tamē ꝓ cōmutatiōe cuiuſcūq; rei: ut cōmertiū litteraꝝ cōmertiū linguæ. Liuius de Numa loquēs quo linguæ cōmertio dixit & poniť ꝓ cōſuetudie ut hoc loco.⁋ Domeſticas & delitias: ut ꝓ rebus bene geſtis cōcederet domi turpiter uiuere: ut ſupra dixit: qd ꝓdeſt foris eſſe ſtrenuum ſi domi male uixeris.

OLI.

LIbidinoſi cēturiōis: hic notať corniculariū ſignificare eū q ī cornu militares excubias facit: ut qdā uolunt ſed fallunť ſine dubio: nā accēſus nomen erat ordinis & ꝓmotiōis ī militis: ut nūc diciť prīceps uel cōmētarienſis aut cornicularius. Aſconius ita refert: Accēſi dicebāť attributi decuriōibus hoc eſt miniſtri eoꝝ q̄ſi ad cenſum additi: quos nūc cōmētariēſes & cornicularios appellāt. Sed qa hui⁹ rei rōnē nullā affert ſunt q cenſent cōmētariēſes dictos ꝗ cōmiſcerenť hoc eſt fingerēt aliqd: qa tāq̄ miniſtri erāt cornicularios aūt eo ꝗ una cū ſuis decurionibus in cornibus acierum ſtatuebanť.⁋ Centurionis: Feſcinini de quo ſupra diximus.

OLI. Cluſii mors ꝗ Plotio ſtuprū inferre uolebat

HOc monuit. C. Mariū: Hoc legiť in uita Marii: Cice. quoq; in orōne ꝓ Milone: huius exēpli mētionē facit. Cū Cluſius. C. Plociū ſtuprare uoluiſſet tātæ obſcænitatis ita cōmotus Plocius cluſiū occidit. Dutus eſt in iudiciū plocis: tū pretor erat Marius: q Cluſiū nepotē ſuū iure cæſum ꝓnunciauit. Plutar. dicit Marii nepotē. C. Luciū fuiſſe noīatū adoleſcētē uero Treboniū quē Marius cognita cā nō ſolū abſoluit: ſed admiratiōe uirtutis īſuper coronauit: tanq̄ pulcherrimum illis tēporibus facinus ædidiſſet. Cicero in millonianam pudicitiam inquit cū eriperet militi tribunus militaris in exercitu. C. Marii: propinquus eius imperatoris iterfectus eſt ab eo cui uim afferebat: facere enim probus adoleſcens piculoſe q̄ perpeti turpiter maluit: atq; hūc ille ſūmus uir ſcelere ſolutū piculo liberauit.⁋ Manipulario: Qui ſub eodem manipulo cum aliis militabat.

OLI.

SEd ut eos. Nōnullos p trāſitum tāgit: q ira perciti ſuo dolore uſi ſūt ꝓ lege.⁋ In adulterio. ſ. cum uxore.⁋ Neruis: Vt arbitror meli⁹ q̄ pnis.⁋ Stuprādū obiecit: Hic ſcelus ſcelere uindicauit.⁋ Fraudi nō fuit: Pœne a p̄cedente qd ſeqť.

De. C. Feſcenino Triumuiro.

CAius Feſcenninus triūuir capitalis: Corneliū fortiſſime militiæ ſtipēdia emeritum uirtutiſq; noīe. q̄ter honoř primipili ab īperatoribus donatū: q̄d cū īgenuo adoleſcētulo ſtupri cōmercium habuiſſet pub. uinculis onerauit: a quo appellati tribuni: cū de ſtupro nihil negaret: ſed ſpōſionē ſe facere paratū diceret: ꝗ adoleſcēs ille palā atq; apte corpe quæſtum factitaſſet: itercesſionē ſuā iterponere noluerunt. Itaq; Cornelius in carcere mori coactus ē: nō putarunt. n. trib. ple. rēpu. noſtrā cū fortibus uiris paciſci oportere: ut externis piculis dōeſticas delitias emerēt.

De Trib. Plæbis ſiue. P. R.

LIbidinoſi Centurionis ſupplicium. M. Lectorii me●gi tribuni militaris æque ſimilis fœdus exitus ſequitur: Cui Cōminius trib. plæ. diem ad populum dixit qď cornicularium ſuum ſtupri cā appellaſſet. Nec ſuſtinuit eius rei ſnīam Lectorius ſed ipſe ante iudicii tps ſe fuga prius: deide ēt morte puniuit. Naturæ modum expleuerat fato tamē functus uniuerſæ plæbis ſnīa crīe īpudicitiæ dānatus eſt. Signa illum militaria ſacratæ aqlæ: & certiſſima romani īperii cuſtos ſeuera caſtroꝝ diſciplīa: ad īferos uſq; perſecuta eſt. Quoniā cuius uirtutis magiſter eſſe debuerat ſanctitatis corruptor tentabat exiſtere.

De. C. Mario.

HOc monuit. C. Mariū īperatorē: tum cū Cluſium ſororis ſuæ filium tribunū militū a. C. Plocio manipulario milite iure cæſum ꝓnūciauit: quia eum de ſtupro compellare auſus fuerat.

SEd ut eos quoq; q in uidicāda pudicitia dolore ſuo ꝓ publica lege uſi ſunt ſtrictim pcurrā: Sempronius muſca. C. Gallum dep̄henſum in adulterio flagellis cecidit. C. Memmius. L. Octauium ſimiliter dep̄hēſum neruis cōtudit. Carbo Acienus a Bibieno: itē Pontius a. P. Crinio dep̄henſi caſtrati ſunt. Cn. ēt Furius Brocum quē dep̄henderat familiæ ſtuprandum obiecit: quibus iræ ſuæ indulſiſſe fraudi non fuit.

THE. ⁋ Neruis: antiq codices habēt pernis: ut ītelligas calcibus.⁋ Furius brocū: locus ē anceps. Aliquot. n. uetuſta exēplaria cōtrauerſum ſcribūt: Furium brocus: ut a broco Furius ī adulterio dep̄nſus caſtratuſq; uideať.

Tq; ut externis:Hyppo græca mulier quibus parentibus icertum eſt:forma pcellens capta a nautis cũ pudicitiam ſuam periclitari ſenſiſſet noctu ſe pcipitem dedit in undas moriq; pudica q̃ ipudica uiue re maluit:cadauer eius eiectum ab undis græci in erythreo littore haud pcul ab undis ſepulchro cõdi derunt:& ad hãc uſq; ætaté eius ſanctitas & pudicitia æterna memoria celebrat. Erythreo:Mari ru bro:nam ερυθρον rubrum dicit. Aeternæ traditam memoriæ:Quia in hiſtoriis celebrat. OLI. Hipp[9] mors

Erythræo:Manuſcripti codices habẽt:Entreo littori appulſum. Ianus exiſtiabat Aenio caſtigãdũ nec Hyppo ſed Archo legebat:Herodici theſſalo℞ longe pricipis ea filia fuit uxor Paridis q̃ ſe pcipité de dit i mare ne ſua pudicitia Philippo Demetrii filio macedonũ regi:ludibrio foret hiſtoriá re fert belli macedonici. x. Liui. aliter q̃ Vale. græ cos & alios ſecutus é auctores. Aenio: Ná res ad Aenum geſta ut Liuius etiam tradit. THE.

Externa de Hyppo fœmina græca.

Tq; ut domeſticis externa ſubnectã: græca fœmia noie Hyppo cũ hoſtiũ claſſe eẽt exce pta:i mare ſe ut pudicitiã morte tueret abie cit:cuius corpus erythræo littori appulſum pxima nu dis humus ſepulturæ mãdatũ ad hoc tẽpus tumulo cõ tegit:ſãctitatis uero gloriã æternæ traditã mẽoriæ græ cia laudibus ſuis celebrãdo quottidie florẽtiorẽ effecit.

De Ortiagontis uxore Reguli.

Ehementius hoc:illud cõſideratius exemplũ pudicitiæ. Exercitu & copiis gallo græco℞ a Cn. Mãlio cõſule i olympo mõte ex parte de letis ex parte captis:Ortiagõtis reguli uxor miræ pul chritudinis a cẽturiõe cui cuſtodienda tradita erat ſtu prũ pati coacta:poſtq̃ uentũ eſt i eũ lpcũ:in quẽ iuſſu cõſulis centurio miſſo nũcio neceſſarios mulieris pciũ quo eã redimerent afferre iuſſerat:au℞ ex pẽdente cen turiõe & in eius põdus aio oculiſq; intẽto:gallo græcis lingua gentis ſuæ ipetrauit:ut eũ occiderent:interfecti deinde caput abſciſum manibus retinens ad cõiugem uenit:abiectoq; ante pedes ei[9] & iniuriæ & ultiõis ſuæ ordinem expoſuit. Huius fœminæ qd aliud qſq̃ q̃ cor pus in ptãtem hoſtiũ ueniſſe dicat:nãq; aius neq; uin ci nec pudicitia capi potuit.

De Vxoribus Teutonicorum.

Eutonum uero cõiuges Mariũ uictorem ora runt:ut ab eo uirginibus ueſtalibus dono mit terentur: affirmantes æque ſe atq; illas uiri lis concubitus expartes futuras:eaq; re non impetrata: laqueis ſibi nocte proxima ſpiritum eripuerunt: Dii

Ehemẽtius hoc:gallo græci reliqæ fuerũt exercitus Brẽni ducis qui cũ delata græcia i oriẽté duceret exer citũ i media Aſia cõſedit:& pmixta lingua utraq; gallica & græca gallo græci ap pellati ſunt:hi ãt dicebãt iter auxilia regis Anti ochi fuiſſe:& Cn. Mãili[9] affirmauit a ſe uictos eé:nã ut lingua mixti molliori ſunt:ita quoq; molliores facti & ide uicti & fugati: ſed Ortia gõtis uxor capta & cuidã cẽturiõi tradita in cu ſtodiã cũ pp eximiã pulchritudinẽ p uim eam ſtupraſſet occaſiõe ultiõis expectata: uiolentiã ſuã fortiter ulta é. Fronti. Ortiagõtis inqt regis uxor a cẽturiõe ſtuprũ paſſa memorabili exẽ plo cuſtodiã euaſit: reuulſũq; militis caput ad maritũ ſuũ detulit. Pli. de uiris ill. iter captiuos inqt uxor regis Ortiagõtis cẽturiõi cuidã in cu ſtodia data é:a quo ui ſtuprata de iiuria tacuit & poſt ipetrata redẽptiõe marito adulte℞ iter ficiẽdũ tradidit. Vehemẽti[9]:qa mori uoluit. Cõſideratius:Quia expectauit occaſioné ui dictæ. In eũ locũ:locus deputatus fuerat quo eius neceſſarii ad redimendã uenirẽt. Huius fœminæ qd aliud:Si qs diligẽter iſpexerit: q̃to animi robore ulta ſit pudicitiã ſuã Ortiagõtis facile intelliget corpus non animum capi:nec pudicitiam uiolari potuiſſe. OLI.

Ortiagõtis:lege Plu. de claris mulieribus & Liuiũ de bello mace. li. viii. quis iſcitia librarii poſt tot ẽt cenſuras Orgiſgontis nomen uni uerſe ſcriptũm eſt. THE.

Eutonico℞ uero:Cymbri:teutoni ſenones: ab extremis galliæ pfugi cum terras eorum inundaſſet ocea nus nouas ſedes toto orbe q̃rebant exclusi & Gallia & Hiſpania cum in Italiam remigrarent terram ad habitandum a ſenatu Populoq; Romano: petierunt qua negata quod nequiuerunt præcibus:armis petere conſtituunt:ſed eorum primum impetum Syl lanus ſuſtinere non potuit:nec ſecundũ Manilius:nec tertium Cæpio:omnes fugati exutiq; caſtris ſunt:actumq; fuiſſet de imperio Romano:niſi Marius illo ſæculo contigiſſet:qui non auſus cõgredi ſtatim militem tenuit in caſtris donec iuicta rabies:& impetus quem pro uirtute barbari habent conſeneſcere:quo facto illos facile ſupe rauit. Nam cum tripartito agmine illi per alpes ferrentur. Marius mira celeritate occupatis compendiis præue nit hoſtem:prioreſq; Teutonas aggreſſus eſt:cum quibus tanto ardore pugnatum eſt: ut ea cædes hoſtium ma gis fuerit q̃ pugna & uictor. Ro. & cruento flumine non plus aquæ biberit q̃ ſanguinis ſublatis funditus teutoni cis in cymbros conuertit:ſed nõ minor cum uxoribus illo℞ pugna cum ipſis fuit:cum obiectis undiq; plauſtris atq; carpentis alte de ſuper q̃ſi de turribus lanceis contiſq; pugnarẽt:perinde plus ſpecioſa mors ea℞ fuit q̃ pugna nam cum miſſa ad Marium legatione libertatem ac ſacerdotium non impetraſſent. Nam ſe ut ueſtales uirgines pudicitiam perpetuo ſeruaturas profitebantur ſuffocatis eliſiſq; paſſim infantibus ſuis:aut mutuis cõcidere uul neribus aut uinculo e crinibus ſuis facto ab arboribus iugiſq; clauſtrorum pependerunt. Virilem dixerim non muliebrem hunc animum fuiſſe. Qualem ſi earum uiri de ſe præſtitiſſent nunquam Marius de illis triumpha OLI. Ortiagontis uxor

re potuiſſet. Teutonicoꝝ: Florus dicit cymbroꝝ fuiſſe uxores & nō teutonicoꝝ. Plutar. quoqꝫ in uita Marii itidē dicit fuiſſe Cymbroꝝ nō teutonicoꝝ ſed aliter tradit hiſtoria: nā mulieres īquit q̄ ad currus magno aīo aſtabant fugiētes neci tradebāt: q̄dā uiros: q̄dā fratres: q̄dā parētes & filios: īfātes māib⁹ ſuffocātes ſub currib⁹ deiciebāt: ſeipſos āt gladio iugulabāt: fama unā e ſumitate ꝓpugnaculi ſuſpēſam ligatis laqueo pedibus utrinqꝫ pependiſſe.

OLI. Libertas dictoꝝ factorumqꝫ

L Ibertatē aūt: Dicturus de libertate loq̄ndi pariter & agēdi dicit eā nō eē affectādā: ſed ſi ſe nobis obtulerit nō eē reſpuenda. ¶ Spūs: Magni aī qa libertas dicendi a magno aīo ꝓficiſcit̄. ¶ Inter uirtutem: Si nimia fuerit. ¶ Et uiciū: Si minima. ¶ Nr̄a fide: Quia hiſtorici ꝓpriū eſt fideliter oīum narrare. ¶ Propria æſtimatiōe: ut ſicut eſt ita æſtimemus.

OLI.

P Riuerno capto. C. Plaucius ſubegerat totū latiū & p̄cipue priuernates q rebellauerāt: ſumptoqꝫ de auctorib⁹ ſupplicio de reliq̄s cōſultabat̄ ī ſenatu: & cū ipa res p ſe āceps eēt: ꝓut cuiuſqꝫ īgeniū eēt atrocius mitiuſue ſuadētibus: tamē incertiora oīa fecit unus ex priuernatibus legatis: magis cōditiōis in q̄ natus eēt q̄ p̄ſentis neceſſitatis memor: q̄ iterrogat⁹ a quodā triſtioris ſnīæ auctore q̄ pœnā meritos priuernates cēſeret eā iqt q̄ merent̄ q ſe libertate dignos eē cenſent: cuius cū feroci reſpōſo īfeſtiores factos uideret conſul eos q priuernatiū cāam īpugnabant: ut ipſe benigna īterrogatōe mitius reſpōſum eliceret: qd ſi pœnā iquit remittimus uobis: q̄lē nos pacē uobiſcū habituros ſperem⁹? ſi bonā īquit dederitis & fidelē ꝑpetuā: ſi malā haud diuturnā: tū uero minari: nec id ābigue priuernatē q̄dā dicebāt & illis uocibus ad rebellādum īcitari populos pacatos: pars melior ſenatus ad meliora reſpōſa traher̄ & elicere uiri liberi uocē auditā: ac credi poſſe ullū populū: aut hoīem deniqꝫ in ea cōditiōe cuius eū pœniteat diutius q̄ neceſſe ſit māſuꝝ: ibi pacē eē fidā ubi uoluntarii pacati ſunt: neqꝫ eo loco ubi ſeruitutē eē uelint fidē ſperādam eē: in hāc ſnīam maxīe cōſul ipſe īclinauit aīos īdēptidē ad prīcipes ſnīaꝝ cōſulares uti exaudiri poſſet a pluribus: dicēdo eos: demū q nihil p̄ter q̄ de libertate cogitāt dignos eē q romani fiāt. Itaqꝫ & in ſenatu cāam optiuere & ex auctoritate patrū latū ē ad populū ut priuernatibus ciuitas daret̄. ¶ Ancipiti caſu: Dubia fortūa qa alii ꝑdendos: alii ſeruādos eē iudicabāt & qa ro. uictores illis erāt īſenſi. ¶ Arma ſumpſerāt: Hoc dicit ut maiorem oſtendat illoꝝ fuiſſe libertatem. ¶ Regreſſum: Emendationem.

OLI. L. Philippus coſſ. Druſiana ſeditio

L Vcius uero Philippus: Druſiana ſeditio grauis & ꝑnicioſa ꝓpe ad īteritum impii ꝓceſſit. Druſus. n. nō tribunatus mō uiribus ſed ipſius ēt ſenatus auctoritate: totiuſqꝫ Italiæ cōſenſu graechanas leges aſſerere cōatus: dum aliud captat ex alio tātū cōflauit incēdium: ut ne pria illius flāma poſſet ſuſtineri. Seruilius Cæpio eq̄ſtrē ordinē: Liuius druſus ſenatoriū tuēdū ſuſceperāt: nā tū eqtes tātū opibus ualebāt ut īterceptis uectigalibus depecularent̄ ſuo more rēp. ſenatus exilio Metelli dānatiōe Rutilii debilitatus oē decus maieſtatis amiſerat: nā iudicia a ſenatu ad eqtes trāſlata fuerāt. Signa igit̄ & aq̄læ & uexilla in foro tāq̄ in caſtris poſita & in una urbe q̄ſi in binis caſtris diſſidebat̄: prior Cæpio in ſenatū īpetu facto reos ambitus Scaurū & Philippū prīcipes nobilitatis elegit: his ut motibus reſiſteret Druſus plæbē ad ſe gracchanis legibus: eiſdē ſocios ad plæbem ſpe ciuitatis erexit: extat uox ipſius nihil ſe ad largitionē ulli reliq̄ſſe: niſi ſiq̄s aut cœnū diuidere uellet aut cœlū: cum igit̄ Philippus grauiter īuectus eēt in ſenatu: q̄ Druſo pernitioſas leges ꝓmulganti non reſiſteret: eo uſqꝫ ꝓgreſſus eſt: ut diceret ſibi

melius q̄ hunc animū uiris earum in acie non dederunt. Nam ſi mulieꝝ ſuaꝝ uirtutem immitari uoluiſſent: in certa teutonicæ uictoriæ tropæa reddidiſſent.

Q uæ libere dicta aut facta ſunt. Cap. II.

L Ibertatē aūt uehemētis ſpiritus: dictis pariter & factis teſtatā ut nō īuitauerim: ita ultro ueniētē non excluſeri: q̄ iter uirtutē uitiūqꝫ poſita ſi ſalubri mō ſe tempauerit laudē ſi quo nō debuit ꝓfuderit reꝑhēſionē meret̄ ac uulgi ſic auribus gratior: q̄ ſapiētiſſimi cuiuſqꝫ aīo ꝓbabilior eſt: utpote frequētius aliena uenia: q̄ ſua ꝓuidentia tuta: ſed qa humanæ uitæ partes ꝑſequ ꝓpoſitum eſt: nr̄a fide: extimatiōe ꝓpria referat̄.

De quodam principe priuernatum.

P Riuerno capto iterfectiſqꝫ q id oppidū ad rebellādū īcitauerāt: ſenatus idignatōe accēſus cōſilium agitabat: qd nā ſibi de reliq̄s quoqꝫ priuernatibus eēt faciēdū: Ancipiti igit̄ caſu ſalus eoꝝ fluctuabat eodē tpe & uictoribus & iratis ſubiecta: cæteꝝ cum auxiliū unicū in p̄cibus reſtare aīaduerterēt īgenui & italici ſanguis obliuiſci nō potuerūt. Priceps eni eoꝝ ī curia iterrogatus q̄ pœnā mererent̄? Rūdit quā merent̄ q cū ſe dignos libertate iudicarent arma ſumpſerāt: exaſpatoſqꝫ. P. cōſcriptoꝝ aīos uerbis iflāmauerat. Sed Plaucius cōſul fauēs priuernatū cāæ regreſſum aīoſo eius dicto obtulit: q̄ſiuitqꝫ q̄lem cū eis pacē habituri romāi eēnt īpunitate donata. At is cōſtātiſſimo uultu. ſi bonā dederitis inquit ꝑpetuā: ſi malā nō diuturnā. qua uoce ꝑfectum eſt: ut uictis nō ſolum uenia: ſed etiā ius & beneficium noſtræ ciuitatis daretur: ſic in ſenatu loqui priuernas auſus eſt.

De Lucio Philippo.

L Vcius uero Philippus cōſul aduerſus eundē ordinē libertatem exercere nō dubitauit: nā ſegnicié ꝓ roſtris exprobrās: alio ſibi ſenatu

opus eſſe alio ſenatu:q reip.melius conſuleret:quod dictũ cum.L.Craſſus ſummæ dignitatis & eloquẽtiæ prin/ceps grauiter ferret:quaſi inſolens atq; ſuperbũ oratiõe inuectus eſt in Philippũ qui tantum ſenatũ uituperaret: tum Philippus lictoré miſit in eum qué Craſſus a ſe fortiter reiciens dixit:mihi conſul nõ eſt Philippus quando illi nõ ſum ſenator.nã dixerat Philippus mihi opus eſt alio ſenatu.& cũ ĩgens exorta eẽt altercatio inter Craſſum & Philippum iuſſit Philippus e domo Craſſi pignora efferri: Craſſus ait ſe pignoribus non deterreri quominus diceret quod e republica foret nec prius taciturum q̃ ſpiritus deficeret:nam ut inquit Cicero in oratione.Craſſus eo die orationem prope diuinam habuit in ſe/natu contra Philippum tantaq; mẽtis agita/tione cõcuſſus eſt:ut cum ſe domum recepiſ/ſet febribus & dolore laterum laborare cœ/perit & die ſeptimo perierit. Craſſi oratoris mors

Q Vid Philippum ab incurſu ſuo tu/tum.Gn.Carbo.Hic amiciſſimus fuerat.G.Gracchi: q cũ legẽ agra/riã ferret a.L.Opimio occiſus. Hic ergo cum ſeditionẽ illã exciraret quo tẽpore euerſa Carthagine deleta numãtia.P. Affrica/nus uictor redibat in urbẽ:illi obuiã proceſſit ad portã & in forũ produxit ut eius auctori/tate confirmaret̃ odium in patres: creſceretq; ſeditio q̃ ex morte Gracchi cõcitauerat: nam Semproniam Gracchã. Gn. & Tiberii Grac/chorum ſororẽ Aphricanus uxorẽ habebat. ſpe/rabat ergo ꝓpter affinitatem grauius aliquid de Gracchi morte dicturũ: cũ igit̃ protraxiſ/ſet in forum quæſiſſetq; ab eo qd de Gracchi morte ſentiret iure cæſum reſpondit:tũ popu lus tumultuare cœpit:qd ille ſentiens taceant inquit qbus Italia nouerca eſt:quo dicto cum multo magis tumultus excitaret̃:non efficie/tis inqt ut eos uerear quos uinctos ſolui. Pli. dicit quos ſub corona uendidi.his uerbis po/puli furorẽ nõ metu qdẽ: ſed partim ſui parti maiorum ſuorum gloria & auctoritate repreſſit. ¶ Turbulẽtiſſimus uindex: Seditioſſimus ul/tor eorum qui ſeditionẽ Gracchanã excitauerãt. ¶ P.aphricanũ:Qui pp hanc de Graccho ſen/tentiã proxima nocte fuit interemptus in cu/biculo ſuo ut diximus in capitulo de modera tione.¶ Cuius ſororem.ſ. Semproniam. ¶ In/crementi multum:Multum.n. auxiſſet popu li furorem ſua auctoritate Scipio: ſi Gracchũ impie cæſum dixiſſet.¶ Italia nouerca: Aut q non ueri ciues itali forent:quippe captiui pau loante in triumphum adducti aut certe q nõ aliter Italiam diligerent ac ſi ſibi nouerca fo/ret:hoc eſt qui nihilo plus amant Italiam q̃ priuigni nouercam.¶ Quos alligatos: Nam multos ex plebe Romana qui in Carthagi/nẽſium & numantinorum captiuitatem ue/nerant liberauerat : & libertate donauerat. ¶ Quantus eſt honos uirtutis.Quaſi dicat in gens.¶ Et tacuit:Adducit rationem quia di/gnitas fecit ut æquo animo paterentur.¶ Re/cens:Quia pauloante redierat deleta numan/tia.¶ Patris:Pauli æmili qui in familiam ſci/pionum per adoptionem tranſtulit.¶ Sypha/cis:quem auus eius adoptiuus Aphricanus ſuperior cœperat.¶ Perſæ: quem duxit in triumphum.¶ Ceruices:ſu perbiam.¶ Fori:Populi:continens pro cõtento poſuit.¶ Quapropter minus mirum:Si populus inquit uniuer/ſus aliquando ceſſit libertati Scipionis clariſſimorumq; uirorum:quid mirum ſi Pompeius patiẽter tulit liber/tatem loquendi contra ſeipſum:quod non ſine eius laude factum eſt:& ita multa exempla ponit eorum qui con/tra Pompeium libere ſunt locuti. OLI. Africani mors

opus eſſe dixit:tantumq; a pœnitentia dicti abſuit ut etiam Lucio Craſſo ſummæ dignitatis & eloquẽtiæ ui ro id in curia grauiter ferenti manum inici iuberet.Il/le reiecto lictore:non es inquit mihi Philippe conſul: quia nec ego tibi ſenator ſum.

De Publio Scipione Africano.

Q Vid Philippum ab incurſu ſuo libertas tu/tum reliqt immo & ſimiliter agreſſa & æq; experta patientia eſt.Gn. Carbo. tri.pl. nu/per ſepulte gracchanæ ſeditiõis turbulentiſſimus uin dex:idemq; orientiũ ciuilium malorum fax ardentiſſi/ma.P.Africanũ a numantiæ ruinis ſummo cũ gloriæ fulgore uenientẽ:ab ipſa pene porta in roſtra produ/ctũ:qd de Tiberii Gracchi morte cuius ſororẽ in ma/trimonio habebat ſentiret interrogauit: ut auctorita/te clariſſimi uiri inchoato iam incendio multũ incre/menti adiiceret:quia nõ dubitabat quin pp tam arctã affinitatẽ:aliquid pro interfecti neceſſarii memoria miſerabiliter eſſet locuturus.At is eum iure cæſum ui/deri reſpondit.cui dicto: cũ concio tribunitio furore inſtincta uiolenter ſucclamaſſet: Taceant inquit qbus Italia nouerca eſt:orto deinde murmure:nõ efficietis ait:ut ſolutos uerear quos alligatos adduxi. uniuerſus populus ab uno iterum contumelioſe correptus erat: qtus eſt honos uirtutis & actuum:tacuit recens ipſius uictoria Numãtina:& patris Macedonica deuictæq; Carthaginis habita ſpolia:ac duorum regum Sypha/cis & Perſæ ante triumphales currus catenatæ ceruí/ces tunc totius fori ꝑmentes ora clauſerunt:nec timo/ri datum eſt ſilentium:ſed quia beneficio æmiliæ cor/neliæq; gẽtis multi metus urbis atq; Italiæ finiti erãt: plebs romana libertati Scipiõis libera nõ fuit. Q ua/propter minus mirari debemus qđ ampliſſima Gnei Pompeii auctoritas toties cum libertate luctata ẽ: nec ſine magna laude.quoniam omnis generis hominum licentiæ ludibrioſe eſſe quieta fronte tulit.

OLI. Criſpꝰ adul/teri reus CN.Piſo.Piſo Mãliū Criſpū adulterii accuſauerat:Criſpus Pōpei amiciſſimus erat.& Pōpei gr̃a liberaꝰ: qd̃ cū uidiſſet piſo dixit eripi ſibi reū gr̃a Pōpeii tū Pōpeius.cur inqt nō me quoqꝫ accuſas: at ille da uades inqt nō cōcitaturꝫ bellū ciuile & prius de capite tuo q̃ de Manilii ſalute ageꝰ.Hūc Maniliū Criſpū .M.Varo in cōmētariis ſuis.a.T.Anio Milōe in adulterio dep̄hēſum fuiſſe ſcribit nec prius dimiſſum: q̃ grādi pecūia mulctatū loriſqꝫ cæſum:qd̃ Cic.quoqꝫ teſtimōīo cōfirmaꝰ.q dicit bis ad iudiciū ſubſellia tractū extrema fortūa ſtetiſſe:& ita diſceſſiſſe ut nō ipſe innocēs ſed iudices perieraſſe exiſtimareꝰ.¶ Si poſtulatus.Si accuſatus fuerit.nā poſtulari crīs ī iudicio ē quēpiā accuſari.¶ Lege pegit.ſecūdū legē accuſando.
¶ Profeſſione.Quia ꝓfeſſus eſt ſe accuſaturū.

THE. ℭ Atqui.M.Varro:ut eſt apud Gellium: non Manilium Sed hiſtoriæ auctorē Salluſtium Criſpum ab Annio Milone in adulterio deprehenſum loriſqꝫ cæſum ſcripſit.

OLI. QVid ergo cato.Cato ī ſenatorē reū iudex Pōpeii tabellas ſummouit: q illius laudes cōtinebāt.M.Scaurꝫ ſine dubio fuiſſe ītelligimus: ſicut pleniſſime diceꝰ li.ix.c.i.nā in eo iudicio:ī quo repetūdarꝫ accuſabaꝰ laudauerūt ſcaurū cōſulares nouē:quos noīare nō pigeret:ſi res illud deſideraret:laudauerūt oēs ꝑ tabellā.inter eos Cn.Pō.quoqꝫ nā qa ꝓconſul erat extra urbē

Cic.locus ex epiſt. morabaꝰ:hic illud in epiſtolis Cic.ītelligi pōt recordare qbus ex ultimis terris laudationē miſeris.¶ Senatorē nocētē.Intelligimus ſcaurū:q a tribuno plæ.accuſabaꝰ ꝙ pecuniā accepiſſet a iugurta cum princeps legationis eſſet uel ꝙ ſardos expillaſſet:& tunc Cato princeps iudicii erat.¶ Pompei.Qui proconſul erat & ideo uenire non poterat in urbem.

OLI. CN.Lētulus:cū inter Pō.Cæſarē & Craſſum fcā cōſpiratio eēt:ut rēp.ꝓ ſua libidine uerſarēt.Cn.Lētulꝰ q tū ꝯſul erat piculū libertatis metuēs in cōtiōe cōtra Pō.acriter īuectus ē: & populus uniuerſus lentuli cōqueſtionē mirifice laudauit atqꝫ illi aſſenſus ē:tum ille acclamate inqt dū licet:qa paulopoſt īpune nō licebit.
¶ Nimia potētia:qa ciuicā conditionē ſuperabat.¶ Aſſenſus eſt:approbaſſet q̃ dixerat lētulus.¶ Dum licet. Anteq̃ regnū occupaſſet qa poſtea non audebitis hiſcere quicquam.

OLI. CVi cādida.Pōp.crus faſcia alligatū geſtabat qa ſicut apud Quin.uidimus nō utebanꝰ caligis ſed faſcia crus alligabāt:ergo cū illū ꝑtereūtē & deambulantē Fauonius uidiſſet:nihil refert inqt in cruere an in capite diadema ferat.
nam rex fieri uult:at ille nihil mutato uultu deambulabat ne intētio ſua cognoſci poſſet.
¶ Fauonius.q Catoni æmulari ſemꝑ ſtuduit atqꝫ illi par eſſe uoluit.¶ In neutrā partē.Oſtēdit patientiā Pōpeii & animi moderationem.

THE. ℭ Candida faſcia: Ammianus etiam Marcellinus hiſtoriarum.xvii. refert ab obtrectatoribus & hoc in Pompeio notatum.

OLI. Aelius Mātia AElius Mātia.Hic ex Libertino pꝛēnatus Libonē Pōpeii amiciſſimū ꝓbri accuſabat:Pōp.in Aeliū grauiter inuectus ē: ſorditatē illi potiſſimū īproperās nā ab inferis illū ad accuſandū libonē ueīſſe dicebat.Cui Aelius libere audacterqꝫ reſpōdit ab īferis ſe qdē ueniſſe & multos illic a Pōpe.occiſos uidiſſe:quos oēs cōmemorat.Libonē āt amicū fuiſſe Pōpeii Cic.

De Gn.Piſone.

CN.Piſo cū Maniliū Criſpū reū ageret : eūqꝫ euidēter nocētē gr̃a Pōpeii eripi uideret: iuuenili impetu ac ſtudio accuſatiōis ꝓuectus multa & grauia crimina præ potēti defenſori obiecit.
interrogatus deinde ab eo cur non ſe quoqꝫ accuſaret.
Da inqt uades reipu.te ſi poſtulatus fueris ciuile bellū nō excitaturꝫ.iā de tuo priuſq̃ de Manilii capite in cōſiliū iudicis mittā.itaqꝫ eodē iudicio duos ſuſtinuit reos accuſatione Maniliū:libertate Pōpeiū:& eorꝫ alterū lege peregit.Alterum profeſſione qua ſolum poterat.

De Catone.

QVid ergo libertas ſine Catōeꝰ nō magiſq̃ Cato ſine libertate.Nā cū in ſenatorē nocētem & infamem reū iudex ſediſſet:tabellæqꝫ Gn.Pōpeii laudationē eius cōtinētes ꝓlatæ eēnt ꝓculdubio efficaces futuræ:ꝓxima ſubmouit eas e qōne: legē recitādo q̃ cautū erat ne ſenatoribus tali auxilio uti liceret.huic facto perſona admirationē ademit.Nā q̃ in alio audacia uideretur:in Catone fiducia cognoſcitur.

De Cn.Lētulo Marcellino cōſule.

CN.ēt Lētulus Marcellinus cōſul cū in cōciōe de magni Pōpeii nimia potētia q̄rereꝰ aſſenſuſqꝫ ei clara uoce uniuerſus populus eſſet: acclamate inqt:acclamate q̄rites dum licet:iā.n. uobis impune facere nō licebit:pulſata tūc ē eximii ciuis potētia.hinc inuidioſa q̄rela.hinc lamētatiōe miſerabili.

CVi cādida faſcia crus alligatū habenti Fauonius non refert inqt qua in parte corporis ſit diadema:exigui pāni cauillatiōe regias eius uires exprobrās.At is neutrā in partem mutato uultu utrūqꝫ cauit:ne aut hilari frōte libēter agnoſcere potētiā:aut triſti irā profiteri uidereꝰ.eaqꝫ patiētia inferioris etiā generis & fortunæ hominibus aditū aduerſus ſe dedit:e quorum turba duos retuliſſe habundæ erit.

De Aelio Mātia formiano filio libertini.

AElius Mantia formianus libertini filius ultimæ ſenectutis.L.Libonē apud cēſores accuſabat in quo certamine.cū Pōpeius magnus

oſtēdit:prīa ad lētulū epiſtola.Libōis & hiſpei cōcurſatio oīumq; Pōpeii familiariū ſtudiū rē ī eā opinionē adduxerūt:ut Pōp.cupere uideat̄:fuit ergo Pōpeii ope & auctoritate liberatus.¶ Humilitatē.q; libertino prē natus eēt. ¶ Aetatē.prope decrepitā in q̄ hoīes delirare ſolēt.¶ Vidi cruentē.Gn.domiciū:Pōp.in affrica Gn.domiciū ꝓſcriptū:hieritāq; regē numidiæ bellū cōtra Syllam molientes oppreſſit & paulopoſt occidit.¶ Brutū ferro laceratū. Brutus q galliā ciſalpinā obtinebat cū a Gn.Pōpe.obſideret̄ in oppido mutinæ.ſalutē ſuā & militū ipſi Pōpe.cōmiſerat & in eius fidē ſe dediderat:q deinde dimiſſus cū ad caſtellū quodā iuxta padū ſe cōtuliſſet:iuſſu Pōpeii a Gemino interficit̄:hic Brutus eius Bruti pr̄ fuit:q Cæſarē interfecit in ſenatu.¶ Vidi Cn. Carbonē.Pluta.in uita Pōpeii:ſic tradit ſimul ac Pōpe.ſtrabo mortuus ē cōtinuo Pōp.ꝓ prē repetūdaꝝ ex p̄da aſculana reus fit.& cū depꝛhēdiſſet ex libertis unū plurima ſibi excepiſſe Alexādrū noīe iudicibus tradidit.hic dicebat retia uenatoria & libellos quoſdam habere ex aſculi ſpoliis & hæc qdē a prē acceperat:aſculo capto.ſed amiſerat dirrepta domo a militib9 cinnanis quo tempore urbē irruperāt:prīonos habuit cāæ: tū alios:tū ēt Carbonē.Vt hic apparet ſed cōſtātia ipſius plurimū iuuit q̄ p̄tor antiſtius q huic iudicio p̄erat motus ī primis antiſtiā filiā ei deſpōſauit.hoc exēplū ēt ī ca.de īgratitudīe dixius.¶ Et qritatu: Ciuitate hoc dicit qa græcus fuerat.uidi ꝑpennā: de hoc ꝑpēna multis in locis ſupradictū ē q ſertorio cōiūctus & illius magna īuidia cōmotus cōiuratiōe facta illū de medio ſuſtulit: nā Antonius unus ex cōiuratis ſertoriū in cōuiuio gladio trāſfixit:deīde ꝑpenna facilius a Pōpeio ſupatus & necatus eſt.¶ Indemnati.in dicta cauſa. ¶ Obducta.occluſa & ſanata ē trāſlatio ſumpta a cicatrice belloꝝ.Marii & Syllæ.¶ Municipali.qui deformiano municipio.¶ Sed non patitur.quia indignum uidetur.

Brut9 a Pōp. ſublatus

humilitatē ei ætatēq; exprobrans ab inferis illū ad accuſandū remiſſum dixiſſet.nō mētiris inqt Pōpei:uenio.n.ab īferis ī.L.libonē accuſator:ſed dū illic moror uidi cruētū Cn.Domiciū æneobarbū deflentē:q; ſummo genere natus ītegerrimæ uitæ:amantiſſimus prīæ in ipſo iuuentutis flore tuo iuſſu eēt occiſus. Vidi pari claritate cōſpicuū Brutū ferro laceratū:querētē id ſibi prius ꝑfidia deinde ēt crudelitate tua accidiſſe. Vidi Cn.carbonē acerrimū pueritiæ tuæ bonorūq; prīs tui defenſorē in tertio cōſulatu catenis q̄s tu ei iniici iuſſeras uinctū:obteſtantē te aduerſus oē fas & nefas:cū in ſummo eſſet imperio.a te æquite Romano trucidatū. Vidi eodē habitu & qritatu prætoriū uirū Perpennā ſæuitiā tuā execrantē.oēſq; eos una uoce indignantes q; īdēnati ſub te adoleſcentulo carnifice occidiſſent. Obducta iā uetuſtis cicatricibus belloꝝ ciuilium uaſtiſſima uulnera:municipali hoī ſeruitutē paternā redolēti:effrenatæ temeritatis. ītolerabilis ſpiritus īpūe reuocare licuit.Itaq; eo tpe & fortiſſimū erat.Cn. Pōpeio maledicere & tutiſſimū:ſed nō patit̄ nos hoc lōgiore querella ꝓſeq pſonæ īſequētis aliquāto ſors humilior.

De Diphilo tragœdo.

DIphilus tragœdus cū apolinaribus ludis īter actū ad eū uerſum ueniſſet ī quo hæc ſnīa cōtinet̄.miſeria nr̄a Magnus eſt.directis in pōpeiū magnū māibus ꝓnunciauit:reuocatuſq; aliquoties a populo ſine ulla cūctatiōe nimiæ illū & ītollerabilis potētiæ reū:geſtu pſeuerāter egit.eadē petulātia uſus ē ī ea quoq; pte.uirtutē iſtā ueniet tp̄s cū grauiter gemas.

De.M.Caſtricio.

MArci ēt caſtricii libertate inflāmatus ē aīus q quō Placētiæ magiſtratū gereret Cn. Carbone cōſule iubēte decretū fieri:quo ſibi obſides a placētinis darent̄.nec ſummo eius īperio obtēperauit:nec maximis uiribus ceſſit.atq; ēt dicēti multos ſe gladios habere:reſpōdit & ego annos: obſtupuerūt tot legiōes tā robuſtas ſenectutis reliqas intuētes: Carbonis quoq; ira:qa materiā ſæuiēdi ꝑ q̄ exiguā habe-

THE.

¶ Quiritatu.Quiritare ē Quiritū fidē opēq; implorare:ut ē apud Varronē Cice.epiſt.x.illi miſero quiritāti ciuis Ro.ſum:reſpōderet:abi nūc populi fidē īplora.īde Quiritatio & Quiritatus ꝓ flebili īdignaq; cōqueſtiōe Cæcilius Secūdus epiſt.vi.Audires ululatus fœminaꝝ: infantiū quiritatus:clamores uirorū.¶ Eodē habitu & quiritatu.Cruentum & ferro laceratū nec minus deflentem id ſibi accidiſſe crudelitate tua:q̄ ſuperiores.Hæc Ianus.

OLI.

DIphilus tragœdus : hic tragœdiarū actor fuit q tragœdiā egit ludis theatralibus ī q̄ uerſus erāt ī qbus cōtinebant̄ hæc uerba.miſeria noſtra magnus ē.ſ.Pōp.Itē uirtutē iſtā ueniet tp̄s cū grauiter gemas qđ cū diphilus ꝓnūciaret digitū extēdebat ī Pōpeiū ex quo populus oīs plauſum dedit.¶ De hoc.Ci.ad atticū li.v.epi. multa me ſollicitāt diphilus inqt Tragœdus in noſtrū Pōpeiū petulāter īuectus ē:nr̄a miſeria tu es magnus miles coactus ē dicere:eandē uirtutē iſtā:uēiet tp̄s cū grauiter gemas toti9 theatri clamore dixit:Itēq; cætera: nā & eiuſmodi ſunt hi uerſus uti ab inimicis Pōp.ī tp̄s ſcripti eē uidebant̄.¶ Directis manibus in Pōpeium.Vt de ſe dictum illud intelligeret.

Diphilus Pōp.īuectus

OLI. Carbo conſ.

MArci ēt caſtricii.Carbone cōſule p̄tor erat placētiæ.M.Caſtritius & cōſul obſides petebat a placētinis. nā ptes marii ſecuti fuerāt:tū p̄tor cū cōſuli reſiſteret & ſibi minaret̄ cōſul q̄ multos gladios haberet: qbus illū poſſet occidere:reſpōdit & ſe multos annos habere itidē ſolon reſpōdiſſe fert̄ piſiſtrato Tyranno cū ex eo quereret piſiſtratus:qua tandē ſpe fretus ſibi tam audacter reſiſteret:ſenectute reſpon-

dit teſte Cic.li.de ſenectute.¶ Et ego annos.ac ſi diceret paruifacio uitam meã in tam decrepita ætate.
OLI. IAm ſeruii galbæ.Seruius galba ſpopōderat aliq̃n ꝓ Pōp.cũ deinde Cæſar oĩa tenẽs Pōpeii bōa publi/caſſet petiit nũqd ſibi pẽdẽdũ eẽt e ſuo diuẽditis bōis oĩbus Pōpeii:quo dicto nihil aliud ĩferre uoluit q̃ illã uẽditionẽ Cæſari exprobare.¶ Quo no.Qua cã.¶ Fiſco.Fiſcus ærariũ:ubi publica pecũia ſeruat.
OLI. Caſel/lius iuris/ conſ. AGe Caſellius uir.Hic iuris cõſultus fuit q beneficia q̃dã acceperat a triũuiris:a qbus nec grã nc auctori/tatæ induci potuit:ut de illis beneficiis formulã aliq̃ cōponeret:ſunt q putãt ꝙ uolebãt triũuiri: ut di/uẽditis ꝓſcriptoꝝ bonis eoꝝ aliq̃ formulã ederet.caſellius:qđ ut facere nunq̃ ĩpelli potuit:ꝙ uidelicet exiſtimaret cũcta illoꝝ bñficia lōge remota eẽ a legũ iudi/cio:rurſus cũ libere nimis de tpibus loq̃ret ꝙ miſera eſſent & ſub eo ĩperio calamitoſa: ſine dubio triũuiroꝝ crudelitatẽ carpebat.idq; ne faceret cũ admoneret a ſuis reſpōdere ſolebat: duo eſſe q̃ dicẽdi magnã pſtaret audaciã:ſene/ctutẽ & orbitatẽ:De hoc caſellio.Hor.ĩ poetri. recte cōcedi cõſultus iuris & actor cauſaꝝ mediocris abeſt uirtute differri meſalæ neſcit q̃ntũ caſelli⁹ aul⁹.¶ Triũuiri.Octauiãus: Antōi⁹: & lepidus.¶ Formulã.Vt ꝓbaret improbãda. ¶ Extra ordinẽ.Remota eſſe a iudicio legum.
OLI. INſerit ſe tãtis.Mulier q̃dã cui⁹ nomẽ pp ignobilitatẽ nō ponit:cũ iniuſte dãnata eẽt a Philippo rege:tũ forte Marcilẽto hoc ẽ æbrio: ꝓuocarẽ inqt ad Philippũ regẽ ſi ſobrius eẽt q̃ uoce audita:cũ ĩ ſeipſum rediiſſet Philippus: diligẽtiuſq; rẽ cōſideraſſet mulierẽ liberauit: hoc mō ex libertate loq̃ndi iuſticiã quã pcibus ob/tinere nequerat cōſecuta ẽ.¶ Oſcitãti.ex nimia
Oſcitare crapula os ſæpius aperiẽti.nã oſcitare ab ore citãdo dr.Ter.Nos ĩter oſcitãtes opprimi.¶ Ex/cuſſit.hæc mulieris uerba excuſſere Philippo temulẽtiã.ut q̃ crapula erat mẽte ꝓpe aliena/tus reſpiceret:ſeq; ipſum agnoſceret.¶ Extor/ſit.Quaſi per uim obtinuit.ordo eſt præſidiũ a libertate potius q̃ ab innocentia mutuatum extorſit æquitatem q̃ impetrare non poterat.
THE. ¶ Mulier q̃dã.Plut.in Dicteriis aliter.Quom Philippus inqt Machetæ cuiuſdã cãm cogno/ſceret:a ſomno lãguidus:minus accuratæ qđ iuris eẽt attẽdebat:itaq; ſecũdũ ei⁹ aduerſariũ litẽ dedit Tũ clara uoce Machetas.Prouoco ĩ/quit.cui Philippus iratus ad quẽ ſubiecit ille. Ad te rex:ſi uigilãs operã mihi dederis.excuſ/ſit a ſe ſomnũ Philippus affectũq; iniuria Ma/chetã quō cōperiſſet:acta qdẽ nō egit: ſed litis æſtimationem Machetæ perſoluit.hæc ille.
OLI. Mulieris li/bertas ĩ Dio/nyſiũ IAm illã.Mulier ſyracuſana hime/ra noĩe:extremæ ſenectutis nec humili loco nata deos ꝓ ſalute & in/columitate Dionyſi tyrãni ſeuiſſi/mi:cui⁹ necẽ ferme oẽs exoptabãt pcari quot/tidie nō deſinebat.qđ cũ audiſſet tyrãnus ad/miratus qppe q ſe oĩbus inuiſum eẽ exiſtima/bat mulierẽ ad ſe iuſſit acciri:a q̃ cũ huius ſuæ deuotiōis cãm diligẽter q̃ſiſſet.illa ſatiſfacere reſpōdit:cũ paruula eẽt:ſyracuſis ſeuum ĩperitaſſe tyrãnũ:cuius mortẽ quottidie uidere cupiebat.quo tãdẽ cæſo alteꝝ aliquãto deteriorẽ regnũ occupaſſe cuius imperiũ cũ ꝓpe diẽ finiri miꝝ in modũ deſideraret:illi tãdẽ ſucceſſiſſe Dionyſiũ utroq; lōge deteriorẽ:timẽs igit ne mortuo Diõy/ſio deterior alter ſuccedat:ſe dicebat ꝓ eius ſalute quottidie caput ſuũ deuouere.tã facetã audaciã Diony. puniri

bat paruulũ uitæ tẽpus ablatura in ſeipſa collapſa eſt.

De Seruilio Galba.

IAm Seruii Galbæ temeritatis plẽa poſtula/tio q̃ diuũ iuliũ conſumatis uictoriis in foro ius dicẽtẽ in hũc modũ ĩterpellare ſuſtinuit. C.Iulii Cæſar ꝓ Cn.Pōpeio magno quōdã genero tuo in tertio eius cõſulatu pecuniã ſpopōdi quo noĩe nũc appellor.Q uid agã? dependã? palã atq; aperte ei bonoꝝ Pompeii uenditionẽ exprobrando:ut a tribunali ſummoueretur meruerat:ſed ipſa illud manſuetudine mitius pectus:æs alienũ Pōpei ex fiſco ſuo ſolui iuſſit.

De.P.Caſellio uiro ſapiẽte.

AGe.P.Caſellius uir iuris ciuilis ſciẽtia clarus q̃ periculoſe cõtumax:nullius.n.aut grã:aut auctoritate cõpelli potuit:ut de aliq eaꝝ reꝝ quas triumuiri dederãt formulã cõponeret.Hoc aĩ iudicio uniuerſa uictoriæ eoꝝ beneficia extra oẽm ordinem legũ ponens.Idem cũ multa de tẽporibus Cæſaris liberius loqueret:amiciq; ne id faceret monerent: duas res q̃ hominibus amariſſime uident magnã ſibi licentiam præbere reſpondit:ſenectutem & orbitatẽ.

Externa de quadam Muliere.

INſerit ſe tãtis uiris mulier alienigeni ſanguinis q̃ a Philippo rege temulẽto ĩmerẽter dã/nata.ꝓuocarẽ ad Philippũ inqt: ſed ſobriũ. excuſſit crapulã oſcitanti:ac pſentis aĩ ebriũ reſpicere cãq; diligẽtius inſpecta.iuſtiorẽ ſentẽtiã ferre coegit. igit æquitatẽ quã impetrare nō potuerat extorſit:ac potius pſidium a libertate:quã ab ĩnocẽtia mutuauit.

De quadã fœmina ſyracuſana.

IAm illa nō ſolũ fortis ſed ẽt urbana libertas ſenectutis ultimæ q̃dã Syracuſis oibus Dionyſii tyrãni exitiũ pp nimiã moꝝ acerbitatẽ & intolerabilia onera uotis expetẽtibus ſola quottidie matutino tpe deos ut ĩcolumis ac ſibi ſuperſtes eẽ orabat.Q uod ubi is cognouit non debitã ſibi admiratus beniuolẽtiã accerſiuit eã & qd ita hoc:aut quo ſuo merito faceret interrogauit.Tum illa certa inqt eſt ratio propoſiti mei puella.n.cũ grauẽ tyrannũ haberemus

erubuit.℣ Syracuſis.Quæ metropolis erat totius ſiciliæ cuius rex Diony.erat.℣ Quo iterfecto.Scilicet a dione.

INter has.Lyſimachus rex macedōiæ Theodoro philoſopho minitabat̃ mortē.Theodorus reſpōdit regē hr̄e uī cātharidis:qa quo aīo fuerit affectus ita facile hoī mortē infert.q̄bus uerbis incenſus rex cū illū cruci affigi iuſſiſſet tuis inqt amicis ſit mors iſta terribilis.nihil āt intereſt ī terra.an in aere putreſcā.hoc idē refert Ci.li.i.Tuſculanaꝝ q̄ſtionū:dicit.n.qd cirenæū Theodoꝝ philoſophū nō ignobilē:nōne miramur cui cū Lyſimachus reꝝ potius crucē minitaret̃ iſtis q̄ſo iquit iſta horribilia minitare purpuratis OLI.

carere eo cupiebā:quo interfecto aliquāto tetrior arcē occupauit:eius quoq; finiri dominationē magni æſtimabam.tertiū te ſuperioribus importuniorē habere cœpimus rectorē.itaq; timēs ne ſi tu fueris abſumpt⁹ deterior in locū tuū ſuccedat:caput meū ꝓ tua ſalute deuoueo.tā facetā audaciā Dioÿſius punire erubuit.

De Theodoro Cyreneo.

INter has & Theodoꝝ cyreneū q̄ſi aīoſi ſpiritus cōiugiū eē potuit:uirtute par: felicitate diſſimile.is.n.Lyſimacho regi mortē ſibi minitanti.n.uero inquit:magnifica res tibi cōtigit: quia Cātharidis uī aſſecutus es.Cūq; hoc dicto accēſus cruci eum affigi iuſſiſſet:terribilis ait hoc ſit purpuratis tuis:mea qdē nihil itereſt humi an ſublime putreſcā.

De Seueritate. • Cap. III.

ARmet ſe duritia pectus neceſſe ē dum horridæ ac triſtis Seueritatis acta narrant:ut oī mitiore cogitatiōe ſe poſita: rebus auditu aſperis uacet.ita.n. diſtrictæ & inexorabiles uidictæ & uaria pœnaꝝ genera ī mediū ꝓcurrēt. Vtilia qdē legū munimēta:ſed minime in placido & quieto paginaꝝ numero reponenda.

MAnlius unde gallos depulerat: inde ipe præcipitatus ē.qa fortiter defenſam libertatē nefarie opprimere conatus fuerat: cuius iuſtæ ultionis nimiꝝ hæc p̄fatio fuit:Mālius eras mihi cū p̄cipites agebas Senones poſtq̄ imitari cœpiſti:unus factus es ex Senonibus huius ſupplicio æternæ memoriæ nota inſerta eſt:pp illū.n.lege ſanciri placuit:ne qs patricius in arce aut in capitolio habitaret. qui domū eo loci habuerat ubi nunc ædem monetæ uidemus.

tuis theodori qdē nihil itereſt humi ne an ſublime putreſcat.℣ Cōiugiū.copulatio q̄dā aīorū qa pares aīos hūiſſe uident̃:ſed īpares exit⁹.℣ Cātharidis.cātharis uermis eſt ꝑ exiguus ſimilis araneæ niger atq; terrenus: q eius dr̄ eē naturæ:ut ī quo affectu quēpiā momorderit in eo ſemp perſiſtat uſq; ad mortē: ut ſi ridētē momorderit ille ridēs moriat̃.℣ Purpuratis.Famulis tuis:nā purpurati ſunt primores ciuitatis qui purpura induti regibus aſſiſtere ſolent.℣ Sublime.in aere ſublatus. Cātharis

ARmet ſe duritia pectus.Hac breui p̄fatiōe oſtēdit more ſuo q̄bus de rebus in hoc cap.dicturus ſit de ſeueritate hoīum q̄ ī ſuos pariter & alienos uſi ſunt:ut leges ſeruent̃:ſtatus cōfirment̃.ē.n.ſeueritas mediū inter crudelitatē & animoꝝ remiſſionē:ut nec iniuſte qcq̄ faciat.nec ulla rōne a uero deduci poſſit: unde & ſeueritas dicta ē q̄ſi ſequens ueꝝ:ſeuerus.n.eſt q nec p̄ce:nec p̄cio:nec grā moueri pōt a recto.ē igit̃ ſeueritas rigidiſſima norma iuſtitiæ:qua ſublata tollent̃ & leges hoc ē euertent̃.eſt igit̃ diligentiſſime ſeruanda.℣ Diſtrictæ.Rigidæ.℣ Inexorabiles.Quæ p̄cibus uinci nō poſſint. OLI. Seueritas Seuerus

MAnlius unde.capta urbe a gallis cū capitoliū obſideret̃:nocte q̄dā galli ꝑ aduerſam ptē capitolii ad ſummū ꝓpe modū euaſerāt:ꝓditi clāgore anſerū.M.Manlii opa e rupe deiecti ſunt hic:poſtea ſeditioſus factus in urbe cū aduerſus p̄res plebis aīos uariis cōtētionibus irritaret dictatoris ad ipm creati iuſſu coniectus in carcerē paulo poſt a plebe liberat̃:q̄ magna ex pte ueſte mutata barba capilloq; prolixo obuerſata in ueſtibulo carceris refracturā ſe carcerē minitabat̃ inq̄ primū educeret̃ Manlius quo facto nō ſeditio finita:ſed dux ſeditiōis itollerabilior datus:q cū obſtrictos ære alieno liberaret nexos ſolueret:uenit ī ſuſpitionē affectati regni q̄re dies illi dicta eſt.a tribunis & dānatus de ſaxo tarpeio deiectus: locuſq; ille ī uno hoīe & eximiæ gloriæ monumētum & pœne ultimæ fuit.addite mortuo notæ ſunt: altera publica q̄ cū domus eius fuiſſet ubi nūc ædes atq; officina monetæ:ē latū ad populū ē ne qs patricius in arce aut capitolio habitaret gētilitia altera:q; gētis manliæ decreto cautū ē:ut qs.M.Mālius uocaret̃.Pli.de uiris illu. Mālius inqt ob defenſum capitoliū capitolinus dictus.xvi.annoꝝ uoluntariū militē ſe obtulit triginta ſeptē militaribus donis a ſuis ducibus ornatus.xxiii.cicatrices in corpe habuit capta urbe in capitoliū fugiēdi auctor fuit: quadā nocte clāgore anſeris excitatus gallos aſcēdētes deiecit.patronus a ciuibus appellatus & frater donatus.domū ēt ī capitolio publico accepit.q̄ ſupbia elatus cū a ſenatu cōſumpſiſſe gallicos theſauros argueret̃ & aditos ꝓpria pecūia liberaret.regni affectati accuſatus in carcerē cōiectus populi cōſenſu liberatus ē.rurſus cū ī eadē culpa & grauius ꝑſeueraret reus factus.& ob cōſpectū capitolii ampliatus.alio deinde loco dānatus de ſaxo tarpeio p̄cipitatus ē:domus diruta bōa publicata.gētilitas eius Mālii cognomine iurauit ne qs poſtea capitolinus uocaret̃. Pli.quoq; maior li.vii.na.hi.ꝑ trāſitū huius mēinit hiſtoriæ.℣ Nota.īfamia æterne mēoriæ.℣ Mōetæ:Iunōis monetæ:tēplū fuit ī capitolio ſtructū ī area ubi Mālii dom⁹ fuerat dicta mōeta.q; ubi uox numinis audita foret monētis aduētare gallos.Oui.Faſt.li.vi.arce quoq; in ſumma Iunoni tēpla monetæ ex uoto memorāt facta Camille OLI. Monetæ ædes

tuo ante domus Manilii fuerat q gallica quodá a capitolino repulit arma Ioue q̄ bene dii magni pugna cecidiſſet
in illa.Defenſor ſolii Iuppiter alta tui uixit ut occideret dánatus crimina regni:hũc illi titulũ longa ſenecta dabat.
OLI. PAr ídignatio:De ſpurio Caſſio ſatis ſupra í ca.de patrũ ſeueritate dictũ ẽ.q affectari regni crimie dána
Tellu/ tus capitis ſupplicio affectus ẽ nec ſenatus hac pœna cõtentus illius ædes dirui iuſſit & in area telluris
ris téplũ ædificari:nõ illi tres cõſulatus.nõ uulnera duo ſpecioſiſſimi triũphi:quo minus etiá poſt morté
ædes hac nota ſignaret:ut ædes ãpliſſimi uiri í religiõis uſum cõuerterent.¶ Erupit:Quaſi p ui egreſſa ẽ.
¶ Triumphi.Bis de ſamnitibus triũphauit.

De.P.R.in.Sp.Caſſium.

PAr indignatio ciuitatis aduerſus.Sp.Caſſiũ
erupit:cui plus ſuſpitio cõcupitæ domiatio-
nis nocuit:q̄ tres magnifici cõſulat9: ac duo
ſpecioſiſſimi triũphi ꝓfuerunt.Senatus.n. Populuſq;
Ro.nõ cõtẽtus capitali eũ ſupplicio afficere.interẽpto
domũ ſuperiecit:ut penatũ quoq; ſtrage puniret.í ſo/
lo ãt ædẽ telluris fecit.Itaq; qd prius domiciliũ potẽtiſ
ſimi uiri fuerat nũc religioſæ ſeueritatis monumẽtũ ẽ.

De Eadẽ ciuitate in Sp.Meliũ.

EAdem auſum. Sp. Melium conſimili exitu
pãria mulctauit.area uero domus eius quo
iuſtitia ſupplicii notior ad poſteros perueni
ret æquimelii appellationem traxit.

QVãtũ ergo odii aduerſus hoſtes libertatis i-
ſitũ aís antiq haberẽt parietũ ac tectoꝝ in q
bus uerſati fuerãt ruinis teſtabantur: iõq; &
.M.Flacci &.L.Saturnini ſedicioſiſſimoꝝ ciuiũ corpi
bus trucidatis penates ab imis fundamẽtis eruti ſunt.
Cæterum Flacciana area cũ diu penatibus uacua mã/
ſiſſet a.Q.Catulo Cymbricis ſpoliis adornata eſt.

De eadẽ in Tyberiũ &.C.Gracchos.

VIguit in nr̃a ciuitate Tiberii & Caii Graccho
rũ ſumma nobilitas:ac ſpes ampliſſima: ſed
quia ſtatum ciuitatis conati erãt conuellere:
inſepulta cadauera iacuerũt:ſupremuſq; humanæ cõ-
ditionis honos filiis Gracchi & nepotibus Aphricani

OLI. EAdẽ auſum ſpuriũ: Quomõ Spu
riũ meliũ peſtifera largitiõe regnũ
affectantẽ occiderit Seruilius hala
dixius í ca.de igratitudíe:tũc cinci
nat9 dictator hac ſeueritate uſus ẽ ut bõa Me/
lii q̄ſtoris q̄ primũ uẽdere iuſſerit & í publicũ
redigere:ædes ſolo adæq̄re:q; ut perpetuũ rei
monumẽtũ eẽt:locũ uoluit eqmeliũ appella/
ri.&.L.Minutius boue aurata donatus ẽ.¶ Ea
dẽ auſum Meliũ.Pli.de uiris illu.L.Quincius
Meli9 Cincinatus íqt dictator dictus Spuriũ Meliũ
dána/ regnũ affectãtẽ a Seruiliũ hala magr̃o eqtũ oc
tus cidi iuſſit:domũ ei9 ſolo adeq̄uit.uñ loc9 æq/
meliũ dr̃ Ci.quoq; í Catõe maiore.L.qnci cici
nati dictatoris iuſſu magr̃ eqtũ.G.Seruili9 ha
la Spuriũ regnũ appetẽtẽ occupatũ interemit.
¶ Eqmelii.i.area dom9 melii ſolo ædeq̄tæ.ho
ſtẽ libera.¶ Ciues.q libtatẽ oppmer̃ ſtudebãt.
OLI. IDeoq; &.M.Flacci.Horũ ſeditio
diuerſis tpibus fuit:& ſuo loco no
tata.Ná.C.Gracchus Tiberi fr̃ tri.
plæ.eloquẽtior fr̃e poſt aliquot p/
niciosas leges:cũ Auẽtinũ cũ armata multitu
dine occupaſſet a.L.Opimio cõſule e ſenatuſ/
cõſulto ad arma uocato populo pulſus & occi
ſus ẽ:& cũ eo Fuluius cõſul eiuſdẽ furoris ſo/
cius:& ut ait Florus íſultatũ quoq; eſt mortis
reliqis & illud ſacroſanctũ tribũi caput pcuſ/
ſoribus auro penſatũ:haud ita multo poſt.C.
Satur/ Apuleius ſaturninus adiuuante.C.Mario & p
nini milites ánio cõpetitore tribũat9 occiſo.tribu/
ſeditio n9 p ui creatus nõ mĩus uiolẽter tribũatũ geſ/
ſit q̄ petierat.ná ut inqt Pli.de uiris illu.L.Apu
leius Saturninus tri.plæ.ſeditioſus: ut gratiá:
marianoꝝ militũ pararet legẽ tulit:ut Vetera
nis agri iugera in aphrica diuiderent̃ interce/
dẽtẽ bebiũ collegá facta p populũ lapidatione
ſummouit.Glauciæ p̃tori q; is eo die quo ip̃e cõcionẽ habebat iuſdicẽdo partẽ populi aduocaſſet ſellam cõcidit.
ut magis popularis uideret̃ quendá Libertini ordinis ſubornauit q ſe Tyberii Gracchi filiũ fingeret:ad hoc teſti/
moniũ Sempronia inducta:nec p̃cibus nec minis adduci potuit:ut dedecus familiæ cognoſceret: Saturninus.A.
Mumio cõpetitore íterfecto tri.plæ.refectus Siciliá Achaiá Macedoniá nouis colonis deſtinauit: & aurũ dolo an
ſcelere cepionis partũ ad emptionẽ agroꝝ cõuertit.aq̄ & igni íterdixit ei q in leges ſuas nõ iuraſſet:huic legi mul/
ti nobiles abrogãtes cũ tonuiſſet clamauit:iá ĩnqt niſi qeſcitis grandinabit.Metellus numidicus exulare q̄ iurare
maluit.Saturninus tertio tri.plæ.refectus ut ſatellitẽ ſuũ Glauciá p̃torẽ faceret Mumiũ cõpetitorẽ eius in campo
Martio necandũ curauit:Marius ſenatus cõſulto quo cẽſeret̃:ne qd detrimẽti reſp.caperet armatus Saturninũ &
Glauciá in capitoliũ ꝓfectus obſedit:maximoq; æſtu inciſis fiſtulis in deditionẽ accepit:nec deditis fides ẽ ſerua/
ta Glauciæ fracta ceruix.Apuleius cũ in curiá fugiſſet lapidibus & tegulis deſuper íterfectus:caput eius Rubrius
qdá ſenator p conuiuia in ludibriũ circuntulit.Cice.in oratione pro Rubrio.A.Qu.Catulo.Ná Qu.Catulus una
cum Mario Cimbros deuicerat poſt uictoriam in area aciana tropheum ſtatuit:& hoſtium ſpolia ſuſpendit.
OLI. VIguit in nr̃a.De Gracchis ſeditioſiſſimus uiris in ca.de ſomniis dixius:quũ rẽp.pniciosis legibus ptur
Grac/ bãtes uariis tpibus cæſi fuerũt:alter a Scipiõe Naſica:alter ab Opimio cõſule:fuerũt ãt genere & opi/
chana bus nobiles filii Tiberii Gracchi uiri p̃ricii:& reipu.amãtiſſimi.nati ex cornelia ſupioris Scipiõis filiá:
ſeditio ergo ex pr̃e Gracchoꝝ erãt:ex mr̃e ex genere Cornelia:ſed illis nec ſummi pr̃is auctoritas:nec ſcipiõis
gloria ꝓfuit:quo minus honore ſepulturæ carerẽt.Spes ampliſſima.Quia de his adhuc pueris ſpes maxía fuerat
in urbe nõ degeneraturos a pr̃e.¶ Nepotibus Aphricãi:Quia ut dixit Corneliæ filii fuerũt q̄ ſupioris aphricãi fi/

lia fuerat.⁋De robore:Robur locus erat in carcere unde maleficoꝝ genus ꝑcipitabat̃.iō de robore ꝑcipitari dicebat̃:ꝙ ante robuſteis areis includebant̃:ibiq; ꝑ aliquot dies ſeruati atq; inde poſtea deprompti precipitabantur.

defuit:quinetiam familiares eorum nequis reipu. inimicus amicus eſſe uellet de robore præcipitati ſunt.

De.P.Mutio Trib.Plæb.

IDem ſibi licere tam.P.Mutius tri.pl.q̄.S.& P.R.credidit:qui oēs collegas. ſuos qa duce Spurio Caſſio id egerāt:ut magiſtratibus nō ſubrogratis cōmunis libertas in dubiū uocaret̃ uiuos cremauit.Nihil profecto hac ſeueritate fidentius: unus.n.tribunus eā pœnā nouē collegis inferre auſus eſt:quā nouē tribūi ab uno collega exigere ꝑhorruiſſent.libertatis adhuc cuſtos & uindex ſeueritas: ſed ꝓ dignitate etiam ac pro diſciplina æquæ grauis.

De Senatu in.M.Clodium.

MArcū.n.Clodiū ſenatus corſis qa turpē cum his pacē fecerat dedit:quē ab hoſtibus non acceptū in publica cuſtodia necari iuſſit:Semel læſa maieſtate īperii:quot modis ira ꝑtinax uindex factū eius reſcidit:libertatē ademit:ſpiritū extixit corpus cōtumelia carceris:& deteſtāda gemoniaꝝ ſcalaꝝ nota fœdauit.æq; hic qdē ſenat⁹ aīaduerſionē meruerat.

De Cn.Cornelio Scipione.

CN.āt Cornelius Scipio:Hiſpali filius prius q̄ mereri poſſet expertus ē:nā cū ei hiſpania ꝓuincia ſorte obueniſſet:ne illuc iret decreuit:adiecta cauſa ꝙ recte facere neſciret. Itaq; Cornelius pp uitæ inhoneſtū actū ſine ullo prouinciali miniſterio tantūmodo repetundarū lege damnatus eſt.

De Cn. Vetieno.

NE in Cn.quidem Vetieno qui ſiniſtræ manus digitos ne bello italico militaret:abſciderat ſeueritas ſenatus ceſſauit: publicatis .n.bonis eius ipſum æternis uinculis puniendū cenſuit:effecitq; ut quem honeſte ſpiritum profundere

IDem ſibi licere.Sp.Caſſius utpote uir callidus egit cū tri.plæ.ne ſubrogarent̃ magiſtratus:ut reſp.magiſtratibus orbata facilius opprimeret̃:ſed huic tā nefariæ cōſultatiōi reſtitit unus ex tribūis q ſumpto ſupplicio de Caſſio collegas oēs ſuos tā impii facinoris auctores uiuos cremari iuſſit.quanta eſſet tribu.poteſtas in urbe Romana:licet multis in locis & auctoribus cognoſci poſſit:nō minus tamē ex hoc exēplo cū uno intercedēte:cæteri reſiſtere nō poſſent.qd̄ & Plutar.in uita Gracchoꝝ teſtat̃:dicit.n.eſt āt tri.plæ.maxima in ꝓhibēdo poteſtas.uno.n.ꝓhibēte nihil alii ēt ſi cōplures ſint efficere poſſunt.ergo Minutius tribu.plæ.nō ſibi minus poteſtatis ſumpſit in dānādis plectendiſq; collegis q̄ ſenatus Populuſq; Romāus in puniendis cōmemoratis ciuibus. Ecce quomō plus potuit unus reſiſtēs q̄ cæteri uolētes.Sciēdū ē nō licuiſſe tri.plæ.ꝑ diē integrū abeſſe Roma.⁋Non ſubrogatis magiſtratibus.Quia comitia īpedire nitebātur ne cōſules cæteriq; magiſtratibus ſubſtituerent̃. ⁋Libertas cōmunis.i.reſp.⁋Libertatis adhuc cuſtos.Dixius de ſeueritate q̄ libertatem ro.& defendit & ulta ē.Nūc dicēdū ē de ea q̄ uiroꝝ diſciplinā ī urbe cōtinuit.⁋Aeque grauis. Nō minus ſeuera fuit.q̄ in ſeruāda reipublicæ auctoritate morumq; diſciplina adhibita eſt.

OLI. Trib. plæb. uiui cremati

MArcū.n.Claudiū.M.Claudius bellū geſſit in corſis turpiter:ſardinia uero & corſica inſulæ ſunt īter ſiciliā & Hiſpaniam:gētilia faciūt Sardos & Corſos:hoc geſtū fuit prīo pūico bello paſſus ē cladē Mācino ſimilē & cū deditus eēt nec recept⁹ ab hoſtibus poſt capitis ſuppliciū unco tractus ad gemonias ſcalas.⁋Libertate: Dedēdo eū hoſtibus.⁋Spiritū:ī carcere mori cogēdo.⁋Gemoniaꝝ ſcalaꝝ:locus ē ꝑceps ad quē ꝑ ſcalas deſcēdebat̃.ſed q leſiſſet maieſtatē unco trahebat̃ ad eas ſcalas:dictæ ſunt āt gemoniæ ſcalæ:a gemōio quodā auctore. de his ſcalis Sueto.ī morte Tiberii.ubi dixit adeo lætatū fuiſſe populū eius morte ꝙ multi uncū gemonias cadaueri minarent̃:uel certe ut alii dn̄t:duobus modis ſumebat̃ ſuppliciū de nocētibus.aut.n.ad palū nudis corꝑibus alligati uirgis ad mortē uſq; cædebant̃:plerūq; ſecuri feriebāt̃ aut ad ſcalas gemōias unco trahebāt̃. hoc ē in ꝓprio gutturi unco ꝓducebant̃ ī harenā:ubi poſtea pēdentiū crura frangebant̃.& poſtmodū ſubiecto igni ardebant̃:ꝙ gēus ſupplicii tetigit Iuue.q ſtātes ardēt & fixo gutture fumāt.⁋Læſa maie.Nō ſatis inqt uiſum ē ſenatui.M.Claudiū uno tm̄ afficere ſupplicio q̄uis ſemel tm̄ Po.R.maieſtatē leſiſſet:nā uariis modis de eo ſūptū ē ſuppliciū.⁋Læſa.pp fœd⁹ turpiter ictū cū hoſtib⁹.⁋Factū ei⁹ re.Quia irritū fœdus eē iuſſit.& pacē nō ꝓbauit.⁋Libertatē.Quia uinctū ad hoſtes remiſit.⁋Corpus ignominiæ:qa in carcere cōſumptus ē.

OLI. Gemōiæ ſcalæ quæ

CN.autem Cornelius:Hic cū ieptiſſimus eſſet & flagitioſam duxiſſet adoleſcentiā:ſenatus eū in ꝓuinciam quæ ſibi forte obtigerat ire prohibuit ꝙ tātæ miniſtrationi minime uideret̃ idoneus:quippe q nullam unquā de ſe uirtutis ſpecimen edidiſſet ſed turpiter ſemper uixiſſet:& ꝓpterea quaſi repetūdarum damnatus eſt:de hoc diximus in capitulo de his qui a patribus degenerarūt.⁋Tantummodo.ſ.ferme damnatus:eſt enim greca conſtructio cum non adminiſtrationem prouinciæ ſuſcepiſſet. OLI.

NE in Cn.Vetieno.De italico bello ſæpius dictū eſt quod cum ſociis latini nominis geſtum eſt.C.ergo Vetienus ne cogeretur ad hanc militiam proficiſci:ſiniſtra manus pollicem:ne arma ſuſtinere poſſet abſcidit quod ubi ſenatus reſciuit illum perpetuis uinculis damnauit:& eius bona publicauit. OLI.

OLI. Dele/ ctus aſpior — ID factū:Curius cui Dētato cognomē erat:cū delectū hēret aduerſus Pyrrhū: quē in Italia e Sicilia re/ uerſum iteꝝ uicit & Italia pepulit:eius q citatus nō reſpōderat bōa ſubaſtauit.nā Pyrrhus ut ſæpe dixi mus a tarētinis accitus aduerſus Romāos:cū poſt aliquot clades ultro citroq; datas & acceptas fuiſſet inuitatus a ſiculis ad regnū ſiciliæ ꝙ cū petebať a carthaginēſibus cū exercitu traiecit in ſiciliā ſpe po/ tiundæ ꝓuinciæ ſed cū res aliter ceſſiſſet q̄ ille ſperauerat rediit in Italiā:tūc cōſul erat hic Marcus curius dētatus: q coactus ſubitū hēre delectū & cū citati iunioris noia dare recuſarēt ſorte educēdos oēs eē duxit:q̄re cū poliā tri/ bū i urnā cōiecıſſet adoleſcēs hic de quo loqť prius eductus & citatus cū tacuiſſet eius bona ut dixius haſtæ ſubiecit & ipm pariter adole/ ſcētē cū bōis oībus uēdidit:dicēs nō opus eſſe reip.tali ciue q ſuis magiſtratibus parere recu ſet.¶ Omnibus tribubus.Quæ.xxxv.fuerant de tribu polia dixius ſupra lib.ii.M.Curius:is dētati cognomē habuit.¶ Poliæ.nomē trib9.

OLI. AEque tenax.Domici9 ſiciliæ p̄tor erat & edictū fecerat ne qs telū ge/ reret:qa ꝓuincia illa frequētia la/ tronū uexareť forte accidit ut pa/ ſtor imenſæ magnitudinis aprū occiderit & illū ipatori deferēdū curauerit:quo uiſo p̄tor Mun9 exitia/ le — Domicius paſtorē ad ſe iuſſit acciri:cognitoq; aprū uenabulo fuiſſe interfectū: paſtorē cruci iuſſit affigi:q̄re ſuū nō ſeruaſſet edictū.¶ Hoc aliqs.i.aliqs diffiniret ſeueritatē eē ei9 q ſequiť ueꝝ:aliqs uero ſeuiciā.& id eſt ꝙ dixit finem. ¶ Hoc aliqs:Factū inqt domicii ita poſitū iter ſeueritatē atq; ſæuiciā ut in utrāq; partē trahi poſſit:nā ſi hoc pſona priuata feciſſet ſæuitia exiſtimāda foret.Sed qa rō publicæ maieſta/ tis Romanæ & imperii non patiť eū in puniē do uideri nimis aſperum ſeueritas eſt appellā/ da.¶ Vtroq;:in utrāq; partem.¶ Segniorem: Tardiorem.¶ Egit ſe:ſcilicet ſeueritas.

OLI. HOratius poſt.Tullius Hoſtilius cū .C.Cælio Albanoꝝ rege bellū geſ/ ſit in cuius mortui locum Mecius Suffecius ſubſtitutus ē dictator.cū igiť duce Cælio acies utrinq; conſtitiſſent in/ ſtructæ placuit ut utriq; diligerēť tergemini fratres:quoꝝ unus pars uiciſſet: eius altera al Hora/ tii ter/ genini parri/ cidiū — teri pareret:quo facto Hora.Ro.cæſis duob9 frībus ſuis curiatios ipſe oēs iterfecit:cū rediſ/ ſet ouans trigemina ſpolia præ ſe gerēs.ſoror uirgo q̄ deſponſata uni ex curiatiis fuerat illi obuiā ad portā capenā fuit:cognitoq; ſup hu/ meros fratris paludamēto ſpōſi qđ ipa fecerat crines ſoluit & flebiliter noie ſponſum mor/ tuū appellat:mouet feroci iuueni aīum cōplo ratio ſororis in uictoria ſua tātoq; gaudio pu/ blico:ſtricto itaq; gladio ſimul uerbis icrepās trāſfigit puellā:abi hīc cū imaturo amore iqt ad ſponſum tuū.oblita fratrū mortuoꝝ uiuiq; oblita p̄riæ ſic eat quicūq; Romanū lugebit hoſtē hic deide lege perduellionis dānatus eſt:erat āt lex horrēdi carminis duūuiri perduellionē iudicent.ſi a duūuiris prouocarit ꝓ/ uocatione certato:ſi uincēt caput ob nubito infœlici arbori teſte ſuſpendito:uerberato uel intra pomeriū uel ex/ tra pomeriū hac lege dānatus:cū ad populū ꝓuocaſſet de ꝓuocatiōe certatū ē.moti hoīes in eo iudicio maxime p̄re Horatio ꝓclamante ſe filiā iure cæſam iudicare:ni ita eēt patrio iure in filiū animaduerſuꝝ fuiſſe orabat: de/ inde ne ſe quē pauloante cū ægregia ſtirpe cōſpexiſſent orbū liberis facerēt:additis deide iuuenis laudibus uicto/ riaq; parta abſolutus ē magis admiratiōe uirtutis q̄ iure cāæ:ſed ut cædes māifeſta aliquo piaculo lueret iperatū p̄ri ut filiū expiaret publica pecunia is qbuſdā piacularibus ſacrificiis factis q̄ deide gēti Horatiæ tradita ſunt trāſ/ miſſo peruiā tigillo capite adoperto uelut ſub iugū miſit iuuenē.id hodie publicæ quoq; ſemp refectū manet ſo/ roriū tigillū uocāt.¶ Cōditiōe pugnæ.Quāuis tres tantummodo uiciſſet:uicerat tamen omnes albanos: ſancita inter ſe lege atq; conditione ut utra pars uiciſſet:altera illius pareret imperio.¶ Præpropero amori.Immaturo

in acie noluerat:turpiter in cathenis conſumeret.

De.M.Curio conſule.

ID factū imitatus.M.Curius coſ. cū delectū ſubito educere coactus eēt:& iuniorū nemo reſpōdiſſet.cōiectis in ſortē oībus tribubus poliæ q ꝓxima exierat primū nomē urna extractū ci tari iuſſit:neq; eo reſpōdēte bona adoleſcētis haſtæ ſu biecit.Q uod ut illi nunciatū eſt ad cōſulum tribunal cucurrit:collegiumq; tribunorū appellauit. Tunc.M. Curius præfatus non opus eſſe eo ciue reipub.qui pa/ rere neſciret:& bona eius & ipſum uendidit.

De.L.Domicio prætore.

AEque tenax ꝓpoſiti.L.Domicius.nā cū Si/ ciliā p̄tor regeret:& ad eū eximiæ magnitu/ dinis aper allatus eſſet:adduci ad ſe paſtorē cuius manu occiſus erat iuſſit. Interrogatumq; qua ui eā beſtiā confeciſſet:poſtq̄ comperit uſum uenabulo crucifixit:qa ipſe ad exturbāda latrocinia qbus ꝓuin/ cia uaſtabať ne qs telū haberet edixerat hoc aliquis in finem ſeueritatis & ſæuiciæ ponendū dixerit. diſputa tione.n. utroq; flecti poteſt.Cæterū ratio publici im/ perii prætorē nimis aſperū exiſtimari nō patiť. Sic ſe in uiris puniendis ſeueritas exercuit.ſed nec in fœmi/ nis quidem ſupplicio afficiendis ſegniorem ſe egit.

De Horatio erga ſororem.

HOratius poſt p̄liū triū curiatiū:cæteꝝ cōdi/ tiōe pugnæ oium albanoꝝ uictor cū ex illa clariſſima acie domū repetēs:ſororē ſuā uir ginē curiatii ſponſi mortē ꝓfuſius q̄ illa ætas debebat flētē uidiſſet gladio quo p̄riæ rē bene geſſerat iteremit paꝝ pudicas ratus lachrymas q̄ p̄propero amori da/ banť.Q uē hoc noie reū apud populū actū p̄r deſen/

& itēpeſtiuo:qa ſpōſa dūtaxat erat. ℣ Propēſior:ꝓcliuior:ſors igt ꝙ nimio pl⁹ ꝙ̄ æquū erat ī futuꝝ maritū iclinat eē uidebať qppe ꝙ occiſoꝝ fratꝝ oblita ſolū maritū lugeret:& fratrē accerrimū hoſtē uīdicē & patrē rigidū cōprobatorē illius cædis expta eſt. ℣ Vindicē.i.crudelē ultorē. ℣ Rigidū aſſē. Aſperū cōprobatorē ei⁹ cædis.

OLI. COnſimili ſeueritate:Liuius de bello macedonico ſcribit:quō hæc bacchanalia hoc eſt ſacrificia Bacchi in urbē romanā ſerpſerint:erāt aūt eiuſmodi:mulieres uiris ꝑmixtæ noctu ꝑ urbē uagabanť furentes & ſtupra multa cōmittentes & pp hoc nōnullæ maritos ueneno necabāt:ut liberius & ea ſacra facerēt & libidini ſuæ ſatiſfacerēt: cōſpiraſſe ſupra ſeptem milia uiroꝝ fœminarūq́ꝫ dicebanť ſenatus ergo tātam rei deformitatē atq́ꝫ ꝑiculū exhorrēs decreuit eaꝝ inqſitionem fieri ꝙ turpiter his ſacris īterfuiſſent:ex quo multæ punite ſunt & ciuitatis opprobriū emēdatū ē. ℣ Intra domos:Priuatim matronæ ſunt ī ſuis ædibus punitæ:nam mulieres dānatæ & cognatis aut in quoꝝ manu eēnt traditæ ſunt ut ipſi in priuato aīaduerterēt in eas:ſi nemo erat idoneus ſupplicii exactor in publico aīaduertebatur. ℣ Lateq́ꝫ patens:Per totam ciuitatem.

Bacchanalia Romæ coherci/ta

dit. Ita paulo ꝓpenſior aius puellæ ad memoriā futuri uiri fratrem ferocem uindicem & uindictæ tam rigidum aſſenſorem patrem habuit.

De Spurio Poſthumo Albio &.Q.Martio Philippo.

COnſimili ſeueritate ſenat⁹ poſtea uſus. Spu. Poſthumio Albino:&.Q.Martio Philippo cōſulibus mādauit:ut de his quæ ſacris bacchanaliū iceſtu uſæ fuerant inqreret;a qbus cū multæ eēnt dānatæ in oēs cognatas itra domos aīaduerterūt. Latæq́ꝫ patēs obprobrii deformitas ſeueritate ſupplicii emendata eſt:quia quātum ruboris ciuitati noſtræ mulieres turpiter ſe gerendo incuſſerant tātum laudis grauiter punitæ attulerunt.

De Propinquis publicæ & Liciniæ fœminaꝝ.

PVblicia autē quæ Poſthumiū Albinū cōſulē itē Lycinia ꝙ claudiū Aſellū uiros ſuos ueneno necauerāt ꝓpinquoꝝ decreto ſtrāgulatæ ſunt:nō.n.putauerūt ſeueriſſimi uiri in tā euidēti ſcelere lōgū publicæ qſtiōis tꝑs expectādū. Itaq́ꝫ quaꝝ inocentiū defenſores fuiſſent:ſontiū maturi uindices extiterūt:magno ſcelere hoꝝ ſeueritas ad exigendā uindictam cōcitata eſt.

De Egnatio Metello.

EGnatii aūt Metelli lōge miori de cauſa ꝙ uxorem:ꝙ uinū bibiſſet: fuſte ꝑcuſſam iteremit. Idq́ꝫ factū nō tantū accuſatore:ſed ēt rep̄hēſore caruit:uno quoq́ꝫ exiſtimāte optimo illā exēplo uiolatæ ſobrietatis pœnas ꝑpendiſſe:& ſane qcūq́ꝫ fœmia uini uſum īmoderate appetit:& uirtutib⁹ oībus ianuā claudit & delictis aperit.

De Sulpitio Gallo.

HOrridū quoq́ꝫ Sulpitii Galli maritalē ſupplicīu: nā uxorē dimiſit qđ eā capite apto foris uerſatā cognouerat: abſciſſa ſnīa: ſed tū aliq rōne munita: lex.n.iqt tibi meos tātū ꝑfiniuit oculos qb⁹ & formā tuā approbes:& placeř deſideres;his decoris iſtrumenta cōpara:his eſto ſpecioſa: horū te certiori crede;noticiæ ulterior tui cōſpectus ſupuacua irritatiōe acerſitus ī ſuſpitiōe & crimīæ hæreat neceſſe ē.

De.Q.Antiſtio uetere.

NEc aliter ſenſit.Q.Antiſtius uetus repudiādo uxorem ꝙ illā ī publico cū qdā libertina uulgari ſecreto loquētē uiderat;nā (ut ita di/

OLI. PVblicia:Oſtēdit nōnullas fuiſſe ꝑditæ luxuriæ fœminas ꝙ uiros ſuos ueneno necarunt;ut liberius ea ſacra ꝓ ſua libidine celebrarēt: de qbus a ꝓpiquis ſumptū eſt ſupplicium:q noluerunt de illis illum ſpectare iudicium īdignum exiſtimantes in tā euidēti ſcelere publicā qſtionem deſiderari:qre in dēnatas ſuis māib⁹ ſtrāgularunt:iuſta ꝑfecto aīaduerſio. ℣ Euidenti: Manifeſto ſcelere. ℣ Publice qſtionis.i. inqſitionis forenſis. ℣ Maturi iudi. Celeres & feſtini.

OLI. Egnatius Metellus. EGnatii aūt. A. Gelli. de noctib⁹ atticis dicit nō mīus punitas fuiſſe mulieres a iudicibus ꝙ uino uſæ eſſent quā ſi adulteriū cōmiſiſſent: unde ſupius in cap. de inſtitutis. Valerius dixit olim romanis fœminis uſu uini fuit ignotus nō eſt igiť accuſatus nedū dānatus Metellus ꝙ uxorē iuſte necauerat qđ eā uinū bibiſſe dep̄hēderat. ℣ Ianuā claudit: Nā ubi nimio uino mēs hoīs opp̄ſſa fuerit nihil altū neq́ꝫ magnificū ſuſpicere pōt:uinū igiť īmoderate ſūptū ad uicia ꝑcipitem hoīem trahit: retrahitq́ꝫ a uirtutibus.

OLI. Sulpitii Galli ſeueritas ī uxorē. HOrridū:Rigida nimis & aſpera Sulpitii galli ſeueritas ī examinādā uxoris pudicitia fuit ꝙ nullā aliā ob cauſam uxorē uelut īpudicā ꝛ̄pudiauit ꝙ̄ ꝙ detecto capite ꝓceſſiſſet ī publicū qſi aliis placitura nō ſibi cū ſolis uiri oculis debeat approbari. ℣ Abſciſſa ſnīa:græcæ dixit. ἀποτομος λαγοια. ſeuera ſnīa uel breuis & cōciſa. ℣ Lex.n.inqt:Verba qbus maritus uti poterat ad uxorē. ℣ Meos tibi ꝑfinit oculos:Lex igt fœderis nr̄i te tantū mihi ſpectādā ꝑbet formāq́ꝫ probandam. ℣ His oculis:Meis ulterior ꝙ̄ uir concedat.

OLI. NEc aliter:Nihilo remiſſioris ſæueritatis minoriſq́ꝫ iudicii fuiſſe uidetur. Qu. Antiſtius qui diuortiū dixit uxori eāq́ꝫ dimiſit ꝙ cū īpudica libertīa clā fuiſſet locuta;argumētū ide ſumens nō hōeſtæ pudicitiæ eā eſſe ꝙ cū īpudica cōmertiū haberet:maluit ergo iniuriam cauere quam punire. ℣ Vulgari: Quæ corpus ſuū

uulgauerat. At ita dicā: ſic.n. dicere ſolemus cū aliqd īproprie dicit̄. Nutrimētis: quæ ſunt mala colloq̄a. Citeriorē: ante delictū q̄ re anteq̄ peccaret puniuit: neq̄.n. timebant cōmiſiſſe culpam: ſed cōmittendi inire rationem.

OLI. IVngēdus eſt his. P. Sēpro. nō alterius ſniæ fuit. P. Sēpro. ſophus q leuiſſimæ culpæ gr̄a repudiauit uxorem qa ſe ignaro ludoꝝ ſpectaculis īterfuiſſet. Nota ignominia: & macula. Nihil aliud. ſ. crís. Dū ſic. ſ. ſeueritate puniendi. Cæteꝝ & ſi romanæ: Quāuis inqt ciuitas romana adeo exēplis abundet: ut totū terraꝝ orbem īplere poſſit: nō tamen faſtidire debemus externa ſubiungere.

OLI. Antiſti⁹ uetus uxorē dimiſit. LAcedæmōii libros: Si primū externæ ſæueritatis exēplū ē lacedæmonioꝝ q Archilochi poetæ libros: ut Vale. refert eiecerūt q̄ in his ſcriptis obſcænitas & turpitudo q̄dā rerū uerborūq̄ eēt. Plu. uero dixit nō ſolū libros: ſed ipm quoque eiectū fuiſſe eadē hora q̄ primū acceperūt eū poetice ſcripſiſſe melius eſſe amittere arma q̄ mori: ſic.n. ait Aſpida q̄ circūperiit mihi callipon alto in luco ſaion poſſidet ille meā: At caruiſſe armis q̄ mortē occūbere p̄ſtat: Aſpide ꝑ capta mox melior dabit̄. Et cū lacedæmones bellicoſi eēnt īdignati ſunt q̄ ea ſcripſiſſet q̄ cōtra rei militaris dignitatem eē uidebant̄ eū cū libris ſuis ciuitate eiecerunt. Ea. ſ. Lectione. Aut ſummo ꝓximū: hoc dicit pp Homerū quē oīum maximū fuiſſe cōſtat: hūc uero ſecūdum. Domū īuiſam: Nā ſicut apud Hora. Legimus in poetria ſcripſit in lycambē ſocerum ſuū iambico carmīe quo tñ ualuit ut eū ad laqueū cōpulerit unde ait Archilochū ꝓprio rabies armauit iambo. Ouidi. in ībidē poſt modo ſi perges ī te mihi liber iambus. Tincta lycābeo ſanguine tela dabit. Domū. ſ. lycābis q filiā Archilocho deſpōderat: at eam paulopoſt denegatā alteri dederat q̄ iniuria laceſſitus archilochus iambyco carmine ſic luſit ī eum ut præ dolore uitam laqueo finire coegerit.

THE. Plutarchus ī laconicis Apophthegmatibus .i. dicteriis auctor ē: Archilochū a ſparta ſtatī pulſum quō lacedæmōii reſciſſent eū ceciniſſe Statius eſſe arma amittere q̄ in acie occūbere. Archilochi carmē ē hoc Ασπίδι μεν σαίων τισ αγαλλεται ην παρ θαμνω εντοσ αμωμητον καλλιπον ουκ εθελων ασπισ εκειvη ερρετω εξαυθισ κτησομαι ου κακιω. Parrhaſius ea latīe fecit ita. Quippe aliquis ſaium clypei nunc orbe ſupbit. Quē liqui nolens in medio fruticū. Atqui is iam ualeat clypeus: nā ꝓtinus alter Amiſſo nobis part⁹ erit melior: operæpciū fuerit expendere q̄ Philelphus hunc in Plutarcho locum conuerterit: infeliciter.

cam) īcunabulis & nutrimentis culpæ: nō ipſa cōmotus culpa certiorē delicto ꝓbuit ultionē: ut potius caueret iniuriam quam uindicaret.

De. P. Sempronio Sopho.

IVngēdus his eſt. P. Sēpronius Sophus q cōiugē r̄pudii nota affecit: nihil aliud q̄ ſe ignorāte ludos auſam ſpectare: ergo dū ſic oli fœminis occurrit̄ mens eaꝝ a delictis aberat. Cæteꝝ & ſi romanæ ſæueritatis exēplis totus orbis terraꝝ inſtrui pōt: tamen externa ſūmatim cognoſcer̄ faſtidio nō ſit.

Externa de Archilocho Poeta.

LAcedæmonii libros Archilochi æ ciuitate ſua exportari iuſſerūt: qđ eoꝝ paꝝ uerecundā ac pudicā lectionē arbitrabant̄: noluerūt.n. ea liberoꝝ ſuoꝝ aīos imbui: ne plus morib⁹ noceret quā īgeniis ꝓdeſſet. Itaq̄ maximū poetā: aut certe ſummo ꝓximū: qa domū ſibi inuiſam obſcœnis maledictis lacerauerat carminum exilio mulctarunt.

De Athenienſibus.

ATheniēſes aūt Timagorā īter officiū ſalutatiōis Dariū regē more gētis illius adulatū capitali ſupplicio affecerūt. Vnius ciuis humilibus blanditiis totius urbis ſuæ decus perſicæ dominationi ſummiſſum grauiter ferentes.

De Gambyſe Rege.

IAm Cambyſes inuſitatæ ſeueritatis qui mali cuiuſdā iudicis ex corpe pellē detractā ſellæ intendit ī ea q̄ filium eius iudicatuꝝ cōſidere

OLI. AThenienſes aūt Timagorā: legatū miſerāt ad Dariū perſaꝝ regē hic cū ad regis cōſpectū ueniſſet more illius gentis regem adorauit q̄ ubi ſenſerunt atheniēſes illū capitali pœna dānarunt q̄ illā adulādi humilitatē cōtra īperii ſui maieſtatē fuiſſe exiſtimarent. Inter officium ſalutationis: dum ſalutandi officio fungit̄. Humilibus: qa humiliter ſe ꝓſtrauerat. Adulatum: adulor ut uult Priſcianus tam cum accuſatiuo q̄ cum datiuo cōſtruit̄: ut adulor te & tibi: hic cum accuſatiuo poſitum.

OLI. IAm Cābyſes (Hoc exēplū Hero. Tradit unus ex magis: ſic.n. apud pſas iudices appellant̄: nos aūt ſapiētes dicimus) iudiciū tulerat iniuſtum: qđ ubi rex cognouit illi pellē diripi & in ſella extendi: ubi cæteri iudices ſederent & in eius exemplo diſceret recte iudicare: uoluitq̄ filium ſtatim ī pr̄is locum ſuſtinui: ut primus ipſe tam horridi iudicii ſedem occuparet: hic Cambyſes cypri: pſaꝝ regis filius cū patri ſuc ceſſiſſet in regnum: ut Iuſtinus tradit. Impio pr̄is ægyptū adiecit offenſuſq̄ ſupſtitionibus ægyptioꝝ apis cæterorūq̄ deoꝝ tēpla dirui iuſſit: ad Hāmonis quoq̄ nobiliſſimū tēplum exercitum miſit: q tēpeſtatibus & harenarū mollibus oppreſſis interiit: mergidem deinde fratrem quē p ſomnum uiderat regnatuꝝ occidi iuſſit & ſacrilegio parricidium adiunxit quaꝝ reꝝ paulopoſt pœnas & ipſe dedit: nam gladio quo apim uulnerauerat ſua ſponte uaginato fœmore ictus interiit: nō mirum igit̄ ſi ſæuitia potiuſq̄ ſeueritate uſus fuerit in hoīem cum in deos quoq̄ crudeliſſimus fuerit de hoc Cambyſe & Lucanus mētionem facit libro decio. Veſanus ī ortus cābyſes lōgi

ꝑopulos ꝓuenit ad æui defectuſq; epulis & paſtus cæde ſuoꝝ ignoto te nile redit. ¶ Cæteꝝ & rex: q̃a reges oīa ſi/bi licere putãt. ¶ Barbarus atroci: Nam barbaroꝝ natura ĩmanis eſt ergo ſibi ignoſcẽdũ: romanis aũt minime. OLI.

MAgnã & bonã laudis: Hæc eadẽ exẽpla memoriæ mandanda q̃ cũ grauitate aut dicta aut facta ſunt: ex q̃bus utilitatis plurimũ legẽtibus: auctoribus uero nõ minus laudis & gloriæ futuꝝ ſit. ¶ Claris uiris: q̃a ut græci dĩt ſermo q ex ore ꝓficiſcit ei9: de quo magna ẽ opinio: & ei9 de quo nulla eſt opinio: & ſi idẽ ſit nõ tñ idẽ ualet q̃a pluris extiat ſmo clari uiri ore ꝓueniẽs q̃ ex ignobilis ergo recte dixit in claris uiris. ¶ Aeternis: nũq̃ de futuris. ¶ Ex abun. co.

iuſſit. Cæteꝝ & rex barbarus atroci ac noua pœna iu/dicis: ne q̃s poſtea corrũpi iudex poſſet ꝓuidit.

De grauiter dictis & factis. Cap. IIII.

MAgnam & bonam laudis partem ĩ claris uiris etiam illa uendicãt: quæ aut ab his grauiter dicta aut facta pertinax memoria uiribus æternis cõphẽdit quorum ex abundanti copia nec parca nimis nec rurſus auida manu quo magis deſiderio ſatiſſaciat q̃ ſacietati abundet hauriamus.

De Manlio Torquato.

CIuitate noſtra cannẽſi clade ꝑcuſſa cum ad/modum tenui filo ſuſpenſa reipu. ſalus ex ſo cioꝝ fidẽ pẽderet: ut eorũ animi ad ĩperium romanũ tuendum cõſtãtiores eſſent maiori parti ſena tus principẽs latinorum in ordinem ſuum ſublegi pla cebat. Anius autem campanus etiam conſulem alterũ capuæ creari debere aſſeuerabat ſic cõtuſus & æger ro mani imperii ſpiritus erat: tũc Manlius Torquatus fi/lius eius qui latinos apud Veſuuium ĩclyta pugna fu/derat: q̃ poterat clara uoce denunciauit: ſi quis ſociorũ inter patres. C. Sententiam dicere auſus eſſet: cõtinuo ſe eum interempturum: hæ unius minæ & romano/rum languentibus animis calorem priſtinum reddide runt & italiam ad ius ciuitatis nobiſcum exequẽdum conſurgere paſſæ non ſunt: namq; ut patris armis: ita uerbis filii fracta ceſſit.

De Manlio.

PAr illius quoq; Manlii grauitas cui cum con ſulatus oĩum conſenſu deferreť: eũq; ſub ex/cuſatione aduerſæ ualitudinis oculoꝝ recuſa ret: inſtãtibus cũctis alium inq̃t q̃rites quærite ad quẽ hunc honorem transferatis: nam ſi me gerere eum coe geritis nec ego mores ueſtros ferre nec uos meum ĩpe/rium perpeti poteritis: ſi priuati tam ponderoſa uox: q̃ graues faſces conſulis extitiſſent.

Quia finis rõ ẽ: multa. n. multoꝝ grauiter di/cta factaq; narrari poſſent ſed ea tãtum refera/mus q̃ lectoris deſideriũ expleãt: nõ aũt ſacie/tatis faſtidiũ afferãt. Omnis. n. copia faſtidiũ: inopia deſiderium ingenerare ſolet. OLI.

CIuitate nr̃a: Nota eſt hiſto. cũ Han/nibal ſæpe romãos exercitus fudiſ ſet in Italia & in primis. P. Scipionẽ deĩde ad lacũ ticiniũ ſiue Traſime/nũ. T. Flamineũ: poſtremo ĩ apulia apud cãnas Terentiũ: Varronẽ: Paulũ æmi. q̃ clades oĩum grauiſſima ſic uires romanas cõcuſſerat debi/litauerat: ut a nõnullis ꝓpe de repu. deſpatum fuerat: eo igiť tp̃e tã difficili tãq; calamitoſo cũ ſocioꝝ aĩ eẽnt q̃cũq; rõne in fide & officio reti nẽdi: ĩ q̃bus reip. ſalus poſita eẽ uidereť cẽſebat pars maior ſenatus latinoꝝ pricipes in ordinẽ ſenatoriũ deligi: atq; alteꝝ ex cãpanis cõſulem creari: tũ Mãli9 torq̃. hoc q̃ſi ĩdignũ & q̃ſi igno minioſum tãto ĩperio fore exiſtimãs q; metu territi alienos uellẽt ſenatoria dignitate donať magna uoce minatus ẽ: ſe illũ ex ſociis eẽ ĩterfe ctuꝝ q̃cũq; prius ĩter pr̃es ſnĩam dicere auſus eẽt q̃ uoce dignitatẽ ſenatus ꝓpe labentẽ reſti/tuit: & pr̃es a ſua ſnĩa reuocauit. Liui. ſe tamẽ ĩ q̃buſdã annalibus ĩueniſſe dicit a cãpanis cũ iã defectiõis cõſilium iniiſſet romã fuiſſe miſſos legatos poſtulãtes: ut alter cõſul cãpanus fieret ſi rem romanã adiurari uelint ĩdignatiõe orta ſubmoueri a curia iuſſos eẽ miſſumq; lictorẽ q ex urbe educeret eos atq; eo die manere ex/tra fines romanos iuberet: q̃a nimis cõpar lati/noꝝ quõdã poſtulatiõi erat. ¶ Filius eius: No/ta eſt hiſtoria apud Liui. li. ix. Quo pacto Man lius & Decius bello latio quod apud Veſuuiũ geſtum eſt: conſules erant: ubi decius ſe ꝓ reip. ſalute uouit & latinorum exercitus fuit ad in/ternectionem prope cæſus: uix enim pars q̃r/ta ſuperfuit. ¶ Si quis ſocius: Sed amplius dicit Liuius: dicit enim ſiue romanus ſiue peregri/nus fuerit. ¶ Contuſus: colliſus. Veſuuiũ mõtẽ in campania. Pli. tamen de uiris illu. dicit Veſu uiũ fluuiũ eſſe. Stra. uero mõtẽ celeberrimũ & amœniſſimis habitatũ agris excepto cacumĩe. Hãni/bal q̃s clades roma/nis ĩtu lit

¶ Atqui uetuſta exemplaria illius opuſculi de uiris illuſtribus habent omnia Veſuuium ſed imperitia librariorum partim mutauit in Ve/ſerim fluuiũ partim in Veſuium fluuiũ. Sicut a Parrhaſio certiſſimis argumẽtis ẽ ĩdicatum. THE. Veſu/uius mons

PAr illius: Non minor uerboꝝ grauitas fuit eius pr̃is quã ad populũ uſus eſt quo tp̃e comitia cõſularia habebanť: cũ. n. tribus oẽs cõſulẽ illũ renũciarẽt: primo negauit ſe ob aduerſam ualitudinẽ ſuſceptunũ eſſe magiſtratum: deinde ubi ſenſit populũ in demandãdo ꝑtinacẽ eſſe plane dixit nec ſe illoꝝ mores nec illos imperia ſua ꝑpeſſuros eſſe: q uoce populũ de cõſtanti ſnĩa deiecit. ¶ Illius. ſ. Manlii torquati ar mis italiam uicit: nam pater armis: filius uerbis italiam ſupauit. ¶ Si priuati: Si priuatus inq̃t Manli. tam grauiter ad populum locutus eſt quid illum putamus conſulem fuiſſe facturum. OLI.

OLI. Scipio æmilianus cenſor NIhilo ſegnior: Hic fuit Scipio æmiliãus q cũ cẽſor creatus eẽt & illi collega Mumius datus eẽt uir mollis & effœminatus ꝓ cõciõe dixit ſe ꝓ reipu. dignitate oĩa fuiſſe geſtuꝝ ſi populus ei collegã uel dediſſet uel nõ dediſſet. Pli. de uir. illu. Scip. inqt cẽſor: Mumio collega ſegniore ſenatui ait utinã mihi collegam dediſſetis aut nõ dediſſetis. ⁊ In curia: Vbi ſnĩa dicebaṫ in cõciõe ad populũ. ⁊ Eneruis: Mollis & effœminatæ. ⁊ Dediſſent uel nõ: Nam ita dederunt ut nõ dediſſe uideanṫ: erat. n. hic effœminatus qui ſibi potius impedimento q̃ auxilio futurus eſſet. ⁊ Dediſſent: Idoneum. ⁊ Non dediſſent: Vt ſui iuris eſſet.

OLI. IDem cũ Seruius: Hic uiriat⁹: ut Liuius & Eutro. referũt de paſtore uenator: de uenatore latro: de latrone iuſti exercitus dux factus totã Luſitaniã q̃ magna hiſpaniæ pars ẽ occupauit. M. Vetiliũ ꝑtorem fuſo eius exercitu cœpit poſt quẽ. C. Plauti. ꝑtor nihilo fœlicius rem geſſit: tãtũq; terrorẽ his hoſtis ĩtulit: ut aduerſus eũ cõſulari opus eẽt exercitu miſſus eſt. Qu. Fab. max. ꝓcõſul: cæteꝝ de hoc uiriato plura dicemus Liui. ulti. ca. de ꝑfidia ubi agiṫ de ei⁹ morte erãt aũt eo tꝑe cõſules Galba & Aureli. quorũ alter auaritia: alter inopia laborabat: cũ igiṫ diſſiderẽt ĩter ſe de ꝓuincia hiſpania q̃ uterq; ſibi dari depoſcebat: res ĩ ſenatu relata eſt ubi cũ Scipio ſnĩam dicere iuſſus eẽt neutrũ cẽſuit eẽ mittendũ ꝙ alter nihil hẽret alteri nihil ſatis eẽ poſſet: duo dixit q̃ ſolẽt hoĩes ad maleficiũ breui cõpẽdio ĩpellere. ſ. inopiã & auaritiã. ⁊ Alter: Galba. ⁊ Alteri. Aurelio quem auarũ fuiſſe conſtat.

Galba Aurel. Coſſ.

OLI. CN. uero Põpilius Antioch⁹ bello ĩfeſtabat alexãdriã regis Ptolæmei regnũ q Po. Ro. tũc amiciſſimus erat Ptolem. q̃relas detulit ad ſenatũ de Antiocho rege ſenatus cẽſuit ad illũ mittẽdos eẽ legatos q iuberẽt eũ a bello deſiſtere qđ ni feciſſet ĩdictũ ſibi bellũ eẽ cognoſceret: miſſus ẽ igiṫ Cn. Popi. q cũ in regis cõſpectũ ueniſſet nõ prius illi dexterã porrigenti attingere uoluit q̃ illũ Po. Ro. amicũ eẽ cognouit cũ ẽt traditis ei publicis lr̃is expoſitaq; legatiõe ſe ſup his amicos ſuos cõſultuꝝ reſpõdiſſet: deide reſpõſuꝝ ille magnanimitate plen⁹ locũ illi circũſcripſit atq; ĩterdixit: ne prius inde diſcederet q̃ reſpõſum daret ſenatui populoq; referendũ ſi qs popiliũ loq̃ntem audiuiſſet nõ legatum ſed ipm ſenatũ exiſtimaſſet. Pli. xxxiiii. natu. hiſto. aliter ſentit: non Cn. Popi. ſed. C. Octauium legatum fuiſſe dicit: & ĩ ea legatiõe a rege occiſum. Non præteribo ĩquit. C. Octauium ob unum uerbũ quo regem Antiochum dilatuꝝ ſe reſponſum dicentem uirga quã tenebat forte circũſcripſit & priuſq̃ egrederetur circulo illo reſponſum dare coegit in qua legatione interfecto: ſenatus ſtatuam poni iuſſit q̃ oculatiſſimo loco in roſtris. ⁊ Ptolemæum: Alexandriæ & ægypti regem. ⁊ Amiciſſimo uultu: Vt beniuolentiam oſtenderet erga populum romanum. ⁊ Senatuſcõſutum: Quod erat eiuſmodi: Niſi abſtineret a bello contra Ptolemæum bellum a romanis ſibi indictum eſſe.

De Scipione Aemiliano.

NIhilo ſegnior Scipiõis æmiliani aut in curia aut in cõciõe grauitas q cũ hẽret cõſortẽ cenſuræ Mumiũ ut nobilẽ ita eneruis uitæ ꝓ roſtris dixit ſe ex maieſtate reipu. oĩa geſtuꝝ ſi ſibi ciues uel dediſſent collegam uel non dediſſent.

De eodem Scipione.

IDem cũ Seruius ſulpicius galba & Aurelius cõſules in ſenatu contenderent: uter aduerſus Viriatũ ĩ hiſpaniã mittereṫ ac magna ĩter. P. C. diſſenſio eſſet oĩbus quo nã eius ſnĩa ĩclinareṫ expectantibus neutrũ inqt mihi mitti placet: qa alter nihil habet: alteri nihil ſatis eſt æque malã licẽtis ĩperii magiſtram iudicãs inopiã: atq; auariciã quo dicto ut neuter in prouinciã mitteretur obtinuit.

De Popilio Legato.

CN. uero Popili⁹ a ſenatu legat⁹ ad Antiochũ miſſus ut bello ſe quo Ptolemæũ laceſſebat abſtineret: cũ ad eũ ueniſſet atq; his ꝓmpto aĩo & amiciſſimo uultu dexterã ei porrexiſſet ĩuicẽ illi ſuã porrigere noluit: ſed tabellas ſenatus cõſultũ continentes tradidit: quas ut legit Antiochus dixit ſe cũ amicis collocutuꝝ: ĩdignatus Põpilius qđ aliquã morã interpoſuiſſet: uirga ſolũ quo ĩſiſtebat denotauit: & pri⁹ inqt quã hoc circulo excedas da reſpõſum quod ſenatui referam: nõ legatũ loquutũ: ſed ipſam curiam ante oculos poſitã crederes: continuo. n. rex affirmauit fore ne amplius de ſe Ptolemæus quæreret: ac tum demũ Pompilius manum eius tanq̃ ſocii apprehẽdit. Quã efficax eſt animi ſermoniſq; abſciſa grauitas: eodẽ momento Syriæ regnum terruit: ægypti texit.

De. P. Rutilio.

PVblii ãt Rutilii uerba prius an facta extimẽ neſcio: nã utriſq; æque admirabile ĩeſt robur. Cum amici cuiuſdã iniuſtæ rogationi reſiſteret: atq; is ꝑ ſummã ĩdignationẽ dixiſſet: qđ ergo inqt opus ẽ mihi amicitia tua: ſi quæ rogo nõ facis: reſpõ

OLI. Rutilii graue dictũ PVblii ãt Rutilii uerba: De hoc. P. Ruti. dictũ ẽ ĩ ca. de maieſtate & diceṫ ĩfra ca. ix. lib. vi. de mutatiõe fortũæ: uide Aſconiũ hic ĩquit ẽ. P. Ruti. q Qu. ex publicão dictus cõſul poſtea decẽ legatoꝝ ſnĩa dṙ leges ſiculis cõſcripſiſſe: hæc pediãus aſcõius q̃ſtor rutilius ruffus dãnatus ẽ ꝙ cũ ꝑtore cõſenſerat ſuo ne qđ agerẽt publicãi ĩ ꝓuincia ſua: quo cognito eq̃tes romãi: nã tũc ãte ſyllana tꝑa iudicabãt dãnarunt eũ: cũ

ergo poſt uictoriã ſyllæ aduerſus mariũ redir poſſet ĩ patriã:noluit neq̃d aduerſꝰ leges faceret:dubitat ergo Valerius ne ſcã an illius grauiter dicta cõmemoret cũ utraq; ſint cõmemoratiõe digniſſima.¶ Quid mi.tua ami.Ci. hæc lex ĩ amicitia ſanciat̃:ut neq; rogemus res turpes neq; rogati faciamus.¶ Ordinũ diſ.Quia de iudiciis ſenatorius & æq̃ſtris ordo iter ſe diſſidebãt.¶ Obſoletã: Squalidã & ĩmũdã mœroris ĩdicẽ.¶ Effecitq; ut picu.Nã ex dãnatiõe nihil a grauitate diſceſſit:ſed grauitatẽ multo magis cõprobauit.¶ Quapp fœlicitatis:Multo iuſtius ĩquit fœlix dici potuit & debuit: Rutilius ſummæ grauitatis & ĩnocẽtiæ:q̃ Sylla ĩpotentiſſimus homo.

dit:ĩmo q̃d mihi tua ſi pp te aliq̃d inhoneſte facturus ſum.Huic uoci conſentanea illa opa q̃d magis ordinũ diſſenſiõe q̃ ulla culpa ſua reus factus:nec obſoletã ueſtẽ ĩduit:nec inſignia ſenatoris depoſuit nec ſupplices ad genua iudicũ manus tetẽdit: nec dixit'q̃cq̃ ſplẽdorẽ pteritoꝶ annoꝶ humilius:effecitq; ut piculũ nõ ĩpedimentũ grauitatis eius eẽt:ſed expimẽtũ atq; ẽt cũ ei reditũ in patriã Syllana uictoria pſtaret ĩ exilio:ne quid aduerſus leges faceret mãſit quapp fœlicitatis cognomen iuſtius q̃s moribus grauiſſimi uiri:q̃ ĩpotentis armis aſſignauerit.Quod q̃dem Sylla rapuit Rutilius meruit.

De.M.Bruto.

MArcus Brutus ſuaꝶ prius uirtutũ q̃ priæ parentis parricida:uno.n.facto:& illas in pfundũ pcipitauit:& oẽm nois ſui memoriã inexpiabili deteſtatiõe pfudit:ultimũ pliũ initurus negãtibus q̃buſdã id cõmitti oportere:fidẽter ĩquit in aciem deſcẽdo:hodie.n.aut recte erit:aut nihil curabo pſũm pſerat uidelicet neq; uiuere ſe ſine uictoria neq; mori ſine ſecuritate poſſe.

De Populo Ciranenſi.

CVius mẽtio mihi ſubiicit q aduerſus.D.Brutũ in hiſpãia grauiter dictũ ẽ referre:nã cũ ei ſe tota pene luſitãnia dediſſet ac ſola gẽtis huius urbs cirania ptinaciter arma retineret:tẽtata redẽptione ppemodũ uno ore legatis Bruti reſpõdit:ferrũ ſibi a maioribus quo urbẽ tuerent̃:nõ auꝶ quo libertatẽ ab ĩperatore auaro emerẽt relictũ:melius ſine dubio iſtud nr̃i ſanguinis hoĩes dixiſſent:q̃ audiſſent:ſed illos natura in hæc grauitatis ueſtigia deduxit.

De Socrate philoſopho.Externa.

SOcrates aũt græcæ doctriæ clariſſimũ columen cũ athenis cãm diceret: defenſionẽq; ei Lyſias a ſe cõpoſitã:q̃ in iudicio uteret̃ recitaſſet:demiſſam & ſupplicẽ iminẽtiq; pcellæ accomodatã:aufer ĩquit q̃ſo iſtã:nam ego ſi adduci poſſem:ut ea in ultia ſcythiæ ſolitudĩe porarem:tũ me ipſe morte mulctãdũ cõcederem:ſpũm cõtempſit ne careret grauitate:maluitq; Socrates extingui:q̃ Lyſias ſupereſſe.

OLI. Bruti philippẽſis fiducia

MArcus Brutus:& illud bruti dictũ grauitate & fiducia plenũ fuit diſſuadẽtibus.n.ſuis multũ pliũ ſuſcipiendũ eẽ:aut ĩquit hodie recte erit aut nihil curabo:ac ſi diceret uel uincã uel moriar recte erit ſi uicero.¶ Nihil curabo:Si moriar.Cice.ad dolobellam de Bruto multa tradit maximeq; commendat in ea epiſtola & ſi contentus eram mi dolobella.

OLI.

CVius mentio:Nunc trãſit ad externa ita tamen ut proximum exemplum cum ſuperiori coniungat:dicit enim mentio.M.Bruti facit ut q aduerſus Decium Brutum in hiſpania grauiter dictum fuit huic exemplo ſubnectam:nã cum Decius brutus.M.Bruti patruelis reipu.partes defenderet aduerſus Antoniũ in Hiſpania pfectꝰ totã luſitaniã q̃ pars ẽ hiſpaniæ ſubegerat ſola reſtabat cinania urbs mũitiſſima quã cum obſideret legatos miſit qui de redẽptione tentarent ciuium aĩos q legatis ita grauiter reſponderunt accepiſſe a maioribus ſuis ferrũ quo ſe libertatẽq; defenderent non aurũ quo libertatem ab auariſſimo ĩperatore redimerent hoc dictũ barbaræ gẽtis melius romanæ uirtuti cõueniſſet æquiuſq; fuerat romãos ea uerba pferre q̃ a barbaris audire.¶ Subiicit: In mentem adducit: & notãda eſt conſtructio ſubiicit referre ſubiicit ut referã.¶ Tentata redẽptione:Nunquid ſe uellent auro redimere.¶ Melius ſine.Scilicet hoc dictum melius conueniſſet romanis hoĩbus & nõ ut ab aliis audirent:nam romanum eſt & dura & fortia pati.¶ Cinania:Ptolemæus ĩ luſitania reddit urbẽ lucinianam:locũq; in hiſpania cyneticum celebrat Herodotus de rebus herculis.x.Cinanã: uel ut alii codices habent ciranam:quod equidem ſciam:nemo.

THE.

OLI. Socrates uti lyſiæ noluit orõne

SOcrates quoq;:Socrates cũ accuſatus eſſet q alienos deos introduceret & pueroꝶ corruptor eẽt ut ulterius dicemus in.vii.de ſapienter dictis.Lyſias eius diſcipulus cõmiſeratiõe motus orationem p eo ſcripſit accomodatiſſimã ad excuſationem quã cũ ſocrati recitaſſet:continebat απολογιαν:ideſt excuſatiõem:bona inquit Socrates eſt oratio ſed nõ mihi conueniens:nã humilioribus uerbis ſcripta erat q̃ philoſopho cõueniat:tum illa ſi eſt ĩquit bona cur nõ ea uteris?tum Socrates nõne ueſtis põt eſſe pulchra & tamen nõ unicuiq; cõueniens? hãc hiſtoriam ita tradidit Diogenes q̃q̃ Valerius dicat illum aliter reſpondiſſe Quinti.lib.ii.& Socrates inq̃t ĩ honeſtam credidit orationem quam ei Lyſias reo compoſuerat.¶ Columen:Suſtentaculũ.¶ Imminenti procellæ:Inſtanti periculo.¶ In ultima ſcythiæ:Quæ eſt ĩ ſeptentrione ubi conſtat immanes & efferatas gentes eſſe.¶ Spiritum:ideſt uitã ſuã.¶ Maluitq; Socrates:ideſt maluit mori tanq̃ Socrates q̃ uiuere tanq̃ Lyſias.

OLI. QVantus hic: Tantū bello ualuit Alexāder q̃ pħia Socrates: nec ſapiētiæ ſocratis alexādri peritia ceſſit armoꝝ: cuius hoc graue dictū referſ a Vale. & cōfirmaſ a Qu. Curtio lib. iiii. cū Darius duob⁹ pliis ſuperatus: ut uidius ī ca. de cōſtātia: tertiū repararet exercitū: nā adeo uiris & æqs abūdat illa ꝓuincia: ut illi facile foret bellū renouare timēs eādē ſe belli fortunā habituꝝ: admirās pariter macedoniā uirtutem Alexādriqꝫ magnanimitatē: legatos mittit q̃ regni partē uſqꝫ ad mōtē taurū & nuptias filiæ cū decies cētenis milibus talentoꝝ alexādro pollicerenſ: ſi pacē fœduſqꝫ ſecū uellet inire: q̄s cōditiōes cū alexāder recuſaſſet: qppe qui aīo ſuo iā toti⁹ aſiæ īperiū occupauerat Parmeniō eius ꝑfect⁹ q apud eū gr̄a plurimū & auctoritate ualebat: ſi alexāder igr̄ eſſem cōditōes acciperē: tū alexāder acciperē: ꝓfecto ſi eēm Parmeniō: ſed q̄a ſum alexāder nō accipio: huı⁹ dicti auctor. Q. Cur. Iuſtius uero nullā ꝓrſus mētionē facit: ī geſtis alexādri tm̄ illud refert ꝙ uictus darius cū babyloniā ꝓfugiſſet p̲ epiſtolas alexādrū deꝑcaſ: ut redimēdaꝝ captiuaꝝ ſibi ptāté faciat: inqꝫ eā rē magnā pecuniā polliceſ: ſed alexāder ī ꝑciū captiuaꝝ regnū oē: nō pecuniā petit: īteriecto tp̄e aliæ epiſtolæ darii alexā. reddūſ qb⁹ filiæ mr̄imoniū & regni portio offerſ: ſed Alexan. ſua ſibi dari reſcripſit: iuſſitqꝫ ſupplicē uenir̄ & regni arbitria uictori p̱mittere. Itē paulo īferius ait dari⁹ ſe ratus uere uictū cū poſt ꝑlia & bn̄ficiis ab hoſte ſupareſ ſcribit tertias epiſto. & gr̄as agit ꝙ nihil ī ſuos hoſtile fecerit: offert deīde maiorē partē regni uſqꝫ ad flumē eufratē & alterā filiā uxorē ꝓ r̄liqs captiuis. xxx. mil. talē. ad hoc alexāder gr̄aꝝ actionē ab hoſte ſupuacaneā eē r̄ńdit: nec a q̄cq̄ factū ī hoſtis adulatiōe: nec ꝙ ī dubios belli exit⁹: aut in leges pacis lænocinia q̄reret: ſed aī magnitudie q̄ didicerit aduerſus uires hoſtiū nō aduerſus calamitates cōtēdeꝛ̄ polliceturqꝫ ſe ꝑſtatuꝝ ea dario: ſi ſecūd⁹ ſibi nō par hēri uoluerit: cæteꝝ neqꝫ mūdū poſſe duob⁹ ſolibus regi: neqꝫ orbē ſūma duo regna ſaluo ſtatu terraꝝ hēre ꝓinde aut deditionē eadē die aut ī poſterā aciē paret. ⁋ Altero ꝑ. Secūdo ꝑlio q̄a bis uictus fuerat. ⁋ Sicut euē. q̄a tertio uicit eū & regno ſpoliauit. ⁋ Hæc q̃: alexāder parmenoni reſpōdit.

Alexā. oblatas a Dario conditiones r̄ſpuit

De Alexandro Rege.

QVātus hic in ſapīa: tātus ī armis Alexāder illā uocē nobiliter edidit. Dario. n. uno iā & altero ꝑlio uirtutē eius exp̲to: atqꝫ iō partē regni: Tauro tenus mōte & filiā in mr̄imoniū cū decies cētū milib⁹ talētū pollicēte: cū Parmeniō dixiſſet ſe ſi Alexāder eēt uſuꝝ ea cōditōe: reſpōdit: & ego uterer ſi Parmenion eſſem: uocē duabus uictoriis reſpōdētem dignāqꝫ cui tertia ſicut euenit tribuereſ: atqꝫ hic quidem & animi magnifici & proſperi ſtatus.

De Lacedæmoniis.

ILla uero q̃ legati lacedæmōioꝝ apud patrem eius miſerā fortūæ ſuæ cōditionē teſtati ſunt: glorioſior q̃ optabilior. Intolerabilibus. n. oneribus ciuitatē eoꝝ īplicāti: ſiqd morte grauius īperare ꝑſeueraret mortem ſe prælaturos reſponderunt.

De quodam Spartano.

NEc paꝝ graue Spartani cuiuſdā dictū: ſiqdē nobilitate & ſanctitate ꝑſtās: & ī petitiōe magiſtratus uictus maxīe ſibi eē læticiæ ꝑdicauit: ꝙ aliquos pr̄ia ſua ſe meliores uiros haberet: quo ſermone repulſam honori adæquauit.

De Iuſticia. Cap. V.

TEmpus ē iuſticiæ quoqꝫ ſancta penetralia adire: ī qbus ſemp̲ æqui ac ꝓbi facti reſpectus religioſa cū obſeruatōe uerſaſ: & ubi ſtudiū uerecūdiæ cupiditas rōni cedit ni

OLI. ILla uero: Philipp⁹ pr̄ Alexādri græciā diu bello īuaſit: & eā tādē oppſſit: ſed cū deuictis atheniēſib⁹ bellū lacedæmōiis ītuliſſet: lacedæmōii ꝙ ſemp armis uictores extitiſſēt: aliiſqꝫ īparare cōſueuiſſent nō poterāt ſe ſubiicere philippo: & cū qdē dixiſſet multa mala & extréa ꝑpeſſuros: nihil mali neqꝫ extremi uitā aſpnātibus eē r̄ńderūt: cū rurſus grauia multa & īdigna philippus īperaret: nihil aliud reſcripſerūt niſi lacedæmones philippo ſalutē: nō. n. uolumus īperāti tibi parere: cū tamē grauius īſtaret durioraqꝫ illis īperaret: dixerūt ſe mortē ſubire patos ſi qd morte durius īperauerit. ⁋ Optabilior: Quia nemo optare debet: ut ad hāc cōditionē ueniat. ⁋ Oneribus: Nam tributarios faciebat & tantā pecuniā īperabat: q̄ta exolui nō poſſet: accuſati. n. fuerant ꝙ arcem thebanā: induciaꝝ tēpore occupaſſent. ⁋ Morte grauius: Scilicet ſeruitutem.

OLI. NEc paꝝ graue: Lacedæmon quidā uictus a cōpetitoribus gaudebat: hic ꝑdaretus fuit: qui cū in tricentoꝝ nūero nō eēt electus: qui honos in urbe ordīe ꝑſtabat: hilaris ſubridēſqꝫ abibat: reuocatus aūt ab ephoris & quid rideret īterrogatus: quoniā īquit urbi gratulor q̃ me tricētos meliores hēt ciues. ⁋ In petitiōe magiſtratus: Erat magiſtratus quidā qui ex tricētis uiris cōſtabat: ī quo quidem officio boni tantū eligebanſ. ⁋ Honori adæq̄uit: Quia nō minus ex hoc dicto gloriæ cōparauit. q̃ ſi mḡratū adeptus eſſet.

OLI. TEmpus eſt iuſticiæ. Trāſit ad capitulū de iuſticia: duplex āt ē iuſticia: generalis & ſpecialis. generalis ē q̄ uerſaſ in hoīum ſocietate tuēda: ſpecialis diuidiſ in cōmutatiuā & diſtributiuā: cōmutatiua cōſiſtit in emēdo: uēdēdo: locādo: cōducēdo: diſtributiua eſt q̃ cōi utilitate ſeruata ius ſuū unicuiqꝫ tribuit ex dignitate cuiuſqꝫ: de q̃ nūc dicit: nā in ea ꝓbitas æqtaſqꝫ uerſaſ. ⁋ Penetralia: loca in quibus res ſacræ ſeruanſ. ⁋ Aequi ac ꝓbi: æqui iuſti. ⁋ Probi: Boni nā iuſticia nihil eſt niſi bonū & æquū: & ſimul atqꝫ ab æquo & bono diſceſſerit deſinit eē iuſticia. ⁋ Vbi ſtudium uerecūdiæ: Quia non qđ uolumus ſequimur cum iuſticiam colimus: uerecundia enim obſtat: & hoc eſt proprium continentis qui abſtinet quidem a uoluptate: ſed cum diffi

cultate pp uerecundiã:tẽperans aũt abſtiet ſe ſine difficultate:qa iam uirtutis habitũ fecit.⁋ Cupiditas rõni: Hoc eſt tẽpati q ſine labore abſtiet:nã ſenſualitati rõ dominat.⁋ Nihilq; uti:Sic.n.philoſophi oẽs ſentiũt nihil utile qđ nõ honeſtũ.Cice.li.iii.offi.Peruertũt hoĩes fundamẽta nature cũ utilitatẽ ab honeſtate ſeiungunt.

Camillo cõſule:Liuius ab urbe cõ.li.v.Cũ obſiderent faliſci uidebat̃ æque diuturnus futurus labor:ac ueiis fuiſſet ni fortũa ĩpatori Ro.ſimul ac cognitæ rebus bellicis uirtutis ſpecimẽ maturã uictoriã dediſſet:mos erat faliſcis eodẽ mgr̃o liberoꝝ & comite uti ſimulq; plures pueri:qđ hodie quoq; ĩ græcia mãet unius curæ demãdabãt:prĩcipũ liberos ſicut fere fit q ſcĩa uidebat̃ pcellere erudiebat:is cũ ĩ pace ĩſtituiſſet pueros ãte urbẽ luſus exercẽdiq; cã ꝓcedere:nihil eo more p belli tp̃s ĩtermiſſo dũmodo breuiorib⁹ mõ lõgiorib⁹ ſpaciis trahẽdo eos a porta luſu:ſermonibuſq; uariatis lõgius ſolito:ubi res dedit ꝓgreſſus ĩter ſtatiões hoſtiũ caſtraq; ĩde romana eos ĩ p̃toriũ ad Camillũ pduxit:ibi ſceleſto facinori ſceleſtiorẽ ſermonẽ addidit: faliſcos ſe ĩ mãus tradidiſſe romanis:qđ eos pueros quoꝝ parẽtes capita ibi reꝝ ſint ĩ ptãtem dediderit:q ubi Camillus audiuit nõ ad ſimilẽ ingt tui:nec populũ nec ĩpatorẽ ſceleſtus ip̃e cũ ſceleſto munere ueniſti:nobis cũ faliſcis:q pacto ſit hũano ſocietas nõ ẽ:q̃ ĩgenerauit natura utriſq; ẽ eritq;: ſunt & belli ſicut & pacis iura:iuſteq; ea nõ minus q̃ fortiter didicimus gerere:arma hẽmus nõ aduerſus eã ætatẽ cui ẽt captis urbibus parcit̃:ſed aduerſus armatos & ip̃os q nec læſi nec laceſſiti a nobis caſtra romana ad ueios oppugnauerũt:eos tu q̃tũ in te fuit nouo ſcelere: uiciſti:ego romãis artibus uirtute:ope armis ſicut ueios uincã.Denudatũ deĩde eũ manibus poſt tergũ illigatis r̃ducẽdũ faliſcos pueris tradidit:uirgaſq; eis qbus pditorẽ agerẽt in urbẽ uerberãtes dedit:ad qđ ſpectaculũ cõcurſu populi prĩo facto:deĩde a mgr̃atu de re noua uocato ſenatu:tãta mutatio aĩs eſt iniecta: ut qui mõ efferati odio iraq; Veiẽtiũ exitũ pene q̃ capenatiũ pacẽ mallẽt:apud eos pacẽ uniuerſa ciuitas poſceret:fides romana iuſticia ĩpatoris ĩ foro & curia celebrant̃:cõſenſuq; oĩum legati ad Camillũ in caſtra:atq; inde pmiſſu camilli romam ad ſenatũ:q dederẽt faliſcos ꝓficiſcũt̃ qbus in ſenatũ ĩtroductis pax data: & exercitũ inde romã reductus ẽ:ſed Valeri⁹ diſſentit a Liuio:nã Liuius dicit Camillũ nõ cõſuluiſſe ſenatũ:ſed id ex ſnĩa ſua feciſſe nulla ĩteriecta mora: de hoc Frõtinus li.iiii.ca.v.Camillo ingt faliſcos obſidẽte ludi magiſter pueroꝝ faliſcoꝝ tãq ambulãdi cã extra murũ eductos tradidit dicẽs repetẽdis obſidibus neceſſario ciuitatẽ ĩperata facturã:Camillus nõ ſolũ ſpreuit pfidiã:ſed ẽt reſtrictis poſt terga manibus magiſtrũ uerberibus agẽdum ad parẽtes tradidit pueris:adeptus beneficiis uictoriã quã fraude nõ cõcupiuerat:nã faliſci ob hãc iuſticiã ſpõte ei ſe dediderũt.Plutar.in uita.M. Antonii duos cõmemorat pfidos pedagogos:alteꝝ theodoꝝ q Atyllum.M.Antonii filiũ poſt patris mortẽ cæſari necandum ꝓdidit:alteꝝ Rhodonẽ q cæſarionẽ prioris cæſaris filium cum magna ui auri & argẽti fugiẽtem p ĩſidias deduxit ad cæſarem Octauianũ.⁋ Cõſule liuius:Nõ cõſulẽ ad tribunum militũ cõſulari ptãte fuiſſe tradit:nã ſæpius mutata eſt illius ĩperii Ro.a regibus.n.ad cõſules:a cõſulibus ad decẽ uiros:a decẽ uiris ad tribunos militum conſulari ptãte:a tribunis rurſus ad cõſules poſtremo ad ĩpatores trãſlatum fuit ĩperium:hoc igit̃ tpe tribuni militum imperabant.⁋ Senatus cẽſuit:Et in hoc nõ ſentit cum Liuio Valerius:nã hæc oĩa ĩcõſulto ſenatu ſpõte ſua feciſſe Camillũ dicit ſicut ſupra uidimus.⁋ Ludi:qa ludo quodam docẽdi ſunt pueri nõ ſeueritate.⁋ Deambulandi:laxãdi animi gr̃a:⁋ Nãq; faliſci beneficio:qa nõ ſemp gladio:ſed ſæpe beneficio uincitur hoſtis.

OLI. Camilli iuſtícia ĩ faliſcos

...nihilq; utile qđ pꝝ hoẽſtũ uideri poſſit ducit̃:eius ãt p̃cipuũ & certiſſimũ iter oẽs gẽtes nr̃a ciuitas exẽplũ ẽ.

De.S.P.Q.R.

Camillo cõſule faliſcos circũſedente magiſter ludi plurios & nobiliſſimos ĩde pueros uelut ambulãdi gr̃a eductos ĩ caſtra romanoꝝ pduxit:qbus ĩterceptis nõ erat dubiũ qn Faliſci depoſita belli gerẽdi ptinacia:tradituri ſe nr̃o ĩpatori eſſent:ea re cognita ſenatus cẽſuit:ut pueri uinctũ magiſtrũ uirgis cædentes in patriã remitterent̃:qua iuſticia aĩ eoꝝ ſunt capti quoꝝ mœnia expugnari nõ poterãt:nãq; faliſci beneficio magis q̃ armis uicti portas romanis aperuerunt.

De eodem Senatu.

Eadẽ ciuitas aliquotiẽs rebellãdo:ſempq; aduerſis cõtuſa pliis:tãdẽ ſe.Q.Lutatio cõſuli dedere coacta eſt aduerſusq̃ ſæuire cupiens.Po.Ro.poſtq̃ a Papyrio cui⁹ manu iubẽte cõſule uerba deditiõis ſcripta erãt doctus ẽ faliſcos nõ ptãti:ſed fidei ſe romanoꝝ cõmiſiſſe oẽm irã placida mente depoſuit:pariterq; & uiribus odii nõ ſane facile uinci aſſuetis:& uictoriæ obſequio quæ prõptiſſime licẽtiam ſubminiſtrat ne iuſticiæ ſuæ deeſſet obſtitit.

Eadẽ ciuitas:Faliſci ſæpe a fide & officio in romãos defecerãt bellaq; renouauerãt:Lutatius igit̃ cõſul cũ eos tãdẽ rurſus romão ſubegiſſet ĩperio:ſæuire in illos miꝝ ĩmodũ cupiebat:ut meritas darent rebellionis pœnas:ſed ubi ſenatus ĩtellexit illos ſi fidei cõſulis cõmiſiſſe:pœnã eis remittẽdam eẽ cẽſuit:maluitq; iuſticiæ hẽre rõnem q̃ ſuæ obſeq iræ:adbreuiator Liuii:faliſci cũ rebellaſſent:ſexto die domiti ĩ deditionẽ uenerũt:Eutropius de faliſcis lib.ii.Qu.ingt luctatius & Aulus manilius cõſules creati ſunt:& bellũ faliſcis ĩtulere:q ciuitas Italiæ opulẽta eſt:qđ ambo cõſules ĩtra ſex dies q̃ uenerãt trãſegerunt:qndecim milibus hominũ occiſis:cæteris parte cõceſſa:agro tamẽ ex medietate ſublato.⁋ Papyrio:ſcriba cõſulis q iubente cõſule deditiõis formulã ſcripſerat romanis.⁋ Et uictoriæ.quæ facit hoĩes inſolentes:duo ſolent hoĩes a iuſticia reuocare: odium & uictoria:quæ nunc non reuocarunt populum Romanum.

OLI. Faliſci aliquoties rebellauerũt

OLI. IDem cũ.P.Claudius cõſul claudi⁹ camerios a ſe captos haſtæ ſubiecit: quos ſenatus redemit: ꝗa id paꝝ. ¶ Liꝗda fide ge. ab ĩpa.ui. Paꝝ liꝗda fide.i.nõ pura fide: nõ ſincera: ſiꝗdẽ illi ſe in fidẽ dederãt ĩpatoris ut arbitrio. ¶ Claudius: cõſul. ¶ Camerios: De camerio oppido piceno ꝓuinciæ adhærẽti. ¶ Auſpiciis: poteſtate ſub haſta publica tãq̃ mãcipia uẽdidiſſet. ¶ Fines agri: ꝗa ager ille uenit ĩ ꝑtãtẽ. P.R. ¶ Paꝝ liꝗde: paꝝ ſincera fide ꝗa cũ eos in fidẽ accepiſſet uẽdiderat. ¶ Sacraria: Vbi ſacra cõtinẽt. ¶ Sacrificia: ut emerent uictiã. ¶ Prõptiſſimo tenore: ꝗa una eadẽq; ſedulitate iuſticiæ fecerũt: ut ꝓdeſſet camerinis captos fuiſſe a Po.Ro. nam cum ſemel uenditi eſſent poſtea redẽpti a Po. Ro. uiſi ſunt renaſci.

De eodem. Po. Ro.

IDem cũ. P. Claudius camerios ductu atq; auſpiciis ſuis captos ſub haſta uendidiſſet: & ſi ærariũ pecunia: fines agris auctos aiaduertebat: tamẽ ꝙ paꝝ liꝗda fide id geſtũ ab ĩpatoꝛ uidebat: maxĩa cura cõꝗſitos redemit: hiſq; habitãdi gr̃a locũ ĩ auentino aſſignauit & ꝑdia reſtituit: pecuniã ẽt nõ ad curiã: ſed ad ſacraria ædificãda: ſacrificiaq; faciẽda tribuit: iuſticiæq; ꝓmptiſſimo tenore effecit ut exitio ſuo lætari poſſent: ꝗa ſic renati erãt: Mœnibus nr̃is & finitimis regiõibus q̃ adhuc retuli: qđ ſequit̃ ꝑ totũ terraꝝ orbẽ manauit.

De Senatu & Fabritio.

TImochares ambraciẽſis Fabricio cõſuli pollicitus ẽ ſe pyrrhũ ueneño ꝑ filiũ ſuũ q potiõnibus ꝑ̃erat necatuꝝ: ea res cũ ad ſenatũ delata eẽt miſſis legatis Pyrrhũ monuit ut aduerſus huius generis iſidias cautius ſe gereret: memor urbem a filio Martis conditã: armis bella nõ uenenis gerere debere. Timocharis aũt nomẽ ſupꝑ̃ſſit: utroq; mõ eꝗtatẽ amplexus: ꝗa nec hoſtẽ malo exẽplo tollere: nec eum qui bene mereri paratus fuerat prodere uoluit.

De Quattuor Tribu. Plæ.

SVmma iuſticia quoq; ĩ q̃ttuor tri.plæ. codẽ tp̃e cõſpecta eſt: nã cũ. L. Atratino ſub quo duce aciẽ nr̃am apud Ferugĩnẽ a uolſcis ĩclinatã cum

OLI. Fabritii æquitas erga pyrrhum — TImochares ãbraciẽſis: hiſtoria hæc diuerſo mõ narrat̃. Gel. lib. iii. cap. viii. dũ pyrrhus inꝗt rex in Italia foret & ſemel atq; iteꝝ cũ romãis fœliciter pugnaſſet ſatiſq; angerent̃ romãi ꝙ plerãq; Italia ad regẽ deſciuiſſet: tũ ãbracienſis quiꝗ̃ timochares pyrrhi regis amicus ad. C. Fabriciũ cõſulẽ furtim uenit ac primũ petiit: & ſi de ꝑ̃mio cõueniret ꝓmiſit regẽ uenenis necare: idq; ſibi facile factũ eẽ dixit: qm̃ filii ſui pocula in cõuiuio miniſtrarẽt: eã rẽ Fabricius ad ſenatũ ſcripſit ſenatus ad regem legatos miſit: mandauit ut de Timochare nihil ꝓderent ſed monerẽt uti rex circũſpectius ageret atq; a ꝓximoꝝ ĩſidiis ſalutẽ tutaret̃: hæc ita ſicut diximus ĩ Valerii antiatis hiſtoria ſcriptũ eſt. Quadrigarius aũt lib. iii. nõ Timocharẽ ſed nitiam adiiſſe cõſulẽ ſcribit: neq; legatos a ſenatu miſſos: ſed a cõſulibus: Pyrrhũ uero po. ro. laudes & gr̃as ſcripſiſſe captiuoſq; oẽs quos tunc hñit reſtituiſſe & reddidiſſe romanis: cõſules tunc fuere. C. Fabri. atq; æmilius: lr̃as q̃s ad regem pyrrhũ ſup ea re miſerũt: claudius q̃drigarius ſcripſit fuiſſe has. ix.

Cõſulũ lr̃æ ad pyrrhum — cõſules romani. S. D. Pyrrho regi. Nos ꝓ tuis iniuriis cõtinuo aĩo ſtrenue cõmoti inimiciter tecũ bellare ſtudemus: ſed cõis exẽpli & fidei gr̃a uiſum eſt: ut te ſaluũ uelimus: ut eẽt quẽ armis uicere poſſimus: ad nos uenit Nitias familiaris tuus q ſibi ꝑ̃cium a nobis peteret ſi te clam ĩteremiſſet: id nos negauimus uelle ne uẽ ob eã rẽ ꝗcq̃ cõmodi expeſtaret: & ſimul uiſum ẽ: ut te certiorem facere mus ne ꝗd eiuſmodi ſi accidiſſet nr̃o cõſilio ciuitates putarẽt factũ & ꝙ nobis nõ placet ꝑ̃cio aut ꝑ̃mio aut dolis pugnare: tu niſi caueas iacebis pyrrhus rex cõſulibus & po. ro. laudes gr̃aſq; ſcripſit: captiuoſq; oẽs quos ſecũ hẽbat cõſulibus reſtituit: redditq;. Vale. in hac hiſto. eſt imitatus Valeriũ antiatẽ. Cice. li. offi. iii. cũ inꝗt rex pyrrhus po. r. bellũ ultro ĩtuliſſet cũq; de ĩperio certamẽ eẽt cũ rege generoſo atq; potẽte ꝑfuga ab eo uenit in caſtra Fabricii eiq; eſt pollicitus: ſi ꝑ̃miũ ei ꝓpoſuiſſet ſe ut clã ueniſſet ſic clã ĩ pyrrhi caſtra redituꝝ & eũ ueneno necatuꝝ hũc Fabri. reducẽdũ curauit ad pyrrhũ idq; eius factũ a ſenatu laudatũ ẽ. Sene. ad Luci. epi. cxxiii. Fabricius inꝗt pyrrhi regis auꝝ repulit maiuſq; regno regias iudicauit opes poſſe cõtẽnere: idẽ medico pyrrhi ꝓmittẽti uenenũ ſe regi datuꝝ mõuit pyrrhũ caueret ĩſidias: eiuſdẽ aĩ fuit auro nõ uici auro nõ uicen̄. Plu. ĩ uita pyrrhi hoc mõ tradit hiſto. Cũ fabrici⁹ cõſulatũ iniſſet ueniẽs ꝗdã ad eũ ĩ caſtra epiſtolã detulit a medico regis ꝑſcriptã ĩ q̃ pollicebat̃ ſe pyrrhũ uenẽo necatuꝝ: ſi ꝑ̃miũ ſibi tradere abſq; ullo diſcrĩe bellũ ꝓ romãis cõficiẽti. At fabrici⁹ iniuriã hoĩs deteſtat⁹ & collega ĩ eãdẽ ſnĩam adducto pyrrũ ſtatĩ ꝑ lr̃as mõuit: ut ĩſidias medici caueret lr̃æ hmõi fuere.

Fabritii epiſtola ad pyrrhum — C. Fabri. & Qu. Aemi. cõſules pyrrho regi ſalutẽ: neq; amicoꝝ neq; hoſtiũ fortũatus eſtiator eẽ uideris: cognoſces. n. cũ hãc epiſtolã ad nos trãſmiſſã ꝑlegeris te bõis ꝗdẽ ac iuſtis uiris bellũ ĩferr̃: malis uero atq; iniuſtis cõfidere: hæc ãt nõ tui gr̃a nota facim⁹ tibi: ſed ne mors tua nobis calũniã afferat q̃ſi uirtute neꝗremus te ſupare dolo cõtẽdiſſe. Acceptis itaq; pyrrhus fabricii litteris medicoq; cõuicto ac ſupplicio iuſte affecto ad retributionẽ beneficii captiuos oẽs gratis fabricio romãiſq; reſtituit. ¶ Potiõibus: ꝗa ut dixius timocharis filii pincerne pyrrhi regis erãt: hoc eſt uini & æpulaꝝ ꝑ̃guſtatores. ¶ A filio martis: Romulo. ¶ Benemerere: ꝑ̃ſtare Po. Ro. beneficiũ diſ

OLI. — SEntit q̃drigarius a Vale. ſimiliter & Eutropius q & ipſe hãc narrat hiſtoriã: nam q̃drigarius & eutropius dicunt ꝓditorem fuiſſe noiatum. Vale. nõ fuiſſe cuius ſnĩæ & antias Vale. fuit.
Vmma iuſticia ĩ q̃ttuor quoq;: Cũ. L. Atracinius cũ exercitu miſſus eẽt aduerſus uolſcos apud ferugĩnem caſtra põit: deide cũ placuiſſet pugnã cũ hoſte cõferre eductis utrinq; copiis prĩo greſſu Ro. pedẽ

retulerūt:deīde cū domū rediſſent atracinio dies dicta ē a.L.Hortēſio eius collega & tribūi teſtes adducti q ea iu/
ſticia uſi ſīt ut iurarēt ſe triſtes & ī mœroꝛ poſitos eē ꝙ īpatorē ſuū reū futuꝝ uiderēt.☞ Ferugīnē:lacus ē ī uolſcis.
☞ Inclinatā:In fugā cōuerſum uel q̄ pedē retuliſſet.☞ Inſignia poteſtatis.Tribunitiā poteſtatē gerētes.
CVm Tibe.grac.tiberius Gracchus:&.C.Claudius collegæ fuerūt ī cēſura:quā cū tetrice nominis exer OLI.
cuiſſent:ſibi populi iuidiā & odiū cōtraxerāt:erantq; iā infenſi populo:cū.M.Pompilius tri.plæ.q ꝑter
publicū priuato ēt in cēſores odio tenebaẗ:ꝙ rutilii neceſſarii ſui parietes quos aliorū cēſorū negligen
ti in publico ꝑ aliquot annos habuerat euerti
iuſſerāt:diē illis dixit ad populū:ī quo iudicio:
cū prime claſſis cēturiæ plane damnarēt clau/
dium cuius nomē & gens plæbi ſemper inuiſa
fuit & reliquæ Gracchū abſoluerēt: Gracchus
ſi grauius inqt in collegam meū quicq̄ ſtatue/
ritis:ſcitote me cū illo uolūtariū exiliū ſubitu/
rū:neq;.n.æquū eſt ut q in eadē cauſa fuit non
eodē quoq; iure cenſeatur.quo dicto populus
utrunq; abſoluit.☞ Exaſperaſſent: Exacerbaſ/
ſent:irritaſſent.☞ Perduellıōis:Erat ut dixim⁹
lex horrēdi carminis & dicebatur ꝑduellio:qđ
pertinaciter bellū retineret:erat quaſi capitale
iudicium.☞ Demoliri:Euertere.☞ Remiſit.di/
ctionē cauſæ.☞ Non coegit: cauſam dicere hoc
eſt ſe defendere ſed ab ea re liberauit.
MAgnā laudē:Cotta tri.plæ.credito/ OLI.
ribus ſuū debitū repoſcentibus ſol Tribu
uere recuſabat: qa tri.plæ.in ius co/ norū
gi poſſe negaret: collegiū tribuno/ iuſti/
rū id ꝑter eqtatē eē ducēs: ut publica maieſtas cia cō/
tribūatus collegæ priuatā ꝑfidiā cōtegeret: co/ tra
ctā ſatiſdare creditā pecuniam coegerūt:nō illi Cottā
qcq̄ ualuit ſacroſancta poteſtas aduerſus iuſti/
ciæ partes.☞ Aliquo ſacrario:in aliquo templo
ubi tutus lateret:unde extrahi non poſſet.
¶ L.Cotta.Ianus Parrhaſius exiſtimabat hūc THE.
a Lucilio notari ꝑ hæc.xi.ſatyr.carmina.Cotta Cotta
ſenex Craſſi pater huius parcere magnus Tri/ tricho
cho fuit nūmarius:ſoluere nulli lētus.i.facilis nec ad
ex interpretatione Nonii Marcelli.Nam mo/ reddē
roſus & ad reddendum durus Tricho dicitur. dū fa/
CVius ut ad aliū: Gn.domitius.M. cilis
ſcaurū accuſauit hic domitius fuit: OLI.
q q̄rto cōſulatu Marii pōtifex ma/ Domi
ximus populi ſuffragio creatus ē. tii eq/
Scauꝝ āt accuſauit hac de cauſa:cōſul cū caſſio tas er/
fuit:& cū eēt tri.plæ.iratus ſcauro:ꝙ eū ī augu ga ſcau
rū collegio nō cooptauerat:diē ei dixit ad po/ rum
pulū:& mulctā irrogauit:ꝙ ei⁹ opa ſacra mul/
ta Po.Ro.☞ Imminuta eē diceret: crimini da/
bat ſacra publica Po.Ro.deū pœnatū: q̄ lauini
fierēt:opacte fieri eo igiẗ tēpore quo illū accu/
ſaret Seruius ſcauri ad eū uenerat ꝓmittens ſe
domini ſui multa crimīa īdicaturū qbus eū fa
cilius poſſet opprimere.Domiti⁹ tamē ea fuit
iuſticia ut nec illū audire uoluerit.ſed ultro ēt
uictū ad dominū remiſerit.☞ Vt ſi fortūa.du/
plici cā fecit ut uel ſi fortūa faueret eū cōdēna/
ret ſi minus ſuas ſalute opes augeret.☞ Incre/
mētū claritatis:qđ auſus eēt tātū uirū accuſare
augebat dignitatē & opes ſuas.☞ Erat.n.exage
rat rē.Vale.☞ Inimicus & domi.Nā in eo ꝙ di/
cit Domitius uī maximā ineſſe uoluit:nā ma/
gni ſpiritus fuit Domitius ergo non unum quemq; inimicū eſſe uoluit ſed accerrimū inimicū ſignificat.☞ Nefa
riū:ſeruus nefarius fuit q domini ſui ſecreta ꝓdere uoluit qa quarto martii cōſulatu pō.maxi.cū caſſio creatus ē.

cæteris eqtibus correxerāt:diē ad populū.L. Horten-
ſius collega eorū dixiſſet:ꝓ roſtris iurauerūt in ſqual-
lore ſe eē quoad iperator ipſorū reus eēt futurus:nō ſu
ſtinuerūt.n.egregii iuuenes cuius armati pıculū uul-
neribus & ſanguine ſuo defenderāt:eius togati ultimū
diſcrimē:poteſtatis inſignia retinentes intueri:qua iu
ſticia mota cōcio actione Hortēſium deſiſtere coegit:
nec ſe aſperam ei facto:quod ſequitur:exhibuit.

De Tiberio Gracchо &.G.Claudio.

CVm Tiberius Gracchus &.G. Claudius ob
nimis ſeuere geſtā cēſurā maiorē ꝑtē ciuita-
tis exaſpaſſent:diē his.P.Pōpilius trib. plæ.
ꝑduellıōis ad populū dixit præter cōem conſternatio
nē priuata etiā ira accenſus qa neceſſariū eius Rutiliū
ex publico loco parietē demoliri iuſſerant:quo in iu
dicio primæ claſſis ꝑmultæ cēturiæ Claudiū apte dā-
nabant de Gracchi abſolutiōe uniuerſi cōſentire uide-
bant:qui clara uoce iurauit ſi de collega ſuo grauius
eſſet iudicatū in factis ſe paribus eādē cū illo pœnam
exilii ſubiturū:eaq; iuſticia tota illa tempeſtas ab utri-
uſq; fortūis & capite depulſa ē.Claudium .n. populus
abſoluit:Graccho canæ dictionē. P. Pōpilius remiſit.

De Collegio Tribunorum.

MAgna laudē & illud colegiū Tribūorū tulit:
qđ cum unus ex eo.L.cotta fiducia ſacroſan-
ctæ poteſtatis creditoribus ſuis ſoluere nol-
let decreuit:ut ſi neq; ſolueret pecuniā:neq; daret ſe cū
quo ſpōſio fieret appellantibus eū creditoribus auxi-
lio futuꝝ:iniquū ratus maieſtatē publicā priuatæ ꝑfi
diæ obtētui eſſe:Itaq; cottam in tribunatu quaſi i ali-
quo ſacrario latētem tribunitia inde iuſticia extraxit.

De Cn.Comitio Tri.plæ.

CVius ut ad aliū æq illuſtrē tranſgrediar .C.
Domitius tri.pl.M.Scaurū pricipē ciuitatis
i iudiciū populi deuocauit ut ſi fortūa aſpi-
raſſet ruina ſi minus certe ipſa obtrectatiōe ampliſſi-
mi uiri icremētū claritatis apphēderet.cui⁹ opprimē
di cū ſūmo ſtudio flagraret:ſeruus Scauri ad eū nocte
ꝑuenit inſtructurū ſe eius accuſationē multis & uariis

OLI. NEc aliter. Hoc exẽplũ ſimile ẽ ſuperiori.nã.L.craſſus cũ Cn.carbonẽ accuſauerat & ut li.iii.dictũ ẽ.c.vii. patrẽ etiã eiuſdẽ dãnauerat.Sylla legatis a ſenatu miſſis reſpõderat:ſe i ſenatus poteſtatẽ futurũ ſi ciues q pulſi a ciuitate ad ſe cõfugerãt reſtituerent q conditio cũ ſenatui iuſta uideret: p carbonẽ factionẽq; eius cui bellũ utilius uidebat effectũ ẽ ne cõueniret.Itẽ carbo cũ ab Italiæ oppidis oĩbus obſides exigere uellet ut fidẽ eorũ cõtra ſyllã obligaret conſenſu ſenatus ꝓhibitus eſt.hic igit.L.Craſ.cũ diẽ carboni dixiſſet ad populũ eadẽ iuſticia:q Domiti⁹ uſus ẽ ut ſeruũ q ad eũ cũ ſcrinio uenerat i quo tabellæ cõtinebant:qbus carbonẽ facile potuiſſet opprimere uictũ cum ſcrinio ſignato ad Car.remiſerit. ¶ Quo pacto.p iterrogationẽ Vale.oſtendit magnã uim habere iuſticiã & argumẽtum facit a maiori ad minus.

Craſſi iuſticia erga Carbonem

OLI. TAm.L.Syl.nota ẽ hiſtoria ſupra ſæpe notata:quomõ Sulpitius Ruffus trib.plæ.legẽ ꝓmulgauerat ad populũ ut ꝓuincia põti.q ante demãdata fuerat ſyllæ q cõſul erat Mario traderet unde orta ſunt iter eos bella ciuilia:ſed deuictis marianis partibus cũ inter cæteros hic ſulpitius ꝓſcriptus eẽt & i uilla lateret a quodã ſeruo ſuo ꝓditus ẽ:ſylla uero ſanctiſſima iuſticia uſus ẽ:ut ſeruũ ꝓ edicto ſuo prĩo libertate donaret deĩde illũ tanq parricidã e tarpeio ſaxo precipitari iuſſit ſicq; cæteris ſtatuit exẽplũ nequid tale i domĩos ſuos audeãt:laudat ergo hãc iuſticiã in ſylla Valerius.conſtat enim ſyllã crudeliſſimũ fuiſſe i hoc uero iuſtiſſimus fuit. ¶ Tribunitio furore.Hic.n.Sulpicius trib.plæ.inauditæ ſupbiæ & temeritatis fuit q trecẽtos ſecũ milites haberet qſi ſatellites:quos ut diximus antiſindicos appellabat:uidelicet cõtra ſenatum. ¶ Parto pileo.parta libertate nam raſo tantum capite pileum ſerui capere ſolebant cum libertate donarentur.

Syllæ iuſticia

OLI. VErũ ne alienigenæ.Quom pitthacus iperiũ adeptus fuerit.diximus li.iiii.capitu.prĩo de moderatiõe. Cũ igit paſſus eẽt ſe tyrannũ.i.regẽ creari a ciuibus ſuis q opa ſua opus eẽ ciuitati uideret nã certabãt de aqletidis agri poſſeſſiõe uel ut alii dicũt de ſigeo ꝓmontorio atheniẽſes & mithilenei poſtq ductu & auſpicio ſuo atheniẽſes uicti ſũt ſicut ſuo loco diximus tyrãnidẽ depoſuit.pterea cũ ex agro bello parto magnũ illi ſpaciũ traderẽt poſſidẽdũ utpote dimidiã ei⁹ partẽ ille cõſtãti aĩo recuſauit:qd exiſtimaret magnitudinẽ pdæ gloriã bello partã minui. ¶ Meritis.ut ſibi tyrãnidẽ traderẽt aut qd de rep.tã bene merebat ut tyrãnide dignus uideret. ¶ Acclamãtibus.cõtra clamãtibus: & renuẽtibus. ¶ Vltra quã neceſſitas exigeret.nã deuictis hoſtib⁹:& pta uictoria:cũ operã pſiæ ſuã minime neceſſariã uideret ipiũ depoſuit.

OLI ALterius mihi.De iuſticia dicit ariſtidis q ſupra tetigimus: q poſtq Xerſes e græcia pulſus eſt cõſilio & ductu themiſtoclis mœnia quoq; urbis atheniẽ.tãdẽ reſtituta ſunt:q ſolo fuerãt adeq̃ta themiſtocles illuc toto aĩo itẽtus erat ut totius græciæ iperiũ atheniẽſes recuparẽt: cõuocata igit cõciõe dixit ſe hẽre cõſiliũ reip. ſaluberrimũ iperioq; atheniẽſiũ utiliſſimũ ſed illud ad exitũ deduci niſi occultet atheniẽſes rñderũt ut in cõſiliũ ariſtidẽ admitteret q ſi ꝓbaret exequeret tãtũ apud atheniẽſes ariſtidis ualebat auctoritas q cognito themiſtoclis cõſilio in cõciõnẽ ꝓdiit & cõſiliũ themiſtoclis utile qdẽ eẽ dixit ſed minime honeſtũ:erat autẽ ut lacedæmõioꝝ

domini criminibus ꝓmittẽs.erat i eodẽ pectore inimicus & domiti⁹ & dominus diuerſa æſtimatiõe:nefariũ iudicũ ppẽdẽs:iuſticia tñ uicit odiũ.cõtinuo.n. & ſuis auribus obſeratis & iudicis ore clauſo.duci eũ ad Scaurũ iuſſit accuſatorẽ etiã reo ſuo:ne dicã diligẽdũ certe laudãdũ:quẽ populus tũ pp alias uirtutes:tũ hoc nomine libẽtius & cõſulem & cenſorẽ & põtifiem maximum fecit.

De.L.Craſſo.

NEc aliter ſe.L.Craſſus i eodẽ iuſticiæ expimẽto geſſit.Cn.Carbonis nomẽ iſeſto aĩo utpote inimiciſſimũ ſibi detulerat ſed tamẽ ſcriniũ eius a ſeruo allatũ ad ſe cõplura cõtinẽs qbus facile opprimi poſſet:ut erat ſignatũ cũ ſeruo catenato ad eũ remiſit.Quo pacto igit iter aĩcos uiguiſſe tũc iuſticiã credimus:cũ iter accuſatores quoq; & reos tãtũ uiriũ obtinuiſſe uideamus.

De.L.Sylla.

TAm.L.Sylla nõ ſe tã incolumẽ q Sulpitium ruffũ pditũ uoluit tribunitio furore eius ſine ullo fine uexatus Cæterũ cũ eũ ꝓſcriptũ & in uilla latẽtẽ a ſeruo ꝓditum cõperiſſet manumiſſum parricidã:ut fides edicti ſui extaret præcipitari protinus e ſaxo tarpeio:cum illo ſcelere parto pileo iuſſit. uictor alioquin inſolens hoc imperio iuſtiſſimus.

Externa de Pitthaco Mitylenæo.

VErũ ne alienigenæ iuſticiæ obliti uideamur Pitthacus Mitylenæus cuius aut meritis tantũ ciues debuerũt:aut moribus crediderũt ut ei ſuffragiis tyrãnidẽ deferrẽt.tãdiu illud iperiũ ſuſtinuit quãdiu bellũ de Sygæo cũ Atheniẽſibus gerẽdũ fuit.poſtq ãt pax uictoria parta ẽ cõtinuo reclamãtibus mitylenæis depoſuit:ne dominus ciuiũ ultra q rei publi.neceſſitas exegerat pmaneret atq; ẽt cũ recupati agri dimidia pars cõſenſu omniũ offerret auertit animũ ab eo munere deforme iudicãs uirtutis gloriã magnitudĩe pdæ minuere.

De Ariſtide atheniẽſi.

ALterius nũc mihi prudẽtia referẽda ẽ ut alterius repreſentari iuſticia poſſit cum ſaluberrimo cõſilio Themiſtocles migrare atheniẽ/

claſſem incēderent q̄ erat in portu dictæo. Athenienſes ubi turpe themiſtoclis eē cōſiliū ſucclamarūt oēs nō eē ad-mittēdū. tātū iuſticiæ & honeſtatis monumētū fuit apud populū illū ut q̄q̄ utiliſſimū uidereť tamē q̄a inhone-ſtū reſpuereť: neq̄; n. dubiū erat quin lacedæmoniis claſſe priuatis totius græciæ imperium athenienſes facile oc-cupaſſent Cice. officiorum libro tertio Themiſtocles inq̄t poſt uictoria eius belli quod cū pſis fuit dixit in cōciōe ſe hēre cōſiliū reipu. ſalutare ſed id ſciri nō opus eē poſtulauit ut aliquē populus daret cui cū cōmunicaret Datus eſt ariſtides huic ille claſſē lacedæmoniorū quæ ſubducta eſſet ad dyctæū clā icēdi poſſe quo facto frangi lacedæ-moniorū opes neceſſe eēt q̄d ariſtides cū audi-uiſſet in cōcionē magna expectatiōe uenit di-xitq̄; p̄utile eē cōſiliū q̄d themiſtocles afferret ſed minime honeſtū: itaq̄; atheniēſes q̄d hone-ſtū nō eēt: id ne utile q̄dē putarūt totamq̄; eā rē quā ne audierāt q̄dē auctore ariſtide repu-diarūt. ☞ Alterius. ſ. themiſtoclis q̄ utile cōſiliū inuenit. ☞ Alterius ariſtidis: q̄ faciēdū eē nega-uit. ☞ Mai⁹: quātū ad utilitatē. ☞ Potētius: quā-tū ad imperiū. ☞ Deducere: proprie ē in ma-re ducere. ☞ Subducere: in portum trahere. Themiſtocles icēdere lacedæmoniorū claſſem cogitauit

ſes i claſſē coegiſſet: Xerſeq̄; rege & copiis eius græcia pulſis ruinas patriæ in priſtinū habitū reformaret: & opes clādeſtinis molitiōibus ad principatū græciæ ca-peſcēdū nutriret: i cōtiōe dixit hre ſe rē deliberatione ſua p̄uiſā: quā ſi fortūa ad effectū p̄duci paſſa eēt: ni-hil maius aut potētius Atheniēſi populo futurū: ſed eā uulgari nō optere. poſtulauitq̄; ut aliq̄s ſibi cui illā ta-cite exponeret dareť. datus ē Ariſtides. Is poſtq̄ reco-gnouit claſſē illā lacedæmoniorū q̄ tota apud gytheū ſubducta erat uelle icēdere ut ea cōſumpta dominatio maris ipſis cederet: p̄ceſſit ad ciues & retulit Themi-ſtoclē ut utile cōſiliū ita minime iuſtū aīo uoluere e ue ſtigio uniuerſa cōcio q̄d æquū nō uidereť nec expedi-re q̄dē p̄clamauit. ac p̄tinus Themiſtoclē icepto iuſ-ſit deſiſtere.

☞ Gythæum. Gythæum maritimum opp. naualeq̄; lacedæmoniorū. de quo Lycophron. Cicero: Pauſan. & Stephanus. THE.

De Zaleuco locrenſi.

Nihil illis ēt iuſticiæ exēplis. fortius Zaleucus urbe locrenſiū a ſe ſaluberrimis atq̄; utiliſſi-mis legib⁹ mūita cū filius eius adulterii cri-mie dānatus: ſecūdū ius ab ip̄o cōſtitutū utroq̄; oculo carere deberet: ac tota ciuitas i honorē p̄ris neceſſitatē pœnæ adoleſcētulo remitteret: aliquādiu repugnauit. ad ultimū p̄cibus populi euictus ſuo primū: deide fi-lii oculo eruto uſū utriq̄; uidēdi reliq̄t. Ita debitū ſup-plicii mo͂dū legi reddidit: æquitatis admirabili tēpera mento ſe inter miſericordē patrē: & iuſtum legis lato-rem partitus.

Nihil illis etiā: Zaleucus locrenſium princeps fuit: & legū lator ſicut ſo-lon atheniēſiū licurgus lacedæ. hic igitur leges compoſuit q̄bus locrē-ſes remp. amplā diuturnā habuere: ſed iter cæ-teras & illā tulit cōtra adulteros: ut qui in adul terio deprehenſus eēt. is utroq̄; priuaretur ocu lo. ſorte accidit ut eius filius i hoc crimine de-prehendereť: nā cū quadā matrefamilias adul-teriū cōmiſerat: & cū ciuitas filiū liberare uelet honoris gr̄ia. p̄r nūq̄ adduci potuit ut filio pœ nā remitteret tādē iſtātib⁹ ciuib⁹ ut abſoluere tur q̄doq̄dē inq̄t ita uultis: faciā ut altero mihi altero illi eruto oculo lex ipleať: q̄; ēt factū ē. q̄ profecto magna iuſticia fuit. ☞ Eruto: euulſo. ☞ Inter miſericordē. ne oīno crudelis eēt i filiū. OLI. Zaleucus filio nō pepcit

☞ Zaleucus. is locrenſis ex Thurio fuit (ut eſt apud Suidam) pythagoricæ familiæ Philoſo-phus & legū lator: q̄ p̄ patria pugnans interiit initio ſeruus ac paſtor ubi liberaliter iſtitutus eſt ciuibus ſuis leges dedit. i q̄bus & hoc ſanxit. ut in publicum muliebre. egredi liceret. inge-nuæ quidem cum una ancilla in alba ueſte: cæ-teris autem in florida ac uerſicolori. THE.

De Charonda Thurio.

Sed aliq̄to Charōdæ Thurii p̄fractior & ab-ſciſior iuſticia ad ui & cruorē uſq̄; ſeditioſas cōciōes ciuiū pacauerat: lege cauēdo ut ſi q̄s eas cū ferro itraſſet cōtinuo iterficereť. iteriecto deide t̄pe ex lōgiquo rure gladio accictus domū repetēs ſu-bito idicta cōciōe ſicut erat i eā p̄ceſſit ab eo q̄ p̄xime cōſtiterat ſolutæ a ſe legis ſuæ monitus: idē ego illā in-q̄t ſanciā: ac p̄tinus ferro q̄d hēbat diſtricto incubuit: cūq̄; liceret culpā uel diſſimulare: uel errore defēdere: pœnā tñ rep̄ſentare maluit ne q̄ fraus iuſticiæ fieret.

Sed aliquāto. hic charōdas ciuitatē tyrū cuius p̄riceps erat cū aſſiduis ſeditiōibus laborare uideret ut ſæ-piſſime i foro certareť uſq̄; ad ſan-guinē: legē tulit ne q̄s cū ferro i cōcionē p̄diret q̄; ſi q̄s feciſſet capitis pœna dānareť forte acci-dit ut hic i agros p̄ficiſcēs cīctus gladio eēt: & cū īde domū r̄diret ſubito i dicta cōciōe cū fer ro deſcēderet i cōcionē nō ſtudioſe ſed oblitus ſe cū telo eē. cū igiť a p̄ximo eēt admonitus ſe-ipſū iterfecit ne q̄d cōtra legē p̄ ſe factū eē uide-retur: ſed ex oī p̄te iuſticia ſeruareť. ☞ Præfra-ctior: aſp̄ior. ☞ Abſciſor ſeuerior: uel breuior Ἀπότομα dicunt græci abſciſum diciť q̄d repente fit ſine ullo re-ſpectu. ☞ Conciones. Quia ſpe concionibus irrita plæbs uſq̄; ad ſanguinem certabat. OLI.

☞ Charōde tyrii. Ariſtoteles politicorū ſecūdo. Legū latores iq̄t extiterūt Zaleucus locris epizephiriis & Charō-das Catanēſis eius ciuibus aliiſq̄; chalcidici generis urbibus circa Italiā Siciliāq̄;. Stephāus ēt q̄ gētibus apud græ-cos ſcripſit Ex catana fuit Charōdas īquit unus ex iis q̄ reges Athenis cōdiderūt: ut mirū ſit unde Valerius eū uo-cet Thuriū: niſi memoriola lapſū dicam⁹: ut q̄ Zaleuci p̄ria fuit eā Charōdæ tribuerit. aut Thurius uerbū libra- THE.

rius ex ſupiore capite trāſpoſuit huc icōmode. Nā Valerius ita ſcriptū reliquere potuit. Zaleucus Thurius urbe locrēſiū. Suidas.n. de Zaleuco Locrēſis iqt ex Thurio fuit. aut certe de Charōdæ pātria nō cōuenit īter auctores. & aliquis Thariū fuiſſe ſcripſit. id quod alicubi Parrhaſius legiſſe nō meminit. Hermippus de legum latoribus libro ſeptimo refert apud Athenas Charondæ leges ad menſem cani olitas.

OLI Vius imagīe: trāſiturus ad capitulū ſequēs Vale. ne hoc abrupte facere uideaṫ q̄ſi p̄faṫ. dicit.n. iuſticiā fidei dextrā porrige: ut ſibi ſuccurrat & recte. nā ut iqt Tulius fides ē totius iuſticiæ fundamētū. ⁊ Humanæ ſalutis. Quia ſine fide hūana generis ſocietas ſtare nō poſſet.

OLI. Vm Pto. De fide publi. po. ro. loqṫ erga Ptolemæū regem egypti: nā egypti reges oēs Ptol. ſūt appellati. Ptole. moriēs filiū in tutela Po. ro. reliqt ꝙ poſtq̄ ad eorū aures puēit ne fides aliq̄ ex pte deeſſet ſena. miſit Alexādriā Qu. æmiliū lepidū pricipē ciuitatis & eūdē optimū uirū q tūc pōtifex maxius q bis antea cōſul q priceps ſenatus qnqes fuerat: q tutor po. eēt & maluit ſenatus ut reſpu. tāto uiro careret q̄q̄ eo plurimū idigeret q̄ pu. fides deeſſet tm̄ ualuit apud Po. ſanctiſſima fides: ut maluerit hoiem i quo aīo ſāctitatis exēpla cōſpici poſſet alienā q̄ ſuæ reipu. curā adminiſtrationēq; ſuſcipere. Iuſti. q de hac tutela mētionē li. xxx. facit nō a rege tutorē relictū po. fuiſſe dicit: ſed poſt Regis mortē ab Alexādrinis Romā miſſos fuiſſe. ⁊ Legatos: q orarēt Po. Ro. ut tutelā pupilli ſuſciperet regnūq; tuerenṫ egypti. q iā phi. & antio. facta iter ſe pactiōe diuiſiſſe dicebāt: gratā legationē fuiſſe Ro. cām belli q̄rētibus aduerſus phi. q iſidiatus tēporibus pūici belli fuerat: miſſos igiṫ fuiſſe legatos dicit q nūciarēt ātiocho atq; phi. ut a regno egypti abſtinerent miſſū & Marcū æmi. le. i ægyptū q tutorio noie regnū pupilli adminiſtraret q ꝓfectus bello deide ꝙ aduerſus antio. duce Scip. geſtū ē magnū ad uictoriā momētū dediſſe ferṫ. ⁊ Cōparatā. q a reipu. utilitatibus iſeruiebat. ⁊ Et ſac. quia pō. ma. ſacra publica faciebat. ⁊ Cuius be. nō minorē ſplendorem & gloriam ab hac tutela Ptole. accepit quam a genere paterno.

Roma norū des i Ptol.

OLI Peciosa quoq;: cū prio pūico bello Cor. Sci. Aſina p̄fect⁹ claſſis i ſicilia foret ad colloquiū a carthagi. uocatus ē q data fide cōfidenṫ ꝓceſſit. illi uero ſimulato collogo milites paratos hūere q dep̄hēſū. Sci. i catēis ducerē poſt aliqd̄ tp̄s eodē bello cū: anguſtias deductus eēt hāilcar pēorū dux & cū Romāis pacē deſideraret nō audebat ſe cōſulū fidei cōmittere: nā ueritus ne q̄ ſcipionē arte decepat eadē & ipe capereṫ. Sed hāno alter eoꝝ dux meliori de fide Romana opiniōe ductus ꝓceſſit audacius & cū cōſulib⁹ de pace agere cepit. tūc unus ex tribūis militū dixit nō aliā illi fidē eē ſeruādā q̄ illi Cor. ſeruauerāt cui cōſules i dicto ſilētio hāonē ſecuꝝ eē iuſſeret. mira ꝓfecto fides & oī laude p̄dicāda. Abbreuiator Li. de hoc Scip. ſic breuiter tradit. Cn. cor. cōſul a claſſe pūica circūuētus & p fraudē ueluti i colloqū euocatus captus ē. Cor. aſi. hic ē q claſſe pūica merſa clariſſimū ide triūphū egit. Cornelio aſ. q̄re dictus ſit Cor. Aſina. Macro. ſaturna. lib. i. facile declarat. dicit. n. Aſinæ cognomētū cornelíis datū ē q priceps corneliæ gētis empto fundo ſeu filia data marito cū ſpōſores ab eo ſolēiter poſcerenṫ Aſinā cū pecūiæ onere ꝓduxit i forū q̄ſi ꝓ ſpōſoribus p̄ſens pignus. ⁊ Fractis: uictis. ⁊ Claros illo: ac ſi diceret uictoria quidē Ro. imperatores claros reddiderat: fides uero multo clariores.

Scipio fraude captus

THE. ⁊ Vincere Ianus parrhaſius arbitrabaṫ a Valerio ſcritum uincire. Nam noluiſſe uincere Romanos: abſurdum foret intelligere. legas igitur uincere: ideſt Catenas iniicere.

De Fide publica. Cap. VI.

Vius imaginē ante oculos poſita uenerabile fidei numē: dexterā ſuā certiſſimū ſalutis hūanæ pignus oſtētat: quā ſp in noſtra ciuitate uiguiſſe & omnes gētes ſenſerūt: & nos paucis exēplis recognoſcāus.

De. S. P. Q. R. & M. æmilio Lepi.

Vm Ptolemæus res tutorē. P. R. filio reliqſſet: ſenatus. M. Aemiliū Lepidū pōtificē maximū bis cōſulē ad pueri tutelā gerēdā Alexādriā miſit: ampliſſimiq; & itegerrimi uiri ſanctitatē reip. uſibus & ſacris operatā: externæ ꝓcuratiōi uacare uoluit ne fides ciuitatis noſtræ fruſtra petita exiſtimareṫ: cui⁹ beneficio regia icunabula cōſeruata pariter ac decorata incertū Ptolemæū reddiderūt: patris ne fortūa magis an tutoris maieſtate gloriari deberet.

De Vrbe Roma.

Peciosa illa quoq; Romana fides. igēti pœnorū claſſe circa Siciliā deducta duces eius fractis aīs cōſilia petēdæ pacis agitabāt: quorū dux Hamilcar ire ſe ad conſules negabat audere ne eodē mō cathenæ ſibi iniicerenṫ. quo ab ipſis Cornelio aſinæ cōſuli fuerāt iniecte. Hanno aūt certior Romani aī æſtimator nihil tale timēdū ratus. maxīa cū fiducia ad colloquiū eorū tetēdit. apud quos cū de fine belli ageret: & tribunus militū ei dixiſſet poſſe illi merito euenire qd' Cornelio accidiſſe: uterq; conſ. tribuno tacere iuſſo: iſto te inqt metu Hāno fides ciuitatis noſtræ liberat. claros illos fecerat tantum hoſtium ducem uicere potuiſſe: ſed multo clariores fecit noluiſſe.

De eodem Senatu.

Duerſus eoſdē hoſtes parē fidē in iure legatiōis tuēdo. P. C. exhibuere. M. n. æmilio Lepido. L. Flaminio Coſſ. L. Minutiū. L. Mani-

ADuerſus eoſdē hoſtes parem. M. æmilio le. legati cartha. Romā uenerāt pacē a ſenatu populoqꝫ petētes forte ita accidit: ut altercatio orta eēt inter legatos & L. Minutiū ac C. Maniliū & eo uſqꝫ ꝓceſſit eorū cōtētio ut Minutius & Maniliꝰ legatos pulſarēt. nā illi pacē petebāt hi dādā eē negabāt: qppe fœdifragis qđ ubi cognouit ſenatus eos legatis dādos eē cēſuit dariqꝫ fecit. ¶ Iure legatiōis. ut legati tuti ſint & inuiolati ſecūdū ius gentiū. ¶ Manus his attulerāt: pulſauerāt. ¶ Nō eos. quaſi dicat ſenatus nō reſpexit quid mererentur carthaginenſes: qui totiens fœdera frangerent: ſed ius gentium eſſe ſeruandum fidemqꝫ publicam. OLI. Carthagi. legati pulſati

lium carthaginenſiū legatis q̄a manus his ītulerāt per feciales dedendos curauerunt: ſed tunc ſenatus nō eos eſſe carthaginenſes quibus hoc præſtabatur aſpexit.

De Superiore Aphricano.

CVius exēplum Superior Africanus ſecutus cū multis & illuſtribus honuſtā carthaginēſiū uiris nauē ī ſuā poteſtatem redegiſſet inuiolatā dimiſit: q̄a ſe legatos ad eū miſſos dicebāt: tā& ſi manifeſtū erat illos uitādi ꝑſentis: ꝑiculi gratia: falſum nomē legationis amplecti: ut Romani īperatoris potius decepta fides: q̄ fruſtra implorata iudicaretur.

De Senatu Romano.

REpræſentemus etiā illud Senatus nullo modo prætermittendum opus legatos ab urbe Appollonia Romā miſſos. Q. Fabius Cn. Appius ædiles orta contētione pulſauerunt: quod ubi comperit: continuo eos perſeciales legatis dedit: quæſtoremqꝫ cum his Brunduſium ire iuſſit: ne quam in itinere a cognatis deditorum iniuriam acciperent: illā curiam mortalium quis conciliū an non templum fidei dixerit? quam ut ciuitas noſtra ſemper benignam præſtitit: ita etiam in ſociorum quoqꝫ animis conſtantem recognouit.

Externa.

POſt duorum in hiſpania Scipionum: totidemqꝫ Romani ſanguinis exercituū miſerabilem ſtragem ſaguntini uictricibus Hannibalis armis intra mœnia urbis ſuæ compulſi: cū uim punicam ulterius nequirent arcere colatis in forum quæ unicuiqꝫ erant cariſſima: atqꝫ undiqꝫ circundatis accenſiſqꝫ ignis nutrimentis ne a ſocietate noſtra deſiſterēt: publico & communi rogo ſemetipſos ſuperiecerunt. Crediderim tunc ipſam fidem humana negocia ſpeculantem mœſtum geſſiſſe uultum: perſeuerantiſſimum ſui cultū iniquæ fortunæ iudicio: tam acerbo exitu damnatum cernentem.

CVius exēplū: hoc fuit ſecūdo bello pūico cū ſuperior affricanus fatalis dux utraqꝫ ſubegiſſet hiſpaniā cœpit carthaginēſiū nauē clariſſimorū hominū plenā illi ne ī captiuitatē uenirēt legatos publice miſſos ad īperatorē Romanū ſe eē ſimularūt q̄ fidē illis affricanus ꝑſtitit ut oēs īcolumes & īuiolati rdirēt ad ſuos: maluit īpator ro. ſuā fidē fraude petitā q̄ fruſtra īploratā. OLI.

REpræſentemus: hoc exēplū par eſt ſupiori: nā hi Romani duo qꝫ legatos Appolloniatū orta īter eos rixa pulſaſſent dediti ſūt eis & miſſus ē q̄ſtor cū auxilio ne cognati uī aliquā inferrent. ¶ Repræſentemus: in medium proferamus. ¶ Apolonia: facit ſuū gētile hic & hæc Apoloniatis: unde aduerbiator cū legatos Apoloniatū dixit ad ſenatū miſſos: qdā Iuuenes pulſaſſent dediti Apoloniatibus ſūt ſed qdā dicūt qꝫ latīe facit Apollonitanus na. nū. ¶ A cognatis: ſi forte cognati eorū uoluiſſēt e manibus legatorū eripe. ¶ Illā cu. ſiqs curiā diligētius cōſideret ñ potiꝰ fidei tēplū dicet q̄ mortaliū refugiū. OLI. Apollonia Apolloniatis

POſt duoꝝ: Nunc ad externa tranſit exēpla & prīo de ſagūtinis q in fide Ro. ꝑtinaciter cōſtiterūt. Saguntū oppidū ē opulētiſſimū ī hiſpaniæ finibus poſitū circa flumē hiberū: qđ fuit quōdā terminus īperii po. ro. & carthaginēſiū. cāqꝫ ſecūdi pūici belli: nā cū Hannibal oppidū illud circūſediſſet Saguntini Romā legatos auxilia petētes miſerunt q cū tardius mitterent nec ſe diutius defēdere poſſēt: ad eā ꝑtinaciā uenerūt ut ī foro cōſtructo ingēti rogo īpoſitiſqꝫ rebus ſuis oībus flāmas ſubiicerēt. deīde ſeipſos ī rogū cōiicerēt ne a fide deficerēt. ¶ Duoꝝ ſc. uidelicet Gn. & P. Scipionum quoꝝ alter. S. P. Scipio eius ſcipiōis pr̄ fuit: q deīde aphricanus dictꝰ li. ē: hi duo ut ſupra diximus hiſpaniā ī ꝑtātē po. ro. diu tēuerāt: ſed tādē ꝑ magonē quēdā celtiberi quoꝝ pars maior erat ī exercitu ro. illecebris & pecūia corrupti defecerūt a Romanis. Romani uero exercitus externis auxiliis deſtituiſſe ī tutiora loca receperunt: & clitellis atqꝫ īpedimētis uallo facto a pœnis qbus erāt lōge uiribus inferiores diu obſeſſi tādē capti cæſiqꝫ ſūt. L. uero Marci. tribunus militū collectis reliqis exercitus & nocte ſequēti uocatis ad cōcionē militibus hortatus ē: ut īprouiſo īuaderēt hoſtes nihil tale ꝑꝑ uictoriā metuētes & īter cōcionādū ſubita flāma ex eius capitis apice emicuit quo ſigno motos milites ea nocte duxit ad hoſtiū caſtra qbus ex īprouiſo captis cæſiſqꝫ hoſtibꝰ maiorē ītulit cladē q̄ acceperāt. Sed ī hac hiſtoria Vale. diſſentit a Li. nō. n. poſt cæſos ī hiſpania ſcipiōes hānibal ſagūtū expugnauit. Sed anteq̄ bellū cū Romanis ſuſcipet. ut Li. tradit. & Ci. in Philippicis li. xi. Et hoc belli principiū & cām fuiſſe dicit: q̄a cū iā aīo agitaret Hānibal īuadere nullā aliā uiolādi fœderis honeſtiorē rōnē īuenit q̄ ſi ſagūtinos Romanis ſocietate cōiūctos adoriret. ¶ Vi pūicā. Cū ī pūica coerciti eēnt nec iā cōmeatꝰ uenire poſſet. ¶ Cōi. Quia ipſis & bōis ſuis cōmunis fuit. ¶ Crediderim: Quaſi ꝑ deplorationē hoc dicit Vale. non dubitauerim fidem tunc humana facta conſi- OLI. Saguntinoꝝ fides erga po. ro.

derationem Saguntinorum caſum fuiſſe miſeratam tam conſtantes ſui numinis cultores iniquo iudicio fortu/
na ad necem adeo crudelem impulerit.¶ Mœſtum:cum uideret res hominum adeo fidelium male uerſati.

OLI IDem præſtādo:hoc ſimile eſt ſuperiori quā enim fidē Saguntini Romanis præſtiterunt. eandem ſer/
Petili/ uauerūt & petilini & dux carthaginenſiū utriuſqꝫ cauſa fuit petilini primo quidem cum obſiderētur
norū ab Hānibale auxilium petierunt a Romanis pop.ro.qꝫ paulo ante canēſem cladem accepiſſent præſta
fides re nō poſſe reſpōderunt.ſed illis pmiſerunt ut facerent ꝙ ſibi maxime cōduceret:illi a Romano præ/
in ro. ſidio deſtituti omnē ibellē turbā & inutilem
ciuitate eiecerunt quo difficilior eſſet per famē
obſeſſio quod illis conſiliū parū uel nihil pro/
fuit omneqꝫ enim uis alia magiſq̄ fames illos
expugnauit:abſumptis.n.frugū alimentis car/
niſqꝫ omnis generis q̄drupedū: poſtremo co/
riis herbis & radicibus corticibuſqꝫ teneris &
his quoqꝫ ſtrictim ueſcebant̄.maluerunt ergo
fame cōſumi q̄ a Romana fide deficere.Hanni
bal igitur nō petiliā ſed fidū petiliæ ſepulchrū
expugnauit.¶ Petilia.urbs calabriæ de qua me
minit Virg. parua Philoctetæ ſubnixa petilia
muto in qua Philoctetes mœlibeus regnauit
teſte Seruio.at Strabo.li.vi.dicit eſſe lucanorū
metropolim.¶ Egeſta.euacuata urbe.¶ Trahe
rent: producerent:dilatarent.

OLI. ATqꝫ ut uxoriā quoqꝫ.Nūc trāſit ad
ca.vii.i quo tractat exēpla fidei quā
uxores pſtitere maritis.Et prio de
Tertia Tertia æmilia:cuius tātā fidē fuiſſe
Scipio dicit:ut eius uir Scipio ſuperior ancillæ ſuæ ca
nis ptus eſſet amore cū licētia illa frui pmiſerit ac
uxor poſt mortē Sci.ne id metu feciſſe exiſtimaret̄
pellicē manumiſſam illā liberto ſuo in matrimoniū
patiēs cū magna dote dedit.¶ Mater Corneliæ:eā no
bilem facit ut rem magis exageret q̄uis uxor
eſſet affricani & auia tantorum uiroꝝ. tamen
hoc fecit.ſunt q dicant hanc Pauli æmilii qui
perſen regem ſuperauit fuiſſe filiam & Aphri
cani inferioris ſororem ex qua nata fuit Sem/
pronia.Gracchorum igitur quæ & Cornelia
dicta eſt.Plutar.tamē dicit Paulum æmilium
duas tātū habuiſſe filias.& alterā Tuberōi elio:
alteram catoni portii catonis filio i matrimo/
niū dediſſe.¶ Diſſimulauit:finxit ſe nō cogno/
ſcere.¶ Impatiētiā:Quod amoris impatiēs eēt.
¶ Tantæ comitatis:ſuauitatis.Comitas uirtus
eſt inter duo extrema:iter ſeueritatē & remiſ/
ſionem.¶ Domitorē.Qui duas hiſpanias Sar/
diniam Siciliam & Affricam ſubegerat.¶ Ma
numiſſam:in libertatem aſſertam.

OLI QVintum Lucretium: Nec tutia q/
dē ptermittēda eſt:q̄ Qu. Lucretiū
maritū ſuū a triumuiris proſcriptū
& inter ipſos pœnates latētē nō du/
bitauit cū ſuæ ſalutis diſcrimine tutū & inco/
lumen ſeruare:lex.n.erat quicūqꝫ pſcriptū oc/
cultaret eadem pœna damnaret̄ a triumuiris
ſcilicet Augusto Antonio & Lepido.magno pe
riculo.Quia ut dixi pœna capitis afficiebatur
Pro/ qui proſcriptum texiſſet: aut non indicaſſet.¶ Camera:cubile arcuatum.¶ Proſcripti:dicebantur quorū nomi/
ſcripti na in publico proſcribebantur & quicunqꝫ ea uidiſſet ius faſqꝫ eorum occidendorum habebat.
OLI. SVlpicia.Lentulum Truſcelionem uirum ſuum proſcriptū a trimuiris Antonio Lepido & Octauia/
no:ubi in ſicilia exulare percepit a ſeruili ſumpta ueſte & decepta matre a qua diligenter ſeruabatur
conſcia quanto uiri amore flagraret deceptiſqꝫ cuſtodibus cum duas tātum ancillas & paucos ſeruu/
los ſecum duxiſſe:eueſtigio ſecuta eſt magnum igitur fidei documentum in uirum ſulpitia dedit.

IDē pſtādo Petilini eūdē laudis honorē me/
ruerūt.ab Hānibale:qa deficere a nr̄a amici
tia noluerūt:obſeſſi legatos ad ſēatū auxiliū
iplorātes miſerūt:qb⁹ pp recētē cladē cānēſē ſuccurri
nō potuit.Cæterū pmiſſū ē eis ut facerēt qđ utiliſſimū
icolumitati eorū uideret̄.Liberū igit̄ erat carthaginē
ſiū gratiā āplecti.Illi tn̄ fœminis oīqꝫ ætate ibelli urbe
egeſta:quo tutius armati famē traherēt ptinaciſſime i
muris conſtiterunt:expirauitqꝫ prius eorum tota ciui/
tas:q̄ ulla ex parte Romanæ ſocietatis reſpectum de/
poſuerint.Itaqꝫ Hannibali non Petiliam ſed fidum pe
tiliæ ſepulchrum capere contigit.

De Fide uxorū erga uiros. Cap. VII.

ATqꝫ ut uxoriā quoqꝫ fidē attigam⁹.Ter
tia æmilia africani prioris uxor: mater
Corneliæ matris Cn.&.T.Gracchoꝝ tā
tæ fuit comitatis & patiētiæ:ut cum ſci/
ret uiro ſuo ancillulā ex ſuis gratam eſſe
diſſimulauerit:ne domitorē orbis Africanum fœmi/
na magnū uirum impatientiæ reum ageret.tantumqꝫ
mens eius a uindicta abſfuit ut poſt mortem Africani
māumiſſam ancillulā i matrimoniū liberto ſuo daret.

De Turia uxore.Q.Lucretii.

QVitū Lucretiū pſcriptū a triūuiris uxor Tu
ria iter camerā:& tectū cubiculi abditū una
cōſcia ācilla ab iminēte exitio nō ſine magno
piculo ſuo tutū pſtitit:ſingulariqꝫ fide id egit.ut cū cæ
teri pſcripti i alienis & hoſtilib⁹ regiōibus p ſūmos ai
& corpis cruciat⁹ uix euaderēt:ille i cubiculo & i cōiu/
gis ſinu ſalutē retieret.

De Sulpicia uxore Lētuli.

SVlpicia āt cū a mr̄e iulia diligētiſſime cuſto
diret̄ ne Lētulū cruſtelionē uiꝝ ſuū pſcri/
ptū a triūuiris i Siciliā pſeqret̄ nihilomin⁹
familiari ueſte ſūpta cū duab⁹ ancillis totidēqꝫ ſeruis
ad eū clādeſtia fuga puenit:nec recuſauit ſe ipſam p/
ſcribere:ut fides ſua in coniuge proſcripto conſtaret.

R Eſtat ut ſeruoꝝ erga. Octauũ capitulũ de fide ſeruoꝝ quã erga domĩos ſuos ꝑſeuerãter ꝓſtiterũt. primũ ãt exẽplũ ſerui cuiuſdã. M. anto. oratoris ætate ſua ꝓſtãtiſſimi. quẽ Ci. ĩ li. de oratore miꝝ ĩ modũ laudat. cũ igiť ĩceſti accuſatus eẽt: ut ĩ. c. de fiducia diximus q cũ ĩ ꝓuinciã q̃ſtor deſignatus ꝓficiſcereť. iãq; Brũduſiũ uſq; ꝑueniſſet. certior factus ꝑ litteras Romã rediit & cãm ſuã egit. Seruus ei⁹ q criminis illius cõſcius erat. nã laternã illi dũ uirginẽ peteret noctu ꝓtuliſſe cõſtabat. nũq̃ cogi potuit ullo tormẽto ut id fateretur adeo fidelis. ☞ Quo quãto. ☞ Hoc tãto. nã ſerui ſolẽt eẽ infideles. ſi ergo ĩ eoꝝ numero aliqs fidelis ĩuenia tur laudabilior erit quia non expectatur. OLI. M. Antonius orator inceſti reus

De Fide Seruorum erga dominos. Cap. VIII.

R Eſtat ut Seruorum etiam erga dominos: quo minus expectatam hoc laudabiliorem fidem referamus.

De quodam ſeruo. M. Antonii.

M Arcus Antonius auorum noſtrorum temporibus clariſſimus orator: inceſti reus agebatur: cuius in iudicio accuſatores ſeruum in quæſtione perſeuerantiſſime poſtulabãt: quod ab eo cum ad ſtuprum iret laternam prælatam contenderent: erat autem is etiam tum imberbis & ſtabat corã: uidebatq; rem ad ſuos cruciatus pertinere nec tamen eos fugitauit. Ille uero ut domum quoq; uentum eſt Antonium hoc nomine uehementius confuſum: & ſollicitum ultro eſt hortatus: ut ſe iudicibus torquẽdum traderet. affirmans nullum ex ore ſuo uerbum exiturum: quo cauſa eius læderetur: ac promiſſi fidem mira patientia præſtitit: plurimis etiam laceratus uerberibus eculeoq; impoſitus: candentibus etiam laminis uſtus: omnẽ uim accuſationis cuſtodita rei ſalute ſubuertit: Argui fortuna merito poteſt quod tam pium & tam fortem ſpiritum ſeruili nomine incluſit.

De quodam ſeruo. C. Marii.

C Onſulem autẽ Caium Mariũ præneſtinæ obſidionis miſerabilem exitum ſortitũ cuniculi latebris fruſtra euadere conatum: leuiq; uulnere a Teleſino cũ quo mori deſtinauerat ꝑſtrictũ ſeruus ſuus ut ſylanæ crudelitatis expertẽ faceret: gladio traiectũ interemit. cũ magna præmia ſibi propoſita uideret: ſi eum uictoribus tradidiſſet: cuius dexteræ tã oportunũ miniſteriũ nihil eorum pietati cædit a quibus ſalus dominorum protecta eſt quia eo tempore Mario non uita: ſed mors in beneficio repoſita erat.

De Philocrate ſeu Euporo ſeruo Gracchi.

A Eq; illuſtre qđ ſeqť. Grachus ne ĩ poteſtatẽ inimicorũ pueĩret Philocrati ſeruo ſuo ceruices ĩcidẽdas ꝓbuit: q̃s cũ celeri ictu abſcediſ-

M A. Anto. ☞ In q̃ſtiõe. i. ĩ tormẽto a ꝓcedẽte. ſ. qđ ſeqť. nã q̃ſtiões inq̃ſitiones dicunť. q̃a iudicib⁹ fiũt & quia ꝓcedũt q̃ſtiões. i. iterrogatiões deinde ſequunť tormẽta iõ ponunť ꝓ tormentis. ☞ Laternã: a latẽdo dictam q̃ ĩtus lateat ignis. ☞ Hoc noĩe. hac cã. i. crimĩe: ẽ ãt Mecalepſis cũ primũ ad ultimũ nomẽ. n. ſignificat cãm: cã uero crimẽ. ☞ Eculeo tormẽto: dr̃. n. Eculeus q̃ſi eq diutius ẽ ãt ligne⁹ & accutiſſimi dorſi. ☞ Cãdẽtib⁹: ignitis. ☞ Laminis. ſ. ferreis. ☞ Argui fortũa poſſe uideť: q̃ tam fortẽ cõſtantemq; animũ in ſeruo concluſerit. merebatur enim ingenii corporis ſedem OLI.

C Onſulẽ ãt. Hic. C. Mari⁹ filius fuit. eius marii q bella ciuilia geſſit aduerſus ſyllã q ſeptimo cõſulatu ſuo mortuus ẽ deĩde ĩ filiũ bella migrarũt. q uictus a ſylla ſe ꝓneſte recepit: ubi cũ obſidereť tẽtauit ꝑ cũiculos egredi. q̃ cũ nõ poſſet qa cuſtodirenť a ſyllanis militibus a ſeruo ſuo ſe iuſſit occidi ne ĩ poteſtatẽ hoſtiũ ueniret. Plutar. uero ĩ uita marii illũ dicit ſibi mortẽ intuliſſe. ☞ Sortitũ quia obſeſſa diu fuiſſet a ſyllanis tandẽ capta fuit: crudeliterq; uexata: nã ut in. c. de crudelitate uidebimus. q̃nq; milia ꝓneſtinorũ crudeliter ſylla iuſſit occidi. ☞ Cuniculi. ſubterranei meatus a ſimilitudine aĩalis q̃ cauernis ſubterraneis delectať. ☞ Cũ quo mo. ſ. c. n. ĩter ſe cõuenerãt: ut quãdo effugere nõ poſſent ſimul morereť. ☞ Perſtrictũ: leuiter uulneratũ ne ĩ hoſtiũ manus deuenireť. ☞ Cũ ma. ſ. qa occurrebat illud q̃ fides ẽ occidere dominũ reſpõdet qa magna ꝓmia propoſita fuerãt ei. q Mariũ uiuũ uictorib⁹ tradidiſſet. ☞ Cedit: uinciť. OLI. Marii Iunioris interitus

A Eq; illu. q̃. Mortuo tiberio. ut in. c. de ſomniis dixim⁹. C. Gracchus uiſa ꝑ qetẽ fratris imagĩe dicẽtis quãtũ uellet cũctareť omnino ſibi preũdũ eẽ eodẽ quo ĩpe exitio periiſſet cœpit eadẽ uia graſſari ĩ ſenatũ q̃ frater ꝑ leges. ſ. tribũitias ſeditiões excitare q̃re motus ſenatus qđ id ad reipublicæ euerſionẽ quodãmõ ſpectare uidebať decreuit ut Opimius conſul uideret ne qđ reſpublica detrimẽti capet: q̃ ſũma poteſtas in atroci negocio dabať magiſtratui more ro. ut poſſet exercitũ parare: bellũ gereť coercere oĩbus modis ſocios atq; ciues dõi militiæ ĩperiũ cõſuli ius ẽ. Itaq; Opimius coſ. cũ ar. manu. C. Gracchũ ꝑſequiť ille ſe ĩ auẽtinũ mõtẽ cũ multitudĩe armata recepit. Contra exercitu ducto cæſoq; fuluio eius collega fuga facta & Gracchus ſe ĩ tẽplũ diane cõtulit: ibiq; ſibi manus uoluit ĩferre: Sed a licinio & Põponio fidiſſimis familiarib⁹ ꝓhibitus ẽ: hortatuſq; ĩde q̃ primũ aufugere: quẽ corporibus ſuis tã diu ꝓtexerũt fugiẽtẽ quoad cæſi ſunt. ille ubi uidit ſe inimicorũ manus euadere nõ poſſe: cũ Philocrate ſeruo q cũ eo ſolus fugiebat ĩ ſacrũ deoꝝ nem⁹ ſe ꝓripuerũt OLI.

Eupo/rus an philo/crates Grac ch. occide rit itē/ tū eſt

ibiq̧ Philocrates eū occidit & ſup occiſū ſe quoq̧ itereptū ꝓiecit. Aliter legiẜ ĩ uita Gracchoꝝ: nã utrũq̧ ĩ manꝰ inimicoꝝ deueniſſe tradit Plut. & alterũ a Scipiōe naſica. alterũ a L. Opimio fuiſſe cæſos: ut in ca. de ſōniis & alibi diximus. Macrobius uero de ſaturnalibus hūc ſeruū euporū noīatū fuiſſe dicit q̄q̄ alii Philocratē dictū uelit: q̄dū aliq̄ ſpes ſalutis affulſit fidiſſimus comes dominū q̄cūq̧ potuit rōne tutatus ē: ubi uidit iã deſperatū eē & dominū occidiſſe: & ſup cæſū ſciſſis ꝓprio uulnere uiſceribus aīam effudiſſe dr. ꝑ Euporꝰ. Quē alii Philocratē appellãt. ꝑ Familiaris. q̄a ĩ eius familia nutritus fuerat iō hãc ei fidē pſtitit. ꝑ Cuius ſit pſtãtiã. Dicit hūc Gracchū laudabiliorē futurū fuiſſe ſi mortē ſibi cōſciuiſſet q̄ ſi a ſeruo beneficium ſuſcepiſſet præſtantiam. ꝑ Alias. præſentem fortitudinem robur.

OLI

Lia nobilitas. alius furor: pindarus caſſiū: hoc idē pidarus exibuit caſſio q̄d euporus Gracchon: nã cū caſſius & brutus cōtra Antoniū arma ſūpſiſſent ꝓ reip. libertate tuēda: q̄q̄ eis aduerſa fortūa cōtigerit cūq̧ uaria uictoria pugnaſſent tādē ĩ cāpis Philipicis cōparatis utriq̧ copiis extremo ꝓlio dimicarūt & ĩ dextro cornu Octauianus: ĩ ſiniſtro uero Antonius. itē ĩ dextro Brutus: ĩ ſiniſtro caſſius erãt. forte ita accidit ut cōſerta pugna cæſar ĩ dextro Caſſius. in dextro Caſſius ĩ ſiniſtro cornu uincerenẜ. Sed nihil aliud Bruti & Caſſii res deduxit ĩ pniciē q̄ q̧ Brutus caſſio ueluti uictori nō tulit auxiliū: nec. C. bru. ueluti uictū potuit expectare. nã Brutus iã cæſaris caſtra ꝑ milites ſuos capta diripuerat. cædeq̧ ingētē ĩ illis fecerat. ad duo. m. milia lacedæmo. q̄ nup ĩ auxiliū cæſaris uenerãt ꝑter caſtrorū pſidia cæſa ſunt. Caſſius uero cū ſe ĩ collē quēdã recepiſſet unū e cēturiōibus ſuis noīe tuneū exploratū cūcta dimittit: q̄ cū tardius rediret exiſtimãs caſſius fuiſſe illū ab hoſtibus ĩterceptū hoſteſq̧ ex oī uictores eſſe ignarus omniū q̄ a Bruto facta fuerãt deſpatis rebus oībus ĩ tabernaculū ſeſe cōtulit: ex libertis unū noīe pindaꝝ ſecū trahēs quē ad eos caſus ſibi pauerat: obducta ueſte caput obtegēs iugulūq̧ enudans ſeſe illi feriēdū pbuit. Auulſū ab humeris caput reptū ē. At pidarū poſt cædē hic nemo hoīum uidit: ex quo pleriſq̧ ſcrupulū dedit q̄ iniuſſus uirū ĩterfeciſſet. ꝑ Quis eoꝝ grauiſſimi. Nihil tãta adulatiōe putridius. nã ad tyberii aſſentationem hoc dicit neſcire ſe q̄s deoꝝ caſſii manus alligauerit. q̄ pauloante ĩ cæſaris necē exarſerat: nūc ĩ ſe ipm tãtope elāguerit ut ſibi mortē ĩferre trepidarēt: maluerit quoque caſſius ſerui beneficio q̄ uirtute ſua pricidii pœnas euaderẜ. ꝑ Tu ꝓfecto iuli. Pergit

ſet: gladiū cruore domini madētem per ſua egit præcordia: Euporum alii hunc uocitatū exiſtimāt: ego de nomine nihil diſputo: familiaris autem tantummodū fidei robur admiror: cuius ſi præſtantiam animi gene roſus Iuuenis imitatus foret ſuo nō ſerui beneficio im minentia ſupplicia uitaſſet: nunc commiſit ut Philocratis q̄ Gracchi cadauer ſpecioſius iaceret.

De Pindaro ſeruo Caſſii.

Lia nobilitas: Alius furor: ſed fidei par exemplū Pindarus. Caſſiū Philippēſi ꝓlio uictū nup ab eo manumiſſus iuſſu ipſius obtrūcatū ĩſultatiōibus hoſtiū ſubtraxit: ſeq̧ e cōſpectu hominū uolūtaria morte abſtulit. ita ut ne corpus q̄dē eius abſūpti ĩueniretẜ. Quis deoꝝ grauiſſimi ſceleris ultor illã dexterã q̄ ĩ necē pr̄iæ parētis exarſerat tãto torpore alligauit: ut ſe tremebūdã Pīdari genibus ſubmitteret: ne publici pricidii q̄s merebatẜ pœnas arbitrio pii uictoris exolueret. tu ꝓfecto Tu Diue Iuli cœleſtibus tuis uulneribus debitã exegeſti uīdictã: pfidū erga te caput ſordidi auxilii ſupplex fieri cogendo: eo aī æſtu cōpulſū ut neq̧ retinere uitã uellet: neq̧ finire manu ſua auderet.

De Seruius Gn. Plotii Planci.

Diunxit ſe his cladibus. Gn. Plotius Plancus Munacii planci conſularis: & cenſorii frater: qui cum a triumuiris proſcriptus in regione ſalernitana lateret delicatiore uitæ genere & odore unguenti ſalutis occultã cuſtodiã detexit: iſtis enim ueſtigiis eorum qui miſerū pſequebantur ſagax inducta cura abditū fuge eius cubicule odorata ē: a q̄bus cōpræ

in aſſentatiōe ſua cū dicat Cæſaris numē grauiter ultū cædē iniuriãq̧ ſuã q̄ caſſiū ſummæ auctoritatis uirū ſordido ſeruo ſupplicū fieri coegerit: ut ſibi mortem inferret quam ipſe ſibi conficere nō auderet. ꝑ Exarſerat: incitata fuerat. ꝑ Torpore. Langore. ꝑ Animi æſtu: ideſt fluctuatione. ꝑ Sordibus. Quia implorauit auxilium ſerui.

OLI

Diūxit ſe cladibus. C. Plotius. Hic Plotius a triūuiris ꝓſcriptus cū ĩ ſalernitāo agro deliteſceret eo triūuiroꝝ carnifices miſſi q̄ diligēter illū ĩueſtigarēt & occiderēt: latētes ſeruos depræhēderet quos tormētis adactos cogere nō potuerūt ut dominū ĩdicarēt. ſed ille miſeratione motus q̄ tã crudeliter lacerarenẜ ꝓceſſit in publicum. & ſe iugulandum præbuit. Serui igitur quãtum in ipſis fuit dominū ſuum ab inimicis fideliter tutū pbuerūt. dicit tamē hūc ex delitiis fuiſſe detectū. nã q̄a delicatiōe genere uitæ ſemp fuerat abuſus ut corpus præcioſiſſimis unguentis quottidie pfunderet: nunc perſecutores ueluti canes ſagaces unguentorum odore qui ad nares peruenerat tractos ad locum mirifice ſpuantem perueniſſe & latentes ſeruos inueniſſe. Plinius libro. xiii. natu. hiſto. L. inquit Plotiū. L. Plotii bis conſulis cēſoriſue fratrē proſcriptum a triumuiris ſalernitana latebra: unguēti odore proditū cōſtat: quo dedecore tota abſoluta proſcriptio ē. ꝑ Salernitana. De Salerno. Eſt autem ſalernum ciuitas Lucaniæ. ꝑ Et odore unguenti. Quo ſe perfundebat. ꝑ Sagax: Solers & callida & aſtuta. ſagaces canes odoriſei dicuntur. ꝑ Odorata. eſt Odore perſenſit more canum qui ſagaces: ideſt boni ferarum indagatores naſci ſolent. Ordo autem eſt ſagax cura eorum qui miſeros proſequæbãtur inducta

iſtis ueſtigiis eſt odorata abditũ cubile fugæ eius. ¶ Torti. Cruciati tormento affecti. ¶ Multum. Quãtum ad ma/
gnitudinem ſupplicii. ¶ Diu. q̃tũ ad tpis longitudinem. ¶ Quod certamen mutuæ beniuolẽtiæ. Dominus inquit
& ſerui de mutua beniuolẽtia inter ſe certaſſe uidentur uterutros magis diligeret: ſed cum eorum fides miris lau
dibus efferenda ſit, non facile diiudicari poteſt fœliciores ne fuerint ſerui qui tam pium & miſericordem dominũ
nacti ſunt: ut eorum ſuppliciis uitam poſtponere non dubitauerit: moriq́ꝫ maluerit q̃ eos diutius torqueri: an do/
minus qui tam conſtantem ſeruorum fidem in ſua ſalute fuerit expertus. ¶ Arduum. Difficile.

hẽſi ſerui latẽs multũq́ꝫ ac diu torti negabãt ſe ſcirẽ ubi
dominus eẽt: nõ ſuſtinuit deĩde Plãcus tã fideles tãq́ꝫ
bõi exẽpli ſeruos ulterius cruciari: ſed ꝓceſſit ĩ mediũ
iugulũq́ꝫ gladiis militũ obiecit. qđ certamẽ mutuæ be
niuolẽtiæ arduum dignoſci facit. utrũ dignior domi/
nus fuerit q tã cõſtãtẽ ſeruorũ fidẽ experiretẽ: an ſerui
q tã iuſta dñi miſericordia q̃ſtiõis ſeuitia liberarentẽ.

De quodã ſeruo Panopionis.

QVid urbãi Panopionis ſeruus q̃ admirabilis
fidei: q cũ ad dominũ ꝓſcriptum occidendũ
domeſticorũ iudicio certiores factos milites
ĩ Reatinã uillã uẽiſſe cognoſceret: cõmutata cũ eo ue/
ſte: permutato ẽt anulo illũ poſtico clã emiſit: ſe ãt ĩ cu
biculũ ac lectulum recepit: ac ſe ut Panopionẽ occidi
paſſus eſt. breuis huius facti narratio. ſed non parua
materia laudationis. nam ſi qs ante oculos ponere ue/
lit ſubitum militum accurſum cõuulſa ianuæ clauſtra
minacem uocẽ: truces uultus: fulgentia arma: rem ue/
ra extimatione proſequetur: nec q̃cito dicitur aliquem
pro alio mori uoluiſſe: tã id ex facili etiã fieri potuiſſe
arbitrabitur: Panopion autẽ quãtũ ſeruo deberet am/
plũ ei faciẽdo monumẽtũ ac teſtimoniũ pietatis gra/
to titulo reddẽdo cõfeſſus eſt. Cõtẽtus eẽm huius exẽ/
plis generis: niſi unũ me dicerẽ admiratio facti cogeret.

De Seruo Antii Reſtionis.

ANtius Reſtio proſcriptus a triũuiris cũ oẽs
domeſticos circa rapinã & prædã occupatos
uideret: q̃ maxie poterat diſſimulata fuga ſe
penatibus ſuis intẽpeſta nocte ſubduxit: cuius furtiuũ
egreſſum ſeruus ab eo uinculorum pæna coercitus in
expiabiliq́ꝫ litterarũ nota per ſummã oris contumeliã
iuſtus curioſis ſpeculatus: oculis: atq́ꝫ ueſtigia huc atq́ꝫ
illuc errantia bẽiuolo ſtudio ſubſecutus lateri uolunta
rius comes arrepſit. Quo quidem tam exquiſito: tãq́ꝫ
ancipiti officio perfectiſſimum ſpectatæ pietatis cu/
mulũ expleuerat. his. n. quorum fælicior in domo ſta/
tus fuerat lucro ĩtẽtis: ĩpe cũ nihil aliđ q̃ umbra & ima
go ſuppliciorũ ſuorũ maximũ ſibi eẽt emolumentum
eius a quo tã grauiter punitus erat: ſalutẽ uendicauit
cũq́ꝫ abunde foret irã remittere: adiecit etiã caritatem:

QVid urbani panopionis. Macrobius OLI.
ſaturnaliũ lib. i. hoc idẽ refert exem/ Pano/
plũ panopion ꝓſcriptus cũ in reati/ pion
nã uillã delatus forte lateret: milites ꝓſcri/
ad eũ occidendũ miſſi ſunt qđ cũ ſeruus com/ ptus
periſſet & ueſte cũ domĩo cõmutauit & annu/
lũ accepit in cubiculũ ac lectũ aſcẽdit: ac pro eo
mortẽ ſubire non dubitauit. ¶ Poſtico. Poſticũ
latens hoſtiũ in poſteriori parte domus poſitũ.
Horatiꝰ poſtico falle cliẽtẽ. ¶ Nec q̃cito dr. Nõ
ita ẽ ĩquit ut q̃ facile dicitẽ ꝓ alio qſpiã mori uo
luiſſe: tam facile etiam potuiſſe credetur: nam
niſi ſumma & inæſtimabili fide p̃ditus ſeruus
iſte fuiſſet poterat militum impetu miniſq́ꝫ de
terreri: ut fugiẽtem dominũ ĩdicaret. ¶ Titulo.
Non in ſepulchro iuſſit inſcribi titulum hic po
ſitus ſeruus q pro domino mori nõ dubitauit.
ANtius reſtio. Hoc etiã ſupiori cõfer/ OLI.
ri põt. antius iſte reſtio ꝓſcriptus &
ipſe a triũuiris ꝓfugerat ĩ uillã ibiq́ꝫ
latebat & cũ oẽs eius domeſtici co/
gnita ꝓſcriptiõe ĩ diripiẽda illius domo eẽnt ĩ/
tẽti: unus tãtũmo ſeruus q grauibus pœnis. ab
ĩpo domĩo fuerat affectus: nã illũ ſæpiſſime uer
beribus ceciderat. uultũ ẽt ipſius iuſtũ turpibꝰ
ſignis notatũ deformẽ reddiderat: ſe tamẽ illiꝰ
fugæ fideliſſimũ comitẽ p̃buit & dominũ ab
ĩſtãti morte liberauit: nã ubi ſenſit pſecutores
adeſſe: ĩopẽ quẽdã ſenẽ occidit & ſtructo rogo
pro domino cremauit quærẽtibus deinde mi/
litibus: ubi nã eſſet Antius rogũ oſtendens illic
eſſe dixit qbus ei credẽtibus: dominus tam fide
lis ſerui beneficio tunc mortẽ euaſit: qđ quidẽ
eo uidetẽ admirabilius quo de illo tam peſſime
meritus fuerat: magnũ ꝑfecto pietatis & fidei
documẽtum hoc uno officio ſeruus ille præſti
tit. Macrobius Saturnaliũ lib. i. auctor huius hi
ſtoriæ: multa fidelitatis ſeruoꝝ exẽpla comme
morat. ¶ Circa rapinã. Id enim ſibi gratũ erat
ut ad prædã intenti nõ ſibi ĩpedimento forent.
¶ Inuſtus. Sigillatus candẽti ferro ne nota facile
deleri poſſet. ¶ Ancipiti. Ambiguo: quia in eo/
dem ſe periculo exponebat. ¶ Spectatæ. Proba/
tæ. ¶ Quo quidẽ tam exquiſito. Adimpleuerat
inquit cumulatũ pietatis officiũ ſe fugæ comi/
tem cũ ſalutis diſcrimine præſtando: uerũ non
hac re cõtentus maiora fecit. ¶ His. n. quoꝝ fœ/
licior: Vere inquã pietatis cumulũ expleuerat:
comitãdo fugientẽ dominũ: nã cæteri q libera/
lius habiti fuerãt a domino meliorique fortuna
uſi ad diripiẽdas illius opes ſe cõuerterũt: hic q
domini ſuppliciorũ erat imago: qppe ab illo ſæ
pius laceratus eius ſalutẽ protexit eãq́ꝫ ſuũ eſſe
emolumẽtũ uoluit. ¶ Emolumẽtũ. Vtilitatem Emo/
& lucrũ dictum eo ꝙ mentem molliat. ¶ His lumen
. n. Cæteris. ſ. ſeruis qui liberalius habiti fuerãt tum
a domino diripiendis illius bonis intentis. ¶ Intentans. Digito demõſtrans rogum. ¶ Piaculis. Penis & notis.

OLI.

MVltũ animis hominũ. Valerius ſcripturus de mutatiõe morũ & fortunæ id agit ut oſtẽdat cognitionẽ
morũ mutatiõis atq; fortunæ nobis utilẽ eẽ:& ſic beniuolẽtiam captat a perſona cũ oſtendat ſe rẽ utilẽ
eſſe ſcripturũ:& quia occurrebat illud qđ ꝓdeſt ſcire mutationes morũ & fortunæ. dicit ex hoc boni
conſequimur:ut cũ aliorũ fortunas uideremus eſſe mutatas:ut q in ſordida & abiecta cõditione poſiti
ad celſiorẽ dignitatis gradum euaſerunt & nos quoq; de rebus noſtris melius ſperare poterimus. ¶ Fiduciæ adii/
cere. Cũ uiderimus aliorũ fortunas eẽ mutatas nõ eẽ deſperãdũ de nobis aut de filiis noſtris ꝙ turpioris uitæ futu/
ri ſint. ¶ Solicitudinis:unum ſequitur ex altero
nã quia fiduciã ſumit ideo ſollicitudinẽ depõit.
¶ Stultum eẽ. Cũ uideamus inqt multos abie/
ctæ obſcuræq; cõditionis hoĩes mutata fortũa
ad claritatis faſtigium euaſiſſe. ſtultum eſt de
humili fortũa noſtra deſperare & nos quaſi ꝑ/
petuæ infœlicitatis damnare. ¶ Spem : ſpes eſt
bonorum futurorum expectatio.

Fortunæ morumq; muta/tio

OLI.

MAnlius torquat9. De hoc uero mul
tis in locis carptim diximus. nũc ẽt
tota hiſtoria repetenda: ſed breuita
tis gratia dicemus tantum quæ ne/
ceſſaria ſunt : hic a pueritia ad adultam ætatẽ
obtuſioris ingeniis tardioriſq; linguæ adeo fu
iſſe dicitur:ut a. L. patre imperioſo uiro aſperio
riſq; naturæ fuerit ex urbe quodammodo rele
gatus & rure iuſſus habitare quaſi reip. ciuis fu
turus ſemper ĩutilis. eius uero mores adeo imi
tati ſunt:ut & patri & reip. utiliſſimus euaſerit.
nã quomodo patri utilis fuerit ut diximus ĩ ca.
de pietate. Idem mox cum gallorum exercitus
ſuper ripas amnis caſtra poſuiſſet romãiq; ob/
uiam exiſſent:& gallus magnitudine inſolida
ponte occupato prouocaret ad prælium ſiquis
eſſet uir fortis Romanorum : hæſitãtibus aliis
dictatorem ſuum adiit : & obtenta pugnandi
extra ordinem licentia:hoſtẽ exulantem more
gentis & armis aureis gloriãtem:fortis ipſe ma
gis q̃ ornatus miles:& utilibus magiſq̃ fulgen/
tibus arcui exanimi nihil amplius intulit ludi/
briũ q̃ ut torquem aureum unum dumtaxat il/
li abſtulerit:hinc militari ſuorum gaudio ac fa
uore ortum torquati nomen coronam præter
hæc auream dictator illi dono dedit ob inſigne
uirtutis:tantum deniq; momenti in hoc duel/
lo fuit:ut nocte ꝓxima clam gallorũ exercitus
abſcederet. Vir. hic magnus in primis ut ait Ci/
cero. & q ĩdulgẽs in patrẽ. Idẽ acerbe ſeuerus in
filiũ:quã ꝙ cõtra ſuũ edictũ prouocatus cũ ho/
ſte pugnaſſet q̃uis uictorẽ : iuſſit interfici bello
latino qđ tertio eius cõſulatu geſtũ eſt:quo fu/
ſi cæſiq; latini fuere adeo ut uix pars q̃rta ſup/
fuerit:ubi ea cõſulis uirtus fuit ut cõſtet q̃cũq;
in parte dux fuiſſet eo inclinatura fuiſſet uicto/
ria. ¶ Ebetis: Rudis:negligentis & prope uecor
dis. ¶ Obtuſi:tardi:& ſtupidi. ¶ Cordis:cum &
ingenii. ¶ In hoc fortunæ nubilo. Credo inquit
ideo uoluiſſe fortunam huius adoleſcentis ob/
ſcuriorẽ eſſe ut ſenectus fieret illuſtrior. ¶ Rele/
gatus: Quaſi exul in agris uiuebat & raro commigrabat in urbem:ruſtico operi ſemper intentus.

nec hactenus beniuolentia ꝓceſſit:ſed in eo conſeruã/
do mira quoq; arte uſus eſt:nam ut ſenſit cupidos ſan/
guinis milites ſupuenire:amoto domino rogum extru
xit:eiq; egentem a ſe compræhenſum & occiſum ſenẽ
ſuperiecit. ĩterrogantibus deinde militibus ubi nã eẽt
Antius manum rogo intentans ibi illũ datis ſibi crude
litatis piaculis uri reſpõdit. quia uериſimilia loquæba-
tur, habita eſt uoci fides. quo euenit ut Antius ſtatim
quærendæ incolumitatis occaſionem aſſequeretur.

De Mutatione morũ & fortunæ. Cap. IX.

MVltum animis hominũ & fiducia adiice
re & ſollicitudinis detrahere põt:moꝝ ac
fortunæ ĩ claris uiris recognita mutatio:
ſiue noſtros ſtatus: ſiue ꝓximorũ ĩgenia
cõtẽplemur. Nã cum aliorũ fortunas ſpe
ctando ex conditione abiecta:atq; contẽpta emerſiſſe
claritatem uideamus : qd aberit qn & ipſi meliora de
nobis ſemper cogitemus? memores ſtultũ eſſe ꝑpetuæ
infelicitatis ſe damnare:ſpemq; quæ etiam incerta ra-
tione fouetur:interdũ certã in deſperationẽ cõuertere.

De Manilio Torquato filio Lucii Manilii torquati.

MAnlius autẽ Torq̃tus adeo ebetis atq; obtuſi
cordis inter initia iuuentæ exiſtimatus ut a
patre. L. Mãlio ampliſſimo uiro qa de dome
ſticis & reip. uſibus ĩutilis uidebat᷑:rus relegatus agre
ſti opæ fatigaret᷑:poſtmodũ patrẽ reũ iudiciali ꝑiculo
liberauit:filium uictorem ꝙ aduerſus imperium ſuũ
cum hoſte manum cõſeruerat:ſecuri ꝑcuſſit:patriã la-
tino tumultu feſſam ſpecioſiſſimo triũpho recreauit.
In hoc credo fortunæ nubilo adoleſcentiæ cõtemptu
ꝑfuſus quo ſenectutis decus eius lucidius eniteſceret.

De Scipione Afric. ſuperiore.

SCipio ãt Africanus ſupior quẽ dii ĩmortales
naſci uoluerũt:ut eẽt ĩ quo uirtus ſe ꝑ oẽs nu
meros hoĩbus efficaciter oñderet ſolutioris

OLI.

SCipio aũt. De Aphricano ſupiore uaria ferũt ſcriptores:nã Va. illũ a primis adoleſcẽtiæ ãnis ſolutioris
uitæ fuiſſe dicit:qđ Aulus Gel. ſimiliter ſentire uĩ ĩ ea q̃ſtiõe q̃ de Alexãdri & ſcipiõis cõtinẽtia facit: ĩ q
Scipionẽ oñdit Alexãdro p̃ferẽdũ In fine tñ ita ſubiũgit. Sed hãc utrãq; declamãticulã ſup Alexãdro &
ſcipione celebrauerunt. hi qbus abunde ingenii & ocii & uerborũ eſt. nos ſatis habebimus quod ex hi/
ſtoria eſt id dicere. ſcipionẽ iſtũ uero ne an falſo ĩcertũ eſt fama tamẽ cũ eẽt adoleſcẽs haud ſincera fuiſſe & ꝓpe mo
dũ cõſtitiſſe. hoſce uerſus:a Gn. Neuio poeta ĩ eũ ſcriptos eẽ. ẽt q res magnas mãu ſæpe geſſit glorioſe cuius facta ui
ua nũc uigent:q apud gẽtes ſolus p̃ſtat. cũ ſuus pr̃ cũ palio uno ab amica abduxit. his ergo uerſibus credo adductũ

Scipio anæ/uio notatus

uitæ primos adoleſcētiæ annos egiſſe ferť: remotos q/dem a luxuriæ crimine ſed tamē punicis trophæis de/uictæ Carthaginis ceruicibus īpoſito iugo teneriores.

De Caio Valerio Flacco.

CAius quoq; Valerius Flac. ſecūdi punici belli tpibus luxu pditā adoleſcētiā īchoauit. cæterum a. P. Licino Pont. Max. flumen factus quo facilius a uitiis recederet: ad curā ſacrorum & cerimoniarum conuerſo animo uſus: duce frugalitatis re/ligione: quātum prius luxuriæ fuerat exemplum: tantum poſtea modeſtiæ & ſanctitatis ſpecimen euaſit.

De. Q. Fabio Maximo.

NIhil. Q. Fabio maximo q gallica uictoria cognomen allobrogi ſibimet ac poſteris pepit adoleſcēte magis infame: nihil eodē ſene or/natius aut ſpecioſius illo ſeculo noſtra ciuitas habuit.

De. Q. Catulo.

QVis ignorat. Q. Catuli auctoritatem in maxio clariſſimoꝝ uiroꝝ ꝓuētu excelſum gradū obtinuiſſe: cuius ſi ſuperior ætas reuoluatur multi luxus multæq; delitiæ reperirenť: q̄ qdē ei īpedimēto nō fuerūt quominus p̄riæ princeps exiſte/

Valeriū anciatē aduerſus oēs ſcriptores. ſic de ſcipionis moribus ſenſiſſe & cū puellā illā captiuā nō reditā a ſcipione atq; in delitiis amoribuſq; ab eo uſurpatam alii ferme omnes hunc in omni ætate cōtinentiſſ mū fuiſſe tradunt. Nam & idem Aulus Gelius alio loco dicit: hunc eodem quo Alexāder oſtēto natū diuinæ uirtutis fuiſſe. idq; res ab eo clariſſimæ geſtas plane teſtari: atq; in primis illud unum quod dum badium hiſpaniæ oppidum munitiſſimum obſideret dixit militibus ſuis: ſibi in iure audiendo aſſiſtentibus ac poſcentibus quem in diem & locum dari uadimonia iuberet. oppidi arcem oſtendens. illic ſe poſtero die ius eſſe dicturum. Addit præterea illum ab ado/ Badiū oppi/dum
leſcētia noctis extremo antequā diluculare ī in capitoliū uentitare ſolitum fuiſſe & aperiri cellā Iouis ſibi iuſſiſſe. ibiq; ſolum diu demorari. id temporis in capitolium ingredientem canes ſemper in alios ſeuiētes neq; latrarēt in eū: neq; incurrerent. Quid illud q̄ Liuius Plutarchus cæteriq; omnes ferme ſcriptores tradunt q; ab ipſa adoleſcētia ſauciū patrē e manibus hoſtiū liberauit: q; in ipſo deinde iuuentutis flore quo maxīe libidinis ſeruet ætas uirginē eximia ſpecie & pulchritudine captā: ſpōſo cui depacta fuerat ītactā inuiolatāq; reſtituit ut in capite de cōtinentia diximus. non igiť eius adoleſcentia uidetur aliqua libidine uexata in qua fuere uirtutes ꝓpe diuīe. qđ & Plutarchus affirmat. ℣ Numeros: Numeri: uirtutū ſunt q̄ttuor: q̄ fundamēta dicunť Prudentia: Tēperātia: Iuſtitia: Fortitudo. ℣ Solutioris. Incontinētioris. ℣ Teneriores. Effœminatiores. ℣ Leuiores. eneruatiores: q̄ conuenirent uictoris: de carthaginenſibus p̄ris aut q̄ uictori conuenirent: quaſi dicat ſi quis uidiſſet teneros adoleſcētiæ ſcipiōis annos nunq̄ ſpē tātam de ipſo ſumpſiſſet ut illum aphricæ domitorem futurum animo præſumeret.

CAius quoq; Valerius hic eo ēt diſſolutior fuit q̄ Scipio q; luxuriæ atq; libidini deditus fuit: q ſecūdi pūici belli tēporibꝰ cōſul fuit: & Hānibalē ab urbe reiecit teſte Plynio de uiris illuſtribꝰ qui ait Hannibal cum ad tertiū ab urbe lapidē caſtra poſuiſſet tēpeſtatibus repulſus primū a Fabio maximo fruſtratꝰ: Deīde a Valerio Flacco repulſus: & a Gracho: & Marcello fugatus in aphricam reuocatus a Scipione ſuperatus eſt. Liuius tamen dicit nō a Valerio: ſed a Fuluo Flaccho ab urbe fuiſſe repulſū: ſed Publius Licinius ī tā corrupto adoleſcēte egregiā īdolē cōtēplatus eū flaminē dialē creare nō dubitauit: ratus id futurū qđ euenit: ut adiecta dignitate mores: uitamq; mutaret: nā cum primū ad religionē adiecit animum ſtatim mutatis moribus adeo continens factus eſt: ut modeſtiæ & ſantitatis unicum ſpecimen uideretur. nec mirum. nam religio omnis eſt continentiæ uirtutiſq; magiſtra. ℣ Duce frugalitatis religione. Nam religio non ſolum frugalitatis: ſed omnium uirtutum dux eſt atq; magiſtra. OLI.

NIhil Qu. Fabio maximo. De hoc uiro dictū eſt li. iiii. in cap. De his q a parētibus degenerauerūt: fuit aūt eius adoleſcētia tam perditæ luxuriæ. ut Quin. Pompeius prætor urbanus illi bonis paternis īterdixerit. ne per luxū atq; libidinē profunderet: nihil igiť eius adoleſcentia turpius: nihil ꝓuectiori ætate ſpecioſius ornatus ut fuit ſuo tempore in urbe Romana. mutatis. n. moribus ſtatuq; uitæ cū ſe ad rēp. contuliſſet magiſtratibus perfunctus. res clariſſimas geſſit: præſertim aduerſus allobroges bituitumq; auernorū regem: quos cum fœlici pugna ſuperaſſet: inde ſibi glorioſum & immortale nomen reportauit. nam poſt illam uictoriam allobrogi cognomen ſortitus eſt. Præterea tam grata fuit illa uictoria. Popu. Ro. ut quo loco cæſi captiq; fuiſſent hoſtes ſenatus inſigne trophæum ſtatui iuſſerit: turremq; ædificari: hoſtium ſpoliis ornatā ad tantam rei memoriam. ℣ Gallica uictoria: quia allobroges quos deuicit populi ſunt galliæ.

QVis ignorat. Q. Catuli. Qu. Catulus quāuis in adoleſcentia luxurioſus delicatuſq; fuerit grandior tamē factus mutatis moribus & mala uiuēdi ratione inter clariſſimos Romanæ urbis principes meruit ſua uirtute cēſeri: hic bellū ciuile a lepido motū pene prius extinxit q̄ ſuſcitatū arderet: cōſul. n. cū lepido cū nouaꝝ reꝝ cupidꝰ p īſolētiā lepidus: ſyllæ acta reſcīdere uellet: ex urbe illū catulꝰ eiecit: tanq̄ ſeditioſiſſimū hoīem q ſtatū ciuitatis pturbare moliret: nā ut inqt florus cū iure belli dictator ſylla ꝓſcripſiſſet inimicos q ſuperāt reuocāte lepido qđ aliud q̄ ad bellū uocabanť. Cū dānatoꝝ bōa adiiciēte ſylla q̄uis mala capta iure tamē repetitio eorū ꝓculdubio labefactabat cōpoſitā ciuitatē. expediebat ergo q̄ſi ægre ſauciaq; reip. requieſceř quocūq; ne uulnera curatiōe ipa reſciderenť: ergo cū turbidis cōtiōibꝰ uelut claſſico ciuitatē terruiſſet: urbe pulſus ī ætruriā. arma īde & exercitū urbi admouerat. ſed iā miluiū pōtē colēq; iāiculū luctatiꝰ catulus Gn. Pōpeiꝰ ſyllanæ domia/ OLI. Catulꝰ adoleſcens laſcīuior